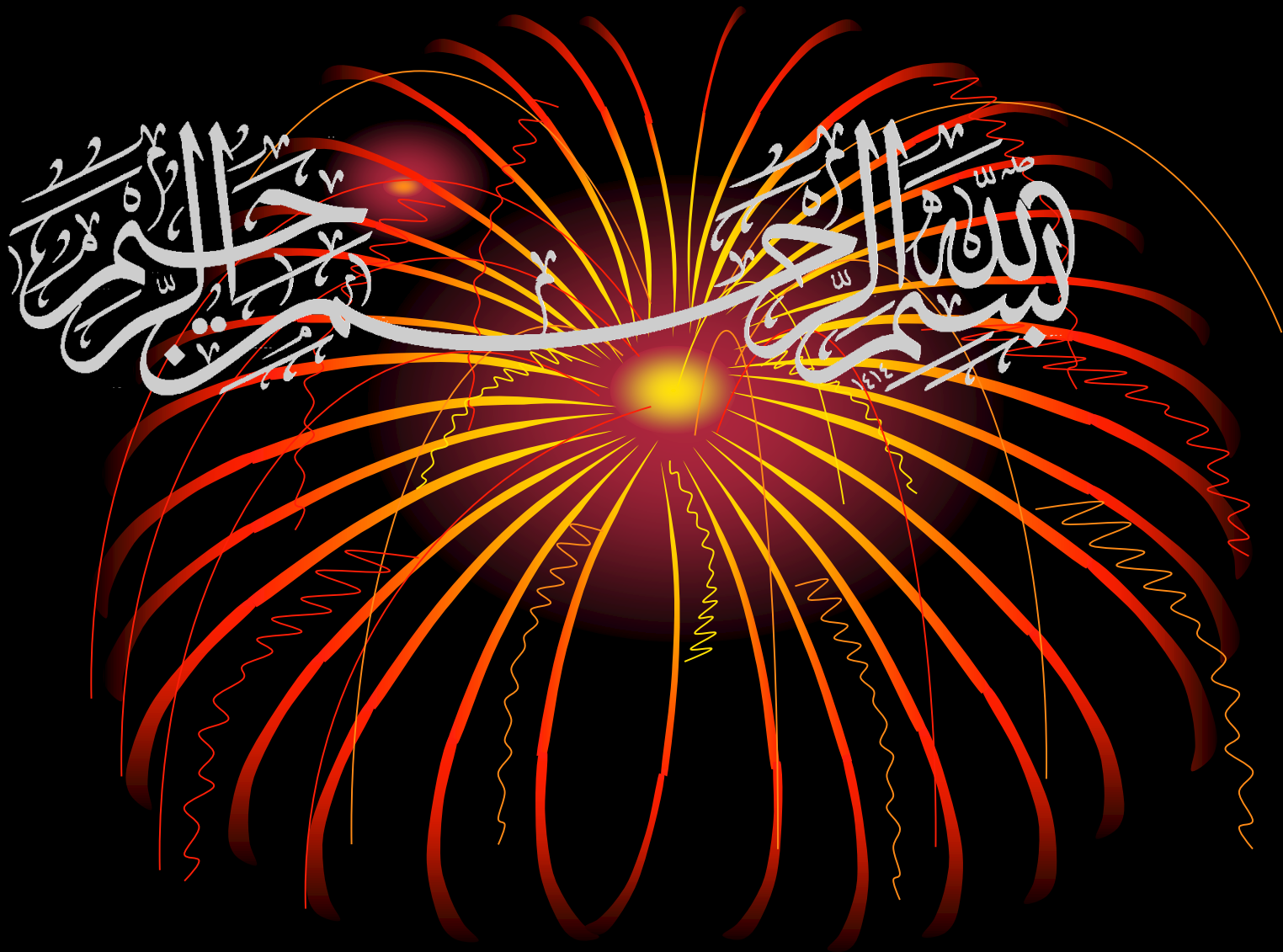
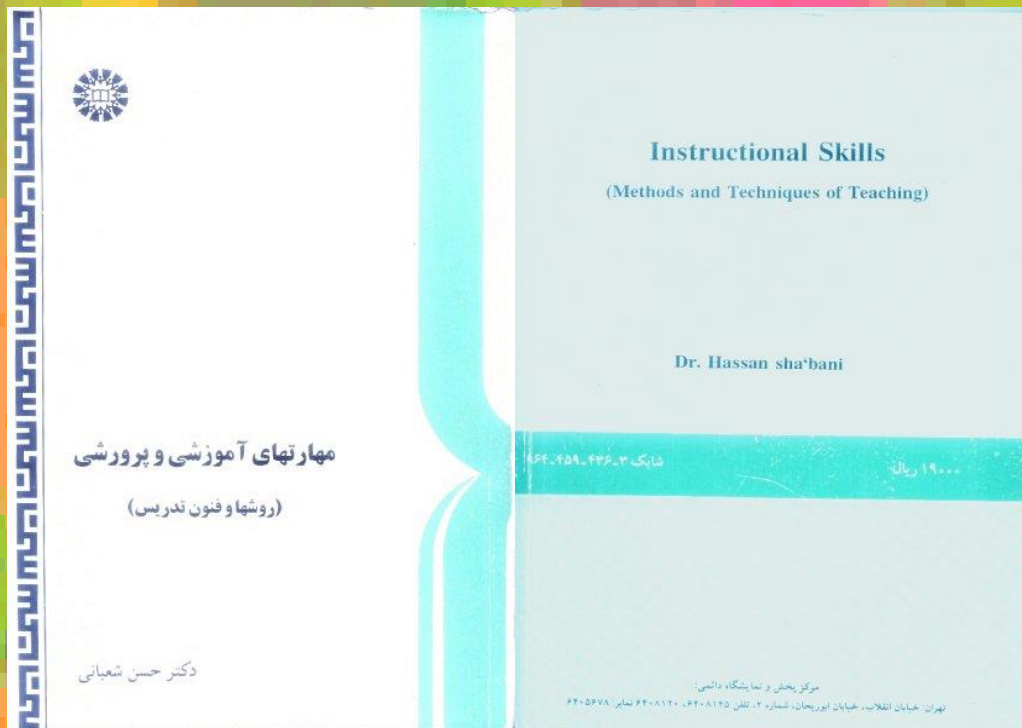

مهارت‌های آموزشی و پرورشی (روشها و فنون تدریس)

تالیف: دکتر حسن شعبانی
تعداد واحد درسی: ۳ واحد
(واحد درسی اصلی)

بخش اول

بخش دوم

بخش سوم

بخش چهارم

بخش پنجم

بخش اول: یادگیری

فصل اول: نظریه های یادگیری

فصل دوم: الگوهای یادگیری

بخش دوم: ارتباط و تدریس

فصل سوم: ارتباط و اثر آن
درفرايند تدریس - یادگیری

فصل چهارم: نظریه های تدریس

**بخش سوم : مهارت‌های آموزشی
پیش از تدریس**

**فصل پنجم : شناخت و تدوین
هدف‌های آموزشی**

فصل ششم: تحلیل آموزشی

فصل هفتم : محتوا، روش و وسیله

**فصل هشتم: تحلیل نظام ارزشیابی و
کاربرد طراحی آموزشی**

**بخش چهارم فعالیت های آموزشی
ضمن تدریس**

فصل نهم: الگوهای تدریس

**فصل دهم: روشهای تدریس سنتی و
متداول**

**فصل یازدهم: روشهای جدید
تدریس**

**بخش پنجم: مهارت‌های آموزشی بعد
از تدریس**

فصل دوازدهم: مفاهیم کلی ارزشیابی

فصل سیزدهم: روش‌های مختلف ارزشیابی

هدفهای رفتاری فصل اول

(۱) یادگیری را تعریف کنید و مفاهیم مربوط به آن را در نیم صفحه تحلیل کنید

(۲) تفاوت مفهوم یادگیری و عملکرد را در چند جمله بیان کنید

هدفهای رفتاری فصل اول

۳) عوامل موثر در یادگیری را نام ببرید

۴) نظریه های معروف یادگیری را با هم مقایسه کنید

۵) تدریس یکی از معلمان را بر اساس نظریه های یادگیری ارزیابی کنید

پیش سازمان‌دهنده فصل اول

– یادگیری تغییر در رفتار است، اما نه هر تغییری بلکه تغییری که بر اثر تجربه حاصل شده باشد

– عملکرد نتیجه‌ی یادگیری است نه خود یادگیری ♦

– عواملی همچون آمادگی، انگیزه و هدف، تجارب گذشته فرد، شرایط و محیط آموزشی، رابطه کل با جزء روش تدریس معلم و تمرین و تکرار در فرایند یادگیری موثرند

پیش سازمان‌دهنده فصل اول

– نظریه های یادگیری را می توان به دو نظریه « شرطی » و « شناختی » تقسیم کرد

– نظریه های شرطی به یادگیریهایی تأکید دارند که از طریق عادت و شرطی شدن حاصل می شوند در حالی که نظریه های شناختی بر شناخت و یادگیری از راه بصیرت تأکید می ورزند

پیش سازمان دهنده فصل اول

– یکی از انواع نظریه های شرطی نظریه ثرندایک است که یادگیری را به شکل سه قانون اثر ، آمادگی و تمرین معرفی می کند

– از نظریه های شناختی نیز می توان به نظریه برونر اشاره کرد او در نظریه خود به فرایند کسب معرفت بیشتر از حفظ کردن واقعیتهای علمی توجه دارد

یادگیری

تعریف یادگیری

فرایند تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه فرد
در اثر تجربه

تفاوت بین یادگیری و عملکرد

یادگیری = تغییرات در رفتار بالقوه فرد
عملکرد = تبدیل رفتار بالقوه به بالفعل

عملکرد حاصل یادگیری بوده و قابل مشاهده و اندازه گیری
است

(۱) عوامل موثر در یادگیری

(۱-۱) آمادگی

آمادگی جسمی و روانی = ذهنی ، عقلی ، عاطفی و ...

آمادگی بیشتر = پیشرفت و یادگیری بهتر

(۱) عوامل موثر در یادگیری

(۱-۲) انگیزه و هدف

در صورتی که مفاهیم درسی بر اساس نیاز شاگردان باشد انگیزه و رغبت در آنها به وجود خواهد آمد و هر چه انگیزه به یادگیری بیشتر باشد یادگیری بهتر حاصل می گردد

۱) عوامل موثر در یادگیری

۳-۱) تجارب گذشته

شاگردان زمانی مفاهیم جدید را یاد خواهند گرفت که مفاهیم جدید با ساخت شناختی او متناسب و مرتبط باشد

تجارب آینده

وضع فعلی «تجارب زمان حاضر»

تجارب گذشته «ساخت دانش»

۱) عوامل موثر در یادگیری

۴-۱) موقعیت و محیط یادگیری

محیطهای فیزیکی عاطفی، موقعیت اجتماعی فرهنگی و اقتصادی خانواده در کیفیت و کمیت یادگیری می تواند موثر باشد

این موقعیت و محیط ها باید متناسب با استعداد ، آمادگی نیاز و گرایش شاگردان باشد تا آنها را به کنجکاوی و تلاش برای یادگیری وادار سازند

۱) عوامل موثر در یادگیری

۶-۱) رابطه کل و جز

پروسه تدریس

بررسی و تحلیل اجزاء → ارتباط اجزاء با کل

کل

۱) عوامل موثر در یادگیری

۵-۱) روش تدریس معلم

روش تدریس معلم نقش موثری در تقویت کنجکاوی و پرورش استعداد و تفکر علم شاگردان دارد

۱) عوامل موثر در یادگیری

۷-۱) تکرار و تمرین

تکرار و تمرین برای موثر بودن در کل فرایند یادگیری باید دارای شرایط و ویژگی های زیر باشد

۱- مقدار و زمان متناسب

۲- نظم و ترتیب متناسب بودن طول دوره های آن

۳- انجام گرفتن در شرایط واقعی و طبیعی

۴- اطلاع یافتن از نتیجه تمرین

(۲) نظریه های یادگیری

(۲-۱) نظریه شرطی (رفتار گرایی)

- شامل نظریه های پاولف، واتسون، ثرندایک و اسکینر
- بر اساس این نظریه یاد گیری عبارت است از ارتباط بین محرک و پاسخ

(۲-۲) نظریه شناختی

- شامل نظریه های گشتالت، پیازنه، برونر، آزوبل، بلوم و غیره است
- یادگیری ناشی از شناخت ادراک و بصیرت است

تفاوت نظریه های شرطی و میانجی

۱- میانجی های پیرامونی در مقابل میانجی های شرطی

۲- کسب عادت در مقابل کسب ساختهای شناختی

۳- کوشش و خطا در مقابل بصیرت در حل مسئله

نظریه ترندایک

– یادگیری از طریق کوشش و خطا

عوامل و شرایط موثر در یادگیری طبق نظریه ترندایک

۱- قانون اثر

پاسخ (رفتاری

تقویت پاسخ = محرک $\xleftrightarrow{\text{رابطه خوشایند}}$ (

پاسخ

خاموشی رفتار = محرک $\xleftrightarrow{\text{رابطه ناخوشایند}}$

عوامل و شرایط موثر در یادگیری طبق نظریه ترندایک

۲) قانون آمادگی

۲-۱) توانای کار و فعالیت

۲-۲) رغبت به کار و فعالیت

۳- قانون تمرین

۳-۱) عامل شدت

۳-۲) عامل تازگی

کاربرد نظریه ترندایک در فرایند تدریس

۱- میان موضوع تدریس و یادگیری دانش آموزان رابطه منطقی برقرار شود

۲- از واقعیت های شناخته شده و محسوس کمک گرفته شود

۳- احساس رضایت از شاگرد در رابطه با اعمالش

کاربرد نظریه ثرندایک در فرایند تدریس

۴- آمادگی کامل شاگرد از جنبه های مختلف

۵- تایید بر تمرین مفید متنوع معنی دار و هدفمند در شرایط واقعی

۶- استفاده از تشویق و تنبیه به موقع

نظریه بروئر

– چگونگی یادگیری و بصیرت بیشتر از آنچه آموخته می شود و اهمیت دارد

۱– تاکید بر فرایند یادگیری

۲– تاکید بر ساخت یادگیری

۳– تاکید بر اهمیت شهود

۴– تاکید بر انگیزش درونی

کاربرد نظریه برونر در یادگیری

۱- ایجاد وضعیت مطلوب در یادگیری جهت کشف روابط اشیاء و حل مسائل

۲- ایجاد محیط آموزشی کاملاً آرام و دور از اضطراب و تنش

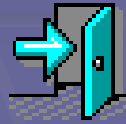
۳- توجه به میزان درسی متناسب با تفاوت های فردی

هدفهای رفتاری فصل دوم

1) حداقل ۵ نوع از الگوهای یادگیری را نام ببرید و در چند صفحه آنها را با هم مقایسه کنید

۲) تفکر منطقی را در یک سطر تعریف کنید و جنبه های مختلف آن را به اختصار توضیح دهید

هدفهای رفتاری فصل دوم

(۳) فرایند یادگیری انسان را در دو صفحه تحلیل کنید

(۴) عملکرد مدارس محیط زندگی خود را بر اساس مفاهیم این فصل تحلیل و ارزیابی کنید

پیش سازمان دهنده فصل دوم

- الگوهای یادگیری بر اساس نظریه های یادگیری شکل گرفته اند
- مهمترین و مشهورترین الگوهای یادگیری عبارتند از یادگیری از طریق شرطی شدن کلاسیک ، یادگیری از طریق مجاورت ، یادگیری از طریق شرطی شدن فعال ، یادگیری از طریق مشاهده و یادگیری از طریق شناخت است

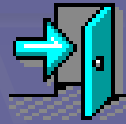

پیش سازمان دهنده فصل دوم

– تفکر انواع مختلفی دارد؛ مانند تداعی آزاد، خیالبافی، تفکر علمی و تفکر خلاق

– تفکر خلاق بر اثر تفکر منطقی حاصل می شود تفکر منطقی حاصل تعادل سه جنبه احساس، حافظه و تخیل است

– هدف از پرورش تفکر منطقی، شناخت علمی، ایجاد باور، گرایش به سوی علم و عمل است رسیدن به چنین هدفهایی مستلزم دستیابی به شرایط سالم آموزشی است

پیش سازمان دهنده فصل دوم

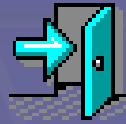
- شناخت و باور هرگز با روشهای خشک و تمرین و تکرارهای بی معنا حاصل نخواهد شد • کسب معرفت احتیاج به محیط مناسب دارد
- مدارس به جای انتقال و انباشتن حقایق علمی به ذهن دانش آموزان ، به آنان چگونه فکر کردن ، چگونه یاد گرفتن و چگونه زندگی کردن را بیاموزند

نظریه یادگیری از طریق شرطی شدن کلاسیک (پاولف)

– لازمه پاسخ شرطی همزمانی و مجاورت محرک شرطی و غیر شرطی است

– از روشهای شرطی شدن کلاسیک می توان در کمک به رشد و گسترش واکنشهای عاطفی در افراد استفاده کرد

فرایند یادگیری از طریق شرطی شدن

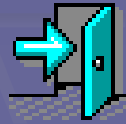

یادگیری از طریق مجاورت (گاتری)

– اصل یادگیری از طریق تداعی نزدیکی و مجاورت یک محرک با یک پاسخ می تواند موجب تغییر رفتار شود

– ترکیبی از محرکها که با حرکت خاصی همراه می آیند در باز پیدایی خود همان حرکت را به دنبال خواهند داشت پاداش یک اصل ثانوی یا مشتق به شمار می رود

– فراموشی ناشی از پاسخهای تازه ای هستند که جانشین پاسخهای قبلی شده اند

یادگیری از طریق شرطی شدن فعال (ب.اف.اسکینر)

رفتار به وسیله پیامدهایش (تقویت، تنبیه و...) کنترل می شود و در واقع پیامدهای رفتار هستند که موجب تاثیر، تغییر و تثبیت آن می شوند

تقویت: محرک که تکرار و شدت رفتار را افزایش می دهد و موجب تثبیت آن می شود

افزایش رفتار و تثبیت آن
رفتار

تقویت

روشهای ایجاد تغییر در رفتار با استفاده از نظریه شرطی شدن فعال

۱) روشهای افزایش رفتار موجود

۱-۱) تقویت مثبت

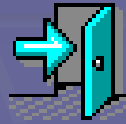
وارد کردن یک محرک خوشایند به محیط جهت افزایش رفتار و محیط

۱-۲) تعمیم

گسترش پاسخ از محرکهای اولیه به محرکهای مشابه

۱-۳) تقویت منفی

خارج کردن یک محرک از موقعیت به منظور افزایش رفتار مطلوب

روشهای ایجاد تغییر در رفتار با استفاده از نظریه شرطی شدن فعال

۲) روش ایجاد رفتار تازه

۲-۱) یادگیری از طریق تقلید و سرمشق گرفتن (مانند زبان آموزی کودکان)

۲-۲) تفکیک پاسخ

۲-۳) شکل دادن

۲-۴) زنجیر کردن

روشهای ایجاد تغییر در رفتار با استفاده از نظریه شرطی شدن فعال

(۳) روشهای نگهداری رفتار مطلوب

(۳-۱) تقویت متناوب

(۳-۱-۱) نسبی ثابت (تعداد تکرار مشخص است)

(۳-۱-۲) نسبی متغیر (تعداد تکرار مشخص نیست)

روشهای ایجاد تغییر در رفتار با استفاده از نظریه شرطی شدن فعال

۳) روشهای نگهداری رفتار مطلوب

۳-۲) تقویت فاصله ای - پس از مدت زمان مشخص رفتار تقویت می شود

۳-۲-۱) فاصله ای ثابت (مدت زمان مشخص است)

۳-۲-۲) فاصله ای متغیر (مدت زمان مشخص نیست)

روشهای ایجاد تغییر در رفتار با استفاده از نظریه شرطی شدن فعال

۴) روشهای تقلیل دادن یا محو کردن رفتار نامطلوب

۴-۱) تقویت رفتارهای مغایر

رفتار مطلوب مغایر با رفتار نامطلوب تقویت می شود

۴-۲) سیری یا اشباع

تقویت رفتار نامطلوب برای مدت طولانی جهت کاهش نیرومندی آن

روشهای ایجاد تغییر در رفتار با استفاده از نظریه شرطی شدن فعال

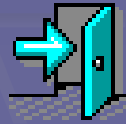
۴) روشهای تقلیل دادن یا محو کردن رفتار نامطلوب

۵-۴) تنبیه

ارائه یک محرک آزار دهنده بعد از رفتار نامطلوب

رفتار نا

کاهش رفتار نا مطلوب = محرک آزار دهنده
مطلوب

روشهای ایجاد تغییر در رفتار با استفاده از نظریه شرطی شدن فعال

(۴) روشهای تقلیل دادن یا محو کردن رفتار نامطلوب

۳-۴) محروم کردن

محروم کردن از پاداش به علت انجام دادن رفتار نامطلوب

۴-۴) جریمه کردن

کم کردن از عامل تقویت کننده

یادگیری از طریق مشاهده (باندورا)

– رفتار بر حسب یک تعامل دو جانبه بین شخص و عوامل تعیین کننده محیطی تبیین می شود

– یادگیری از طریق مشاهده سر مشق گیری و تقلید یکی دیگر از انواع یادگیری است که نیاز به شناخت و تحلیل دارد در این نوع یادگیری

مراحل یاد گیری از طریق مشاهده

الف) توجه به رفتارهای الگو

موقعیت علمی سیاسی فرهنگی و اقتصادی در جلب توجه تاثیر بسیار
زیادی دارد

مراحل یاد گیری از طریق مشاهده

(ب) مراحل یاد سپاری رفتارهای مشاهده شده

– بازنمایی اعمال مشاهده شده به دو صورت تجسمی (تصویر پدیده ها در ذهن) و کلامی صورت می پذیرد

– بازنمایی و تکرار برای نگهداری مطالب در حافظه و استفاده بعدی از آنها نقش ارزنده ای دارد

مراحل یاد گیری از طریق مشاهده

(ج) مرحله باز آفرینی

تبدیل رمزهای تجسمی و کلامی موجود در حافظه به اعمال آشکار

(د) مرحله انگیزشی

رفتار یاد گرفته شده از طریق مشاهده زمانی به عملکرد تبدیل خواهد شد که با تقویت همراه باشد

اثرات رفتار الگو در رفتار مشاهده گر

الف) موجب آموختن رفتار جدید می شود

مشاهده کننده می تواند رفتار جدیدی را از مشاهده رفتار الگو

بیاموزد

ب) تقویت رفتارهای آموخته شده قبلی

مشاهده رفتار الگو ممکن است ظهور رفتار آموخته شده قبلی را

تسهیل و تشدید کند

اثرات رفتار الگو در رفتار مشاهده گر

(ج) جلوگیری از رفتار آموخته شده قبلی

مشاهده رفتار الگو می تواند در رفتار های آموخته شده قبلی اثر
بگذارد و از بروز آنها جلوگیری کند

یادگیری از طریق شناخت

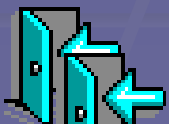
یادگیری انسان در نتیجه شناخت و درک روابط بین محرک ها حاصل می شود نه روابط بین محرک و پاسخ

مزایای یادگیری از طریق شناخت

الف) درک و بینش به شاگرد کمک می کند مسائل را به راحتی به حافظه بسپارد و آنها را به موقع به کار گیرد

ب) حفظ کردن مطالب آسانتر و سریعتر و دوام آنها در حافظه طولانی تر است بینش در حل مسائل موجب رضایتمندی و اعتماد به نفس می شود

مزایای یادگیری از طریق شناخت

(ج) انتقال یادگیری از مراحل ابتدایی به عالی نیز آسانتر است

(د) مطالب یاد گرفته شده از طریق شناخت و بینش کمتر دچار فراموشی می شود

تحلیلی به فرایند یادگیری انسان

1) انسان در یادگیری دارای اراده است و توانایی دارد از قید و بندهای شرطی آزاد باشد

۲) انگیزه های درونی و تقویت کننده های معنوی تاثیر فراوانی در هدایت رفتار انسان دارند و رفتار تنها به انگیزه های بیرونی ختم نمی شود

تحلیلی به فرایند یادگیری انسان

(۳) یادگیری انسان هدف مدار است

(۴) رفتار انسان از یاد گیریهای متعدد و متنوعی نشأت می گیرد

(۵) یادگیری در مراحل مختلف رشد متفاوت است

(۶) اندیشه و تفکر محور اصلی یادگیری انسان است

تعریف تفکر

فعالیت‌های جهت دار ذهن برای حل مسئله

شکلهای مختلف تفکر

الف) تداعی تفکر

تفکری که هیچ گونه کنترل از طرف فرد بر آن اعمال نمی شود
از هر گونه قید خارجی آزاد است

ب) خیالبافی

تفکری که با عالم خارج ارتباطی ندارد و از ویژگیهای بارز آن
تغییر در توجه است

شکلهای مختلف تفکر

(ج) تفکر علمی

تفکر مسائل ساده روزانه

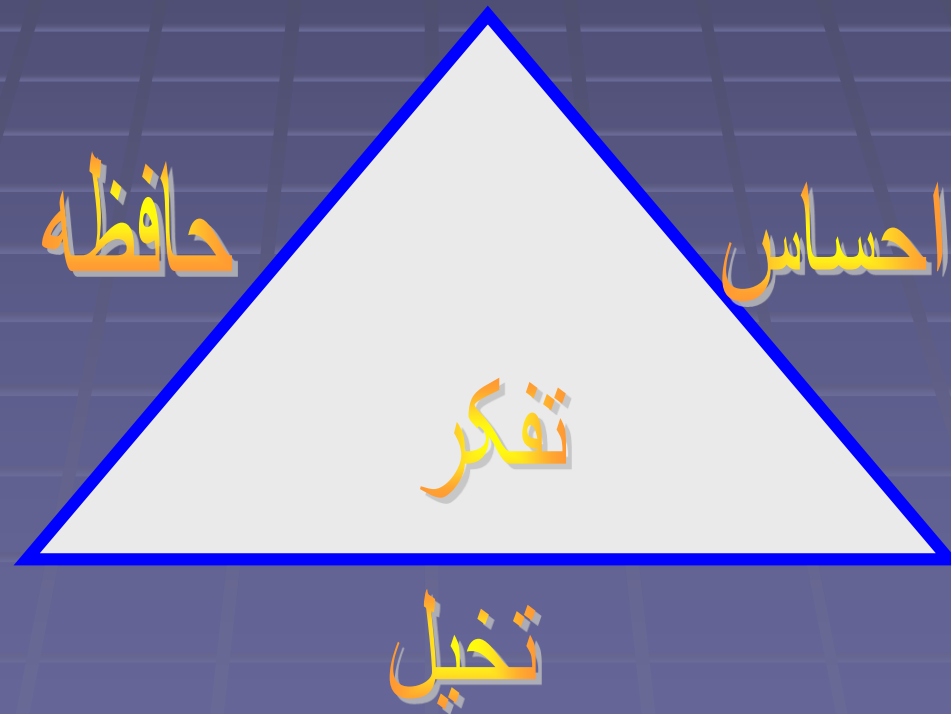
(د) تفکر خلاق

تفکری که حل مسائل و مشکلات سخت و حل نشده می پردازد

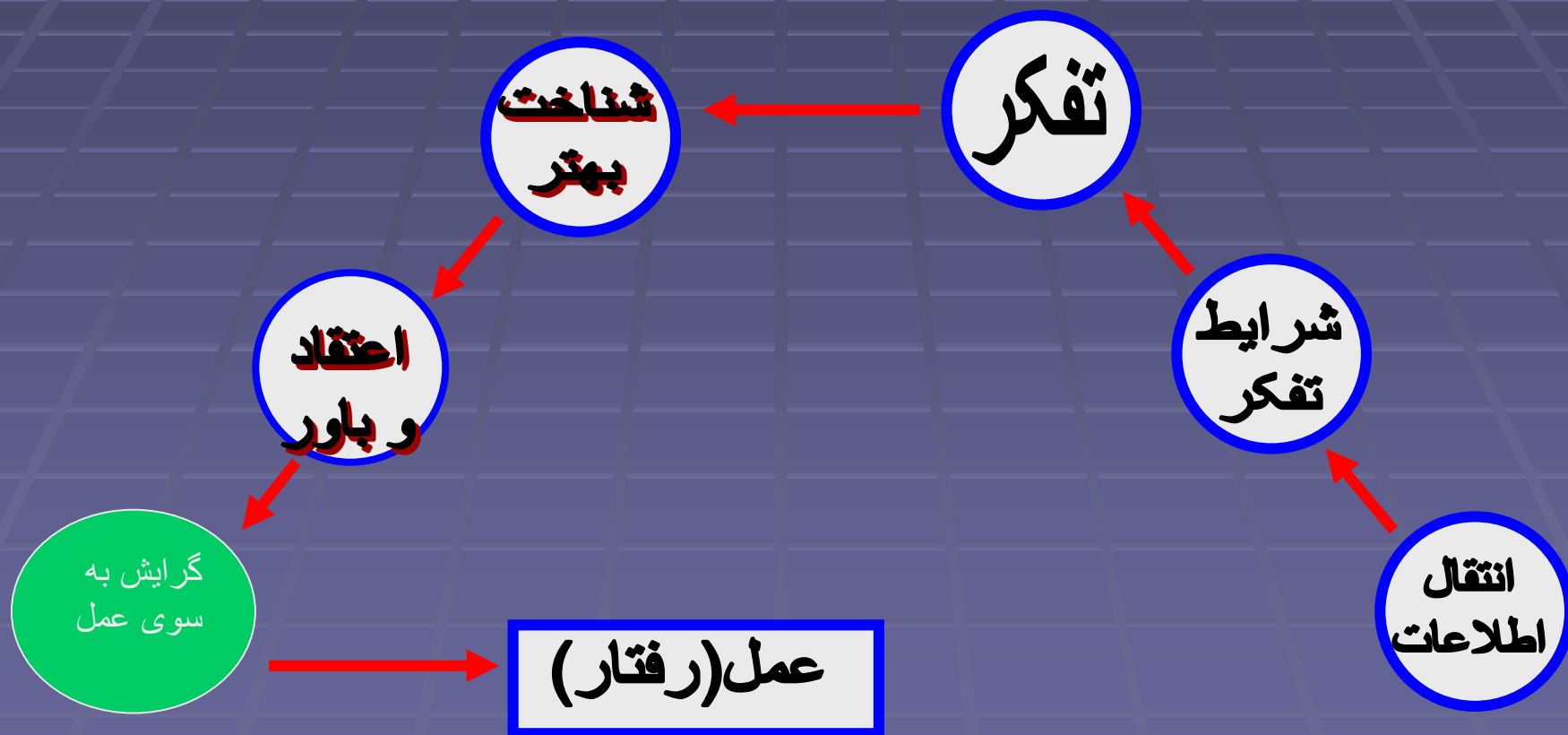

جنبه های تفکر منطقی

تعادل احساس حافظه و تخیل با توجه به مساله مورد بحث

هدف از پرورش تفکر در فرایند تدریس یادگیری

نقش مدرسه و معلم در پرورش تفکر

(۱) ایجاد محیط آموزشی مناسب جهت پرورش فکر و شکوفایی
اندیشه مطالب با زندگی واقعی شاگردان

(۲) ایجاد شرایط مطلوب برای اندیشیدن همراه با حسن اعتماد
به نفس آموختن چگونه فکر کردن چگونه یاد گرفتن و
چگونه زندگی کردن به شاگردان

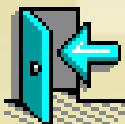

هدفهای رفتاری فصل سوم

۱- ارتباط را در چند جمله تعریف کنید

۲- تعاریف مهم ارتباط را با هم مقایسه کنید

۳- انواع ارتباط را نام ببرید و هر کدام را در چند سطر بیان کنید

هدفهای رفتاری فصل سوم

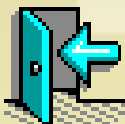
۴- یک الگوی ارتباطی بیان کنید و نقش هر کدام از اجزاء تشکیل دهنده آن را به اختصار بنویسید

۵- حداقل پنج مانع ارتباطی را که در کلاس درس اتفاق می افتد نام ببرید و علت وقوع هر یک از آنها را در چند جمله توضیح دهید

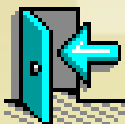
پیش سازمان دهنده فصل سوم

- ارتباط عبارت از فرایند انتقال اطلاعات بین فرستنده و گیرنده است
- با توجه به راه های مختلف برقراری ارتباط می توان آن را به صورت ارادی و غیر ارادی ، رسمی و غیر رسمی، کلامی و غیر کلامی، مستقیم و غیرمستقیم، فردی و جمعی و یک طرفه و دو طرفه تقسیم کرد.

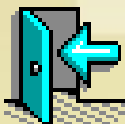
پیش سازمان دهنده فصل سوم

– در الگوهای ارتباطی سه عنصر اصلی، یعنی منبع (فرستنده پیام) پیام و گیرنده پیام وجود دارد علاوه بر عناصر مذکور، اجزاء دیگری مانند رمز گذار، رمز خوان، حامل، کانال و بازخورد وجود دارد

پیش سازمان دهنده فصل سوم

– موانع ارتباط در شرایط مختلف متفاوتند ، اما از شناخته شده ترین این موانع در امر تدریس می توان گفتار شفاهی، جالب توجه نبودن پیام ، انتقال منفی ، رویایی شدن ، عدم درک و موانع فیزیکی را نام برد

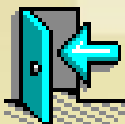
ارتباط

ارتباط عبارت است از فرایند انتقال و تبادل افکار، اندیشه ها ، احساسات و عقاید دو فرد یا بیشتر با استفاده از علائم و نمادهای مناسب به منظور تحت تاثیر قرار دادن و کنترل و هدایت یکدیگر

هدف و روش ارتباط

هدف ارتباط بستگی به شرایط فرستنده و گیرنده دارد
مهمترین عامل در روش برقراری ارتباط هدفی است که به
وسیله ی فرستنده ی پیام دنبال می شود

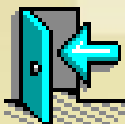

روشهای برقراری ارتباط

۱- ارتباط ارادی و غیرارادی

ارادی = با طرح و برنامه ریزی قبلی همراه است

غیر ارادی = بدون طرح و برنامه ریزی می باشد

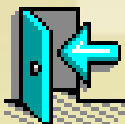
روشهای برقراری ارتباط

۲- ارتباط رسمی و غیر رسمی

رسمی = سطح بسیار وسیع و در محیط رسمی صورت می گیرد

غیر رسمی = بین دو یا چند نفر به طور عادی و در محیط های

دوستانه صورت می گیرد

روشهای برقراری ارتباط

۳- ارتباط کلامی و غیر کلامی

کلامی = پیام به صورت رمزهای کلامی می باشد

غیر کلامی = پیام به صورت علائم یا رمزهای غیر کلامی می باشد

روشهای برقراری ارتباط

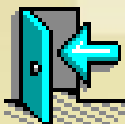
۴- ارتباط مستقیم و غیر مستقیم

مستقیم = بدون واسطه بین فرستنده و گیرنده پیام می باشد از

نظر وسعت زمان و مکان محدود می باشد

غیر مستقیم = چهره به چهره نیست و از نظر وسعت زمان و مکان نا

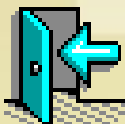
محدود است

روشهای برقراری ارتباط

۵- ارتباط فردی و ارتباط جمعی

فردی = حالت مستقیم دارد و بین دو نفر یا چند نفر انجام می گیرد
جمعی = ممکن است مستقیم و یا غیر مستقیم باشد بین یک فرد با یک
گروه انجام می پذیرد

روشهای برقراری ارتباط

۶- ارتباط یک طرفه و ارتباط دو طرفه

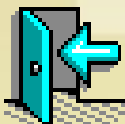
یک طرفه = پیام از فرستنده شروع و به گیرنده ختم می شود بدون واکنش به فرستنده

دو طرفه = پیوسته نقش گیرنده و فرستنده عوض می شود

بررسی فرایند ارتباط

برای نشان دادن خصوصیات و جریان ارتباط، الگوهای مختلفی ارائه شده که این الگوها از جهات متعدد با هم متفاوت هستند ولی از نظر اجزاء تفاوتی با یکدیگر ندارد

الگو سه وظیفه عمده دارد

(۱) وظیفه سازمانی

یک چهار چوب سازمانی برای گفتگو در باره فرایند ارتباط می سازد

(۲) وظیفه اکتشافی

الگو می تواند در توسعه قلمرو شناخت به پژوهشگر کمک کند

(۳) وظیفه پیشگیری

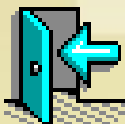
الگو می تواند همانند یک دستگاه پیش بینی کننده عمل کند

عناصر ارتباط

(۱) منبع یا فرستنده پیام

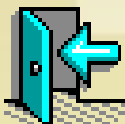
- فکر و گرایش فرستنده در تعیین نوع پیام و نحوه ارسال آن
تأثیر زیادی دارد
- تسلط بر محتوای پیام در موثر بودن پیام تأثیر زیادی دارد
- تسلط بر محتوا ، نگرشها و مهارت در علامت گذاری فرستنده
پیام نقش موثری در پیام دارد

عناصر ارتباط

(۲) پیام

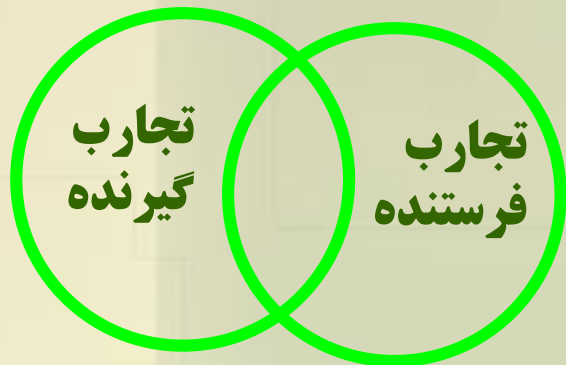
- فرستنده پیام باید پیام را به صورت علایم و نمادهای قرار دادی قابل انتقال در آورد
- گیرنده پیام برای فهمیدن محتوای پیام باید آن را رمز گشایی کند و به صورت نشانه های آشنا در آورد
- پیام باید به وسیله حامل و کانال مشخص انتقال داده شود

عناصر ارتباط

۳- گیرنده پیام

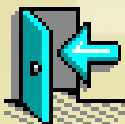
- میزان اطلاعات و معلومات گیرنده پیام در موفقیت جریان ارتباط موثر است
- فرستنده و گیرنده پیام از نظر اطلاعات و عواطف و سایر ارزشهای اجتماعی باید دارای وجه مشترکی باشند

داشتن سطح مشترک

نداشتن سطح مشترک

عناصر ارتباط

(۴) تاثیر

نتیجه ای که از برقراری ارتباط حاصل می شود مهمترین ملاک
تشخیص تاثیر بازخورد است

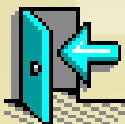
موانع ارتباط

(۱) بحث شفاهی

باید علاوه بر علایم و نمادهای شفاهی از علایم غیر کلامی و کانالهای مختلف دیگر استفاده کرد

(۲) جالب توجه نبودن پیام

پیام باید بر اساس زمینه علمی و علایق و انگیزه های فرا گیران منتقل شود

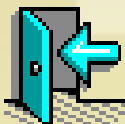
موانع ارتباط

(۳) انتقال منفی

اطلاعات و تجارب گذشته اگر باعث مشکلات و سر درگمی در حل مساله شوند

(۴) رویایی شدن و در خود فرو رفتن

اگر تجارب شخصی او قویتر و قابل فهم تر و با ارزش تر از مفاهیم عرضه شده توسط معلم باشد مفاهیم معلم کنار گذاشته می شوند

موانع ارتباط

(۵) عدم درک

مطالب ارائه شده باید در خور فهم و ادراک فراگیران باشد تا ارتباط برقرار شود

(۶) عوامل فیزیکی نامناسب

محیط کلاس از نظر نور، راحتی صندلی، رنگ دیوارها و سایر عوامل فیزیکی مناسب باشد

هدفهای رفتاری فصل چهارم

(۱) تدریس را در چند سطر تعریف و تحلیل کنید.

(۲) ویژگیهای تدریس را نام ببرید.

(۳) علل طرح نظریه های مختلف تدریس را در چند جمله بیان کنید.

(۴) جدول نظریه های تدریس هماهنگ را تنظیم نمایید و نظریه های موجود در آن را تحلیل کنید.

(۵) تحقیقات توصیفی تجویزی و معیاری را با هم مقایسه کنید و تفاوت آنها را در چند جمله بیان کنید.

هدفهای رفتاری فصل چهارم

۶) طرح نظریه توصیفی را ترسیم کنید و عناصر موجود در آن را با زبانی ساده بیان کنید.

۷) با در دست داشتن حالت موجود و حالت مطلوب تدریس محتوای یک درس را تهیه کنید.

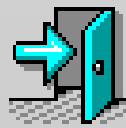
۸) کنشهای تدریس را در چند جمله بیان کنید

۹) کاربرد کنشهای تدریس را در چند جمله بیان کنید

۱۰) تفاوت بین تدریس و یادگیری را در چند سطر بیان کنید

۱۱) چهار عوامل موثر در یادگیری را نام ببرید و هر کدام از آنها را در

چند سطر توضیح دهید

هدفهای رفتاری فصل چهارم

۱۸) تاثیر امکانات و تجهیزات آموزشی را در تدریس و کیفیت یادگیری

شاگردان در چند سطر توضیح دهید

۱۹) دو مدرسه یکی با امکانات و تجهیزات و دیگری بدون امکانات و

تجهیزات را مقایسه کنید و تفاوت عملکرد آنها را در چند صفحه

بنویسید

۲۰) تدریس سه معلم را بر اساس مفاهیم ارائه شده در این فصل

ارزیابی کرده ، نتیجه قضاوت خود را در نصف صفحه بنویسید

هدفهای رفتاری فصل چهارم

(۱۲) ویژگیهای مختلف معلمان را با هم مقایسه کنید

(۱۳) تاثیر شخصیت عاطفی و رفتار معلم را در فرایند تدریس در نصف صفحه

توضیح دهید

(۱۴) اثر شخصیت علمی معلم را در فرایند تدریس و نگرش شاگردان در چند

جمله بیان کنید

(۱۵) چگونگی تاثیر خصیصه های مختلف شاگردان را در فعالیت و تدریس معلم

توضیح دهید

(۱۶) دو ساخت نظام آموزشی را بیان کنید و عملکرد آنها را با هم مقایسه کنید

(۱۷) تاثیر ساخت نظام آموزشی را در فعالیت معلم و تدریس او در چند جمله

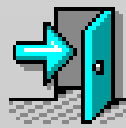
بیان کنید

پیش سازمان دهنده فصل چهارم

– تدریس تعامل معلم و شاگرد بر اساس طرح منظم و هدف دار می باشد

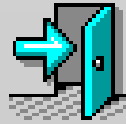
– تدریس دارای کنشهایی است که انگیزش ، اطلاعات به جریان انداختن
اطلاعات ذخیره سازی و اصلاح مجدد ، انتقال اطلاعات و کنترل هدایت
از معروفترین آنها هستند

پیش سازمان دهنده فصل چهارم

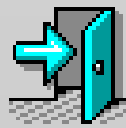
– ویژگیهای شخصیتی و علمی معلم در تدریس نقش مهمی را ایفا می کند

– معلمان را از نظر شخصیتی می توان به دو گروه « شاگرد نگر » و « درس نگر » تقسیم کرد

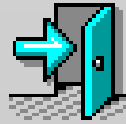
پیش سازمان دهنده فصل چهارم

علاوه بر شخصیت معلم ، ویژگیهای شاگردان ، ساخت نظام و برنامه آموزشی و فضا و تجهیزات آموزشی نیز می تواند در روش تدریس معلمان بسیار موثر باشد

پیش سازمان دهنده فصل چهارم

معلم ضمن داشتن خصلتهای شایسته معلمی باید بر محتوای درس تسلط یابد و توان انتقال مفاهیم و سازماندهی محیط آموزشی و تجارب یادگیری را داشته باشد او باید بتواند قبل از رفتن به کلاس، طرح ((تدریس)) خود را تنظیم کند و با انتخاب الگو و روشی مناسب، در شرایط و موقعیت خاصی، موجب یادگیری موثر شاگردان شود و در نهایت، بتواند با معیاری صحیح و مشخص، کمیت و کیفیت فرایند آموزشی را ارزیابی کند

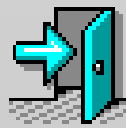
تدریس

تعامل یا رفتار متقابل معلم و شاگرد بر اساس طرح منظم و هدف دار معلم برای ایجاد تغییر در رفتار شاگردان

ویژگیهای تدریس

الف: وجود تعامل یا رابطه متقابل بین معلم و شاگرد

ب: هدف دار بودن فعالیتهای معلم

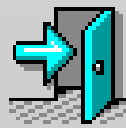

نکات لازم در تدریس

(۱) تدریس باید هدف داشته باشد

(۲) روش تدریس باید متناسب با هدف و مقصود باشد

(۳) مفاهیم به طریقی ارائه شوند که متناسب با فهم و درک شاگرد باشند

نظریه های تدریس و تحلیل آن

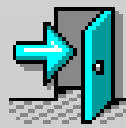
(۱) طرح یک نظریه تدریس هماهنگ

نوع پرسش		نوع مطالعات	
توصیفی	تجویزی	معیاری	
(الف)	(ب)	(ج)	
هدف ها - محتوای درس در کلاس	برنامه درسی	نتایج نهایی	نظریه هدفهای تدریس
«چه»			
تأثیر متقابل معلم و فراگیر	شیوه های تدریس	معیارهای حرفه ای اخلاقی	نظریه روشهای تدریس
«چگونه»			
روانشناسی تربیتی پژوهشی در زمینه تدریس	فن آوری آموزشی یا دانش طراحی	فلسفه تعلیم و تربیت	
(د)	(ه)	(و)	

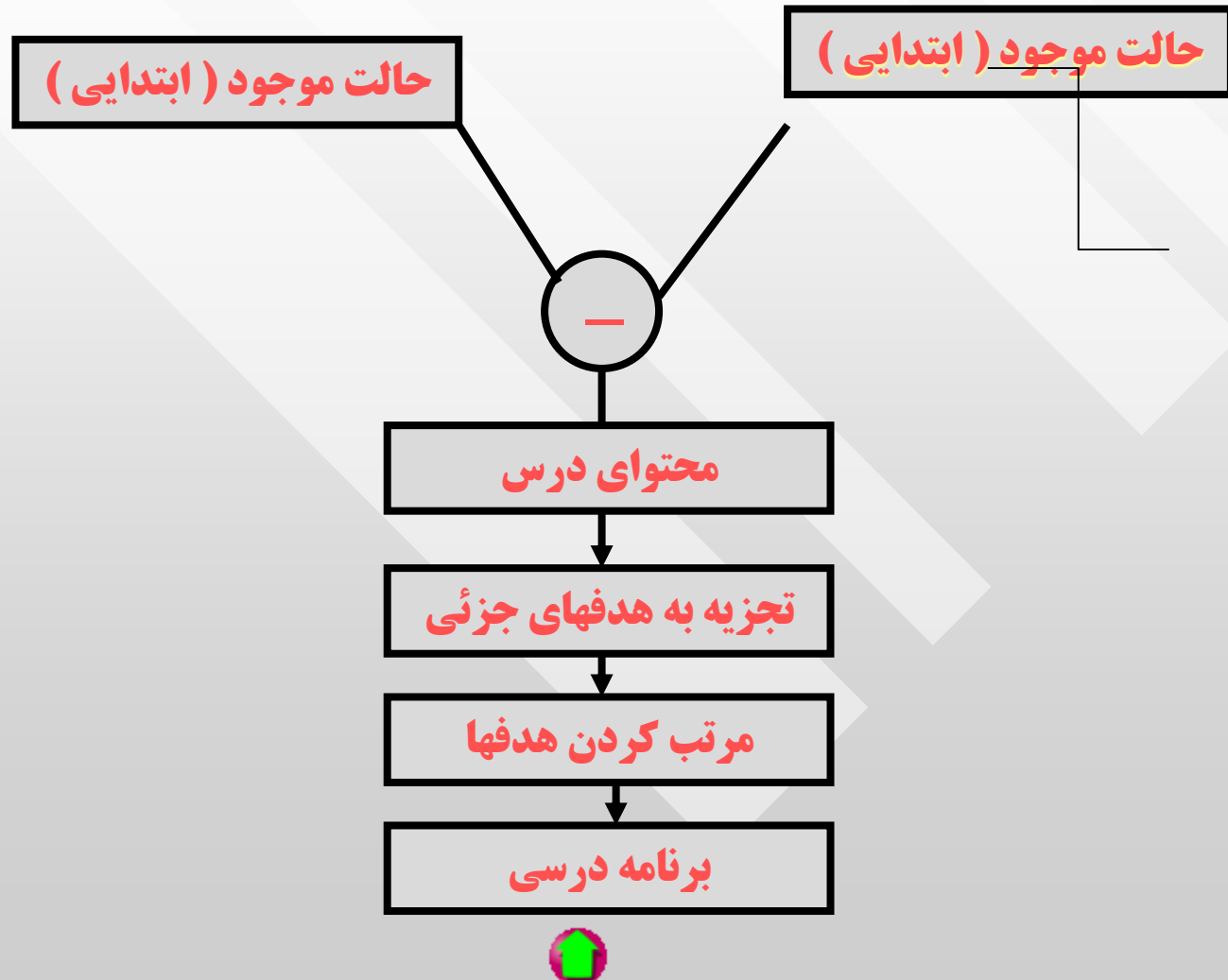
۱-۲) هدفهای نهایی تدریس یا حالت مطلوب

به وسیله مجموعه ای از تکالیف که مستلزم پایه ای از آگاهی و معلومات مشخص، ساخت فکری و فرایند شناختی معین است تعیین می شود

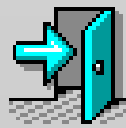
نظریه های تدریس و تحلیل آن

(۲) یک نظریه تجویزی تدریس

۱-۲) هدفهای نهایی تدریس یا حالت مطلوب

- الف – هدف نهایی تدریس با تعیین دسته ای از مهارتها که به عنوان وظایف و تکالیف آموزشی کلاس تعریف شده اند مشخص می شود**
- ب – مهارتهای تعیین شده مستلزم توانایی های فکری و شناختی است**
- ج – حل یک دسته از تکالیف مستلزم فرایند های شناختی معینی است**

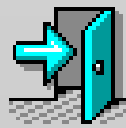

۲-۲) حالت موجود

شناخت اطلاعات پایه میزان آگاهی و توانایی برای تعیین محتوای درس لازم و ضروری است

۲-۳) محتوای درس

محتوای درس تکالیفی است که شاگرد انجام می دهد و اساساً به شاگرد وابسته است و در بر گیرنده نیازهای معین و خاصی از اوست

۴-۲) تجزیه و تحلیل محتوای درس و ساخت برنامه درسی

**هدفهای کلی تدریس را می توان به اهداف جزئی و یا
فعالیت تجزیه کرد**

کنش های تدریس

(۱) انگیزش

در جریان یادگیری وجود محرک برای یادگیری ضروری است

(۲) اطلاعات

کسب اطلاعات (دانش آگاهی و ۰۰۰) از طریق مختلف می باشد

شاگرد برای دریافت اطلاعات باید آمادگی داشته باشد

۳- به جریان انداختن اطلاعات

الف - اطلاعات به دست آمده با ید روشن و آشکار باشند

ب- شاگرد باید قادر به تجزیه اطلاعات به قسمتهای کوچکتر و

ترکیب آنها با یکدیگر باشد

ج- شاگرد باید از طریق مقایسه قسمتهای کوچکتر با هم نسبت به

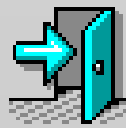
ساخت و ترکیب اطلاعات جدید بینش و شناخت پیدا کند

کنش های تدریس

(۴) ذخیره سازی و اصلاح مجدد

اصلاح اطلاعات از طریق به هم پیوستن و ترکیب اطلاعات ذخیره شده
پیشین با اطلاعات جدید حاصل می شود.

کنش های تدریس

(۵) انتقال اطلاعات

شاگرد باید آنچه را که آموخته است به موارد و مسائل جدید
انتقال دهد

۱-۵) انتقال مثبت

۲-۵) انتقال منفی

کنش های تدریس

۶) کنترل و هدایت

**برای کنترل کنش های تدریس نیاز به کنترل و در صورت
لزوم رهبری و هدایت عملکرد شاگردان است**

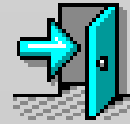
کاربرد کنش های تدریس

- (۱) کنش تدریس در بکارگیری مواد آموزشی، شرایط تدریس و نوع فعالیت شاگردان تاثیر خواهد داشت**
- (۲) در طراحی آموزشی کاربرد موثر دارند**
- (۳) در انتخاب روشها و شیوه های تدریس موثرند**

تفاوت بین تدریس و یادگیری

تدریس	یادگیری
کنش متقابل شاگرد و معلم	تعامل شاگرد با محیط
نظریه های تدریس توصیف کننده روشهایی است که بدان وسیله معلم در شاگرد تاثیر دارد	نظریه یادگیری راههای یادگیری شاگرد را بیان می کند
نظریه های تدریس تجویزی هستند	نظریه های توصیفی هستند

عوامل موثر بر تدریس

۱- ویژگیهای شخصیتی و علمی معلم

اساسی ترین عامل برای ایجاد موقعیت مطلوب در تحقق هدف های آموزشی معلم است

۱-۱) ویژگیهای شخصیتی معلم و نقش آن در فرایند تدریس

۱-۱-۱) الف معلمان شاگرد نگر

شاگردان را هسته مرکزی فعالیت خود قرار می دهند و فعالیت و رشد همه جانبه شاگردان را در نظر می گیرد

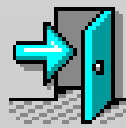

عوامل موثر بر تدریس

۱-۱-۱) الف معلمان شاگرد نگر

۱-۱-۱-۱) شاگرد نگر فردی = به ویژگیهای فردی شاگردان توجه می کند

۱-۱-۱-۲) شاگرد نگر جمعی = به جمع شاگردان و پرورش جمعی آنها توجه دارد

عوامل موثر بر تدریس

۱-۱-۲) معلمان درس نگر

بیشتر به درس اهمیت می دهند تا به پرورش به تفاوت های فردی توجه نمی کنند

۱-۱-۲-۱) درس نگر علمی

به رشته های علمی علاقه مندند - تاثیر آنها تعلیم است نه تربیت

عوامل موثر بر تدریس

۱-۱-۲-۲) درس نگر فلسفی

– به مسائل کلی و اجتماعی می پردازند

– به عنوان سر مشق و انسان آرمانی مورد توجه شاگردان واقع می شوند

عوامل موثر بر تدریس

۱-۲) تاثیر شخصیت و رفتار معلم در فرایند تدریس

رفتار و عمل معلم معیار مناسبی برای ارزشیابی گفته ها ، وصایا و رهنمود های او ست

عوامل موثر بر تدریس

۳-۱) تاثیر شخصیت علمی معلم بر فرایند تدریس

معلم باید علاوه بر داشتن محتوای غنی علمی و آشنایی با روشهای تدریس بابرنامه ریزی و طراحی آموزشی آشنا باشد تا بتواند تدریس هدف پروری داشته باشد

عوامل موثر بر تدریس

۲) ویژگیهای شاگردان و تاثیر آن در فرایند تدریس

– تدریس باید بر اساس علاقه ، نیاز و توانایی های ذهنی سوابق اجتماعی و تجارب گذشته ساخت ذهنی و هوش شاگردان تنظیم شود.

– موقعیتهای اجتماعی و زمینه های اخلاقی شاگردان بر تدریس معلم موثر است

عوامل موثر بر تدریس

(۳) تاثیر برنامه و ساخت نظام آموزشی در فرایند تدریس

**– ساخت نظام آموزشی هر جامعه اعم از نگرشها ، باورها،
برنامه ها و آیین نامه ها می تواند روش تدریس معلم را
تحت تاثیر قرار دهد**

– برنامه متکی بر اصالت مواد درسی

– برنامه متکی بر رشد همه جانبه شاگرد

عوامل موثر بر تدریس

(۴) تاثیر فضا و تجهیزات آموزشی در فرایند تدریس

فعالیت آموزشی مدرسه باید در فضای مناسب با روش و امکانات مطلوب بر اساس نیازها، علایق و زمینه های علمی شاگردان تهیه شود و انجام پذیرد تا معلم در تدریس و شاگرد در یادگیری احساس رضایت و رغبت کنند

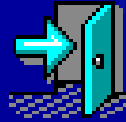
هدفهای رفتاری فصل پنجم

(۱) هدف را در چند سطر تعریف و تحلیل کنید

(۲) ضرورت تعیین و تنظیم هدفهای آموزشی را در نیم صفحه تشریح کنید

(۳) منابع تعیین هدفهای آموزشی را بیان کنید

(۴) مراحل تعیین هدفهای صریح آموزشی را ترسیم کنید

هدفهای رفتاری فصل پنجم

(۵) سه حیطه یادگیری را نام ببرید و اختلاف آنها را در چند سطر توضیح دهید

(۶) سه حیطه یادگیری را به تفکیک تعریف کنید و مراحل آن را بنویسید

(۷) یک جلسه از تدریس معلمان را با توجه به حیطه های یادگیری تحلیل کنید و اهداف آموزشی آن را به طور صریح بنویسید

پیش سازمان‌دهنده فصل پنجم

تعیین هدف در فعالیتهای آموزشی لازم و ضروری است، زیرا تا کسی نداند به کجا خواهد رفت، هرگز قادر نخواهد شد که وسیله مناسب رفتن را فراهم کند

برنامه‌ریز باید با توجه به نیازهای شاگردان، نیازهای جامعه، ساخت دانش و دیدگاه‌های متخصصان به تعیین هدفهای آموزشی بپردازد

پیش سازمان‌دهنده فصل پنجم

پس از تعیین هدفهای اولیه ، آنها را باید با معیارهای فلسفه آموزش و پرورش و روان‌شناسی تربیتی سنجید و در صورت مغایرت نداشتن هدفهای اولیه با فلسفه آموزش و پرورش و روانشناسی تربیتی ، هدفهای صریح آموزشی را تعیین کرد

پیش سازمان دهنده فصل پنجم

– در تعیین هدفهای آموزشی لازم است حیطه های یادگیری مشخص شود

– یادگیری معمولاً در سه حیطه شناختی ، عاطفی و روانی – حرکتی اتفاق می افتد

تعریف هدف

- جان دیوی هدف و روش را یکی می داند به نظر او هدف شایسته هدفی است که با توجه به اوضاع و احوال موجود انتخاب شود و تفکیک بین روش ،هدف و وسیله را جایز نمی داند

– میگر فقط به هدفهای رفتاری توجه دارد و معتقد است که هدف نتایج را روشن می کند نه وسیله دستیابی به آن نتایج را

اصول لازم در تعیین هدف

- ۱- روش و وسیله باید متناسب با هدف باشد
- ۲- هدف باید انعطاف پذیر باشد
- ۳- هدف باید فرد را به فعالیت برانگیزد
- ۴- هدف باید متناسب با اوضاع و احوال موجود باشد
- ۵- هدف باید قابل وصول باشد

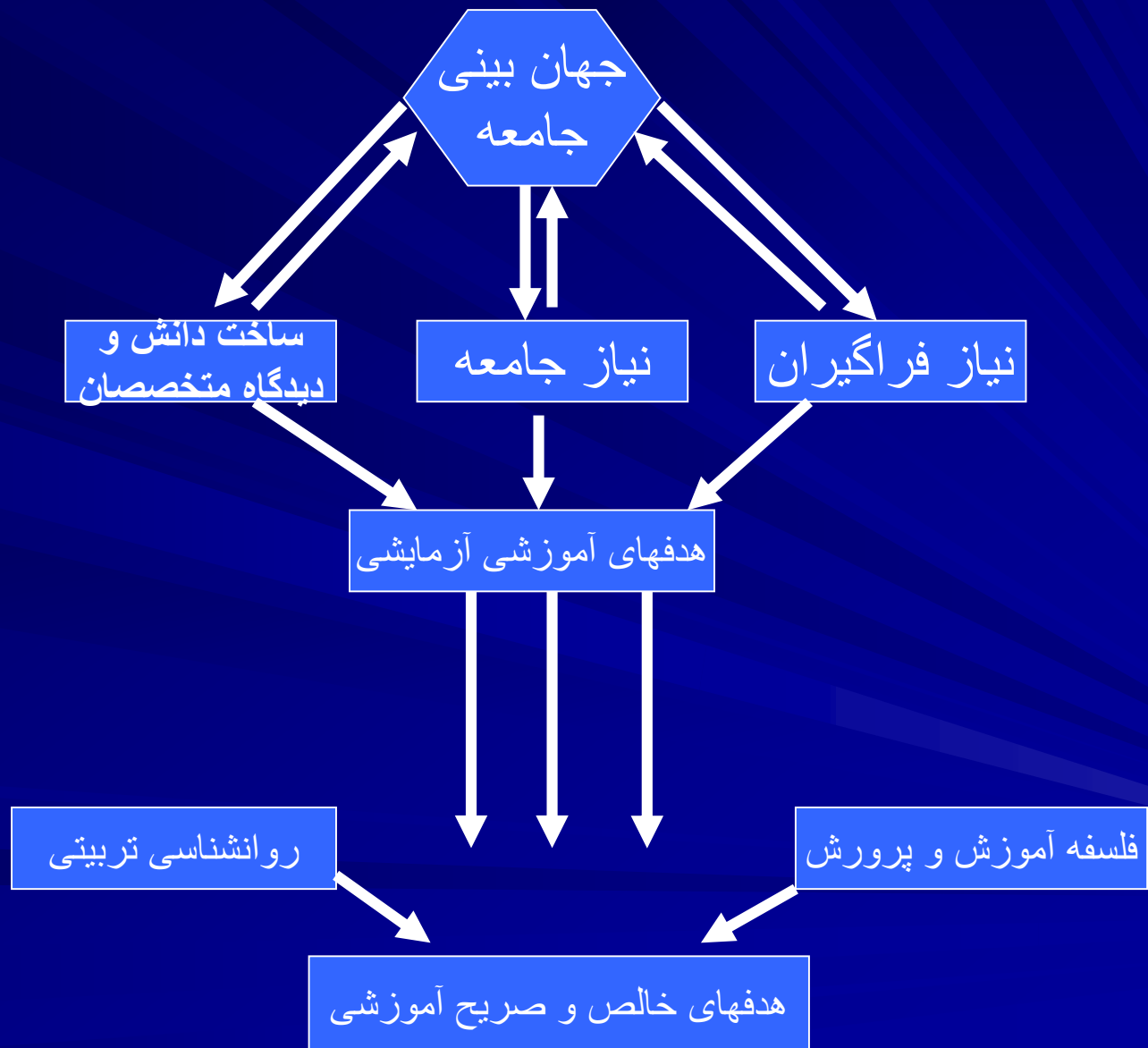

ضرورت تعیین و تنظیم هدفهای آموزشی در فرایند تدریس - یادگیری

هدفهای آموزشی مبنای معتبری برای طراحی و انتخاب مواد
و وسایل محتوا روشهای آموزشی و ارزشیابی می باشند

منابع تعیین هدفهای آموزشی

طبقه بندی و تحلیل هدفهای صریح آموزشی در حیطه یادگیری

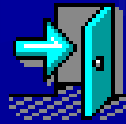
– منظور از طبقه بندی و تحلیل هدفهای صریح آموزشی، تعیین راهها و مراحل دقیق و مشخصی است که بعد از تحقق آنها تغییرات لازم در تفکر احساسات و مهارتهای عملی شاگردان به وجود آید

– حیطه های یادگیری شامل سه سطح شناختی ، عاطفی و روانی حرکتی می باشد

۱) سطوح یادگیری در حیطه شناختی

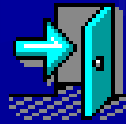
– هدفهای این حیطه بر یاد آوری یا باز سازی آنچه آموختن آن ضروری است تاکید دارد

(۱) سطوح یادگیری در حیطه شناختی

(۱-۱) دانش (یاد آوری)

یادگیری در این سطح صرفاً جنبه حفظی دارد این سطح برای تمام سطوح بالاتر یادگیری به عنوان یک پایه لازم است

۱) سطوح یادگیری در حیطه شناختی

۲-۱) فهمیدن

توانایی پی بردن به مفهوم یک مطلب و تبیین آنها با
جملاتی که شخص خودش می سازد

۱-۲-۱) ترجمه (برگرداندن)

تغییر دادن مطالب از شکلی به شکل دیگر بدون تغییر
در معنی

(۱) سطوح یادگیری در حیطه شناختی

(۱-۳) به کار بستن

توانایی کاربرد اصول علمی ، فرضیه ها و دیگر مفاهیم انتزاعی
در وضعیت و موقعیت مناسب

(۱-۴) تحلیل

شکستن مطلب به اجزاء تشکیل دهنده ی آن و یافتن روابط بین اجزاء
و نحوه ی سازمان یافتن آن ها

(۱) سطوح یادگیری در حیطه شناختی

۲-۲-۱) تفسیر

درک تدابیر گوناگون به کار رفته در انتقال مفاهیم و یک نوع باز
آرایی مفاهیم در ذهن است

۳-۲-۱) برون یابی

مهارت در تعمیم دادن یا به کارگیری اطلاعات در طول زمان به
منظور پیش بینی نتایج

(۱) سطوح یادگیری در حیطه شناختی

(۵-۱) ترکیب

در آمیختن قسمت های از تجارب گذشته با مطالب جدید
و باز سازی آن به صورت یک کل تازه

(۶-۱) ارزشیابی و قضاوت

قضاوت در باره امور، اطلاعات و حتی روشهای روبه رو
شدن با مسائل .

(۲) سطوح یادگیری در حیطه عاطفی

هدفهای که با نگرش ها ، عواطف ، علایق
و ارزشها سر و کار دارند

تبلور ارزشها سازمان یافته در شخصیت				
سازمان دهی ارزشها	سازمان دهی ارزشها			
ارزش گذاری	ارزش گذاری	ارزش گذاری		
پاسخ دادن	پاسخ دادن	پاسخ دادن	پاسخ دادن	
دریافت و توجه کردن	دریافت و توجه کردن	دریافت و توجه کردن	دریافت و توجه کردن	دریافت و توجه کردن

(۲) سطوح یادگیری در حیطه عاطفی

(۲-۱) دریافت و توجه کردن

رفتارهایی که از وجود پدیده خبر می دهد و میل به تحمل در برابر شنیدن یا دیدن آن را نمایان می سازد

۲) سطوح یادگیری در حیطه عاطفی

۲-۲) پاسخ دادن

واکنش نشان دادن در مورد یک مسئله

۲-۳) ارزشیابی

ارزش گذاری مبتنی بر درونی کردن دست • معینی از ارزشها ست

۲) سطوح یادگیری در حیطه عاطفی

۴-۲) سازماندهی ارزشها

ادغام ارزشهای مختلف ، رفع تعارضات بین آنها و بنا نهادن یک
نظام ارزشی پایدار و منسجم

۵-۲) تبلور ارزشها سازمان یافته در شخصیت

در این مرحله ارزش یا مجموعه ای از ارزشها در رفتار فرد انعکاس
دایم پیدا می کنند و جزء فلسفه زندگی او می شوند

(۳) سطوح یادگیری در حیطه روانی - حرکتی

انجام دادن مهارت‌های این سطح نیازمند به

همکاری اعصاب و ما هیچه هاست

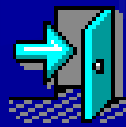
3) سطوح یادگیری در حیطه روانی – حرکتی

۱-۳) مشاهده و تقلید

مشاهده رفتار مربی و تقلید رفتار آن

۲-۳) اجرای عمل بدون کمک

اجرای آگاهانه عمل بدون راهنمایی معلم

(3) سطوح یادگیری در حیطه روانی – حرکتی

۳-۳) دقت در عمل

توانایی کنترل اعمال بر حسب نیاز

(3) سطوح یادگیری در حیطه روانی – حرکتی

(۳-۴) هماهنگی حرکات

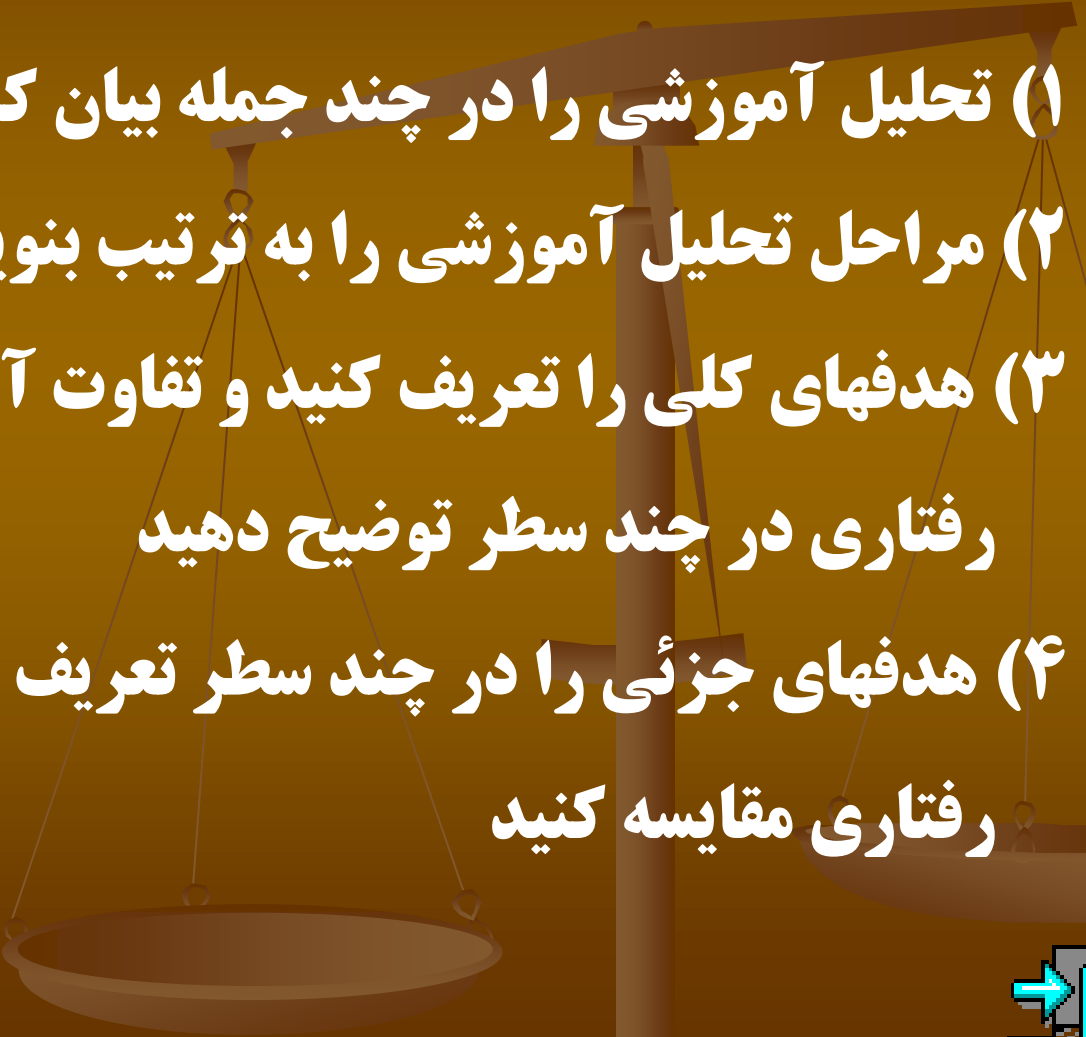
برقراری هماهنگی بین مجموعه ای از اعمال با رعایت نظم و کار آیی لازم

(۳-۵) عادی شدن عمل

انجام دادن کارهای دقیق و موزون به طور خود کار

هدفهای رفتاری فصل ششم

-
- (۱) تحلیل آموزشی را در چند جمله بیان کنید
 - (۲) مراحل تحلیل آموزشی را به ترتیب بنویسید
 - (۳) هدفهای کلی را تعریف کنید و تفاوت آن را با اهداف جزئی و رفتاری در چند سطر توضیح دهید
 - (۴) هدفهای جزئی را در چند سطر تعریف کنید و آن را با اهداف رفتاری مقایسه کنید

هدفهای رفتاری فصل ششم

(۵) هدفهای رفتاری را تعریف کنید و مزیت آنها را نسبت به اهداف

کلی و جزئی در چند سطر بنویسید

(۶) ویژگیهای هدفهای رفتاری را نام ببرید و در مورد هر یک از آنها

مثالی ذکر کنید

(۷) نقش هدفهای رفتاری را در فرآیند تدریس در چند سطر توضیح

دهید

(۸) معایب و محاسن هدفهای رفتاری را در چند جمله بیان کنید

هدفهای رفتاری فصل ششم

۹) هدفهای کلی ، جزئی و رفتاری یک جلسه درسی از کتابهای دوره ابتدایی را بنویسید

۱۰) با ارائه یک هدف کلی آموزشی آن را به اهداف جزئی و رفتاری تبدیل کنید و رابطه بین آنها را مشخص نمایید

۱۱) هدفهای اجرایی نهایی را با اهداف اجرایی مرحله ای در چند سطر مقایسه کنید

۱۲) سه نوع ارتباطی را که بین هدف کلی و اهداف جزئی یا رفتاری وجود دارد هر کدام از آنها را به تفکیک ترسیم کنید

هدفهای رفتاری فصل ششم

(۱۳) رفتار ورودی را در چند جمله توضیح دهید

(۱۴) ضرورت ارزشیابی تشخیصی را در چند جمله بیان کنید و آن را

با ارزشیابی مرحله ای و نهایی مقایسه کنید

(۱۵) چگونگی تعیین نخستین گام آموزشی را در چند جمله توضیح

دهید

(۱۶) یک فصل از ریاضی پنجم ابتدایی را انتخاب کرده ، اهداف و

رفتار ورودی آن را مشخص کنید

پیش سازمان دهندۀ فصل ششم

– تحلیل آموزشی یکی از مراحل مهم طراحی آموزشی و فرایندی است که از طریق آن می توان هدفهای کلی آموزشی را به هدفهای کوچکتر تقسیم کرد

– هدفهای کلی به صورت مبهم بیان می شوند و تصویری از غایتهای آموزشی به دست می دهند

پیش سازمان‌دهنده فصل ششم

هدفهای مرحله ای نسبت به هدفهای کلی محدودتر و مشخصترند ، اما نسبت به هدفهای رفتاری کلی‌اند و برای اینکه قابل وصول باشند ، باید به هدفهای بسیار ویژه تبدیل شود

معلم برای اینکه نقطه آغاز تدریس خود را معین کند احتیاج به شناختن رفتار ورودی شاگردان دارد رفتار ورودی را با ارزشیابی تشخیصی مشخص می‌کند

تحلیل آموزشی

فرایندی است که از طریق آن می توان هدفهای کلی آموزش را
به هدفهای جزئی تقسیم کرد

الف-هدفهای کلی

به صورت منسجم بیان می شوند-تصویری از غایت آموزشی به دست
می دهند و ممکن است به مشابه نوعی انگیزه بکار رود

تحلیل آموزشی

ب- هدفهای جزئی (مرحله ای)

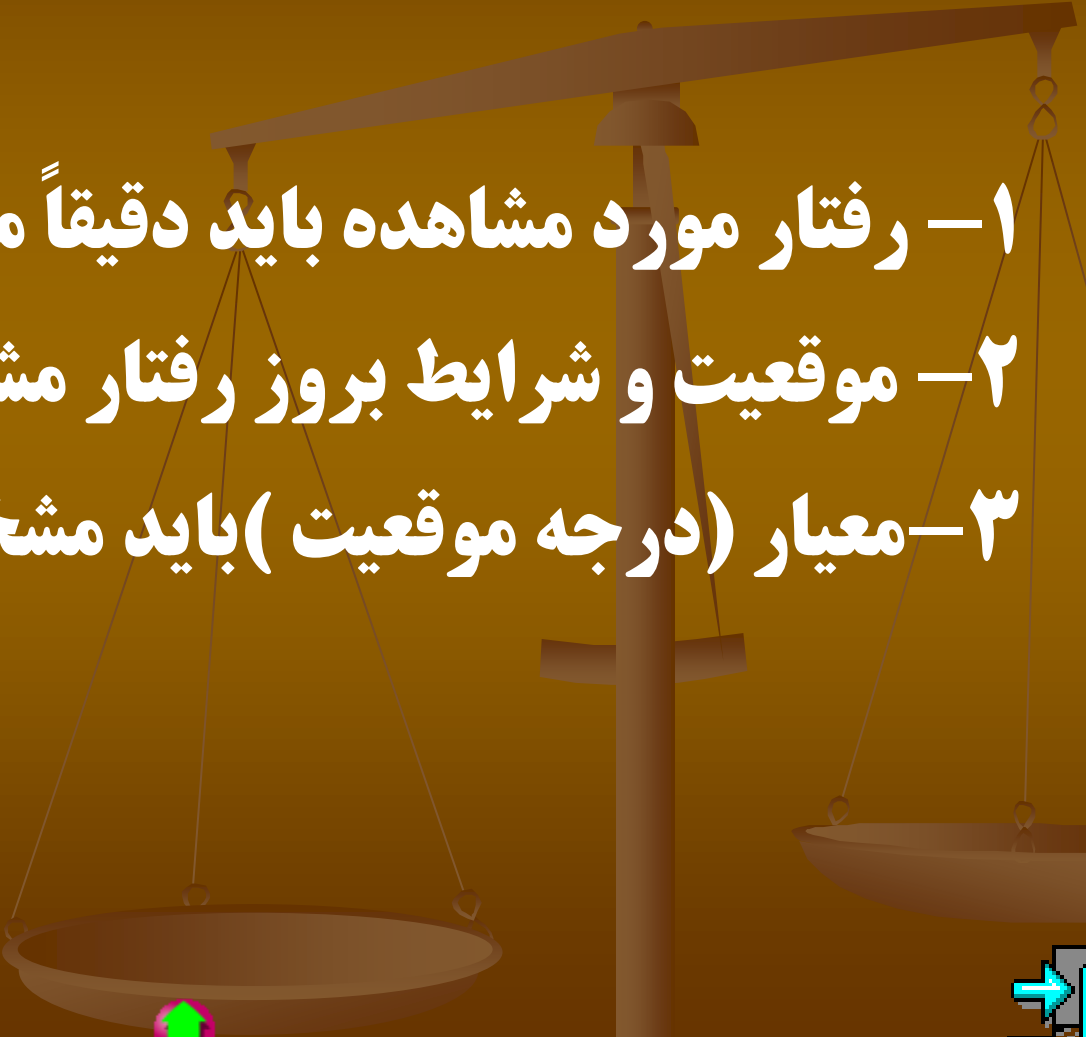
نسبت به هدفهای کلی محدودتر و مشخص ترند و دارای جنبه علمی بیشتری است و مقاصد را معین میسازد

ج) هدفهای رفتاری (اجرایی)

نوع رفتار و قابلیت های که انتظار داریم شاگرد پس از فعالیت آموزشی کسب کند مشخص می کند

ویژگیهای یک هدف رفتاری خوب

-
- ۱- رفتار مورد مشاهده باید دقیقاً مشخص باشد
 - ۲- موقعیت و شرایط بروز رفتار مشخص باشد
 - ۳- معیار (درجه موقعیت) باید مشخص باشد

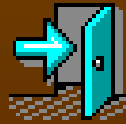
نقش هدفهای رفتاری در فرایند تدریس

هدفهای رفتاری معیار مناسبی برای انتخاب مواد آموزشی محتوای
برنامه روش و وسایل آموزشی و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی هستند

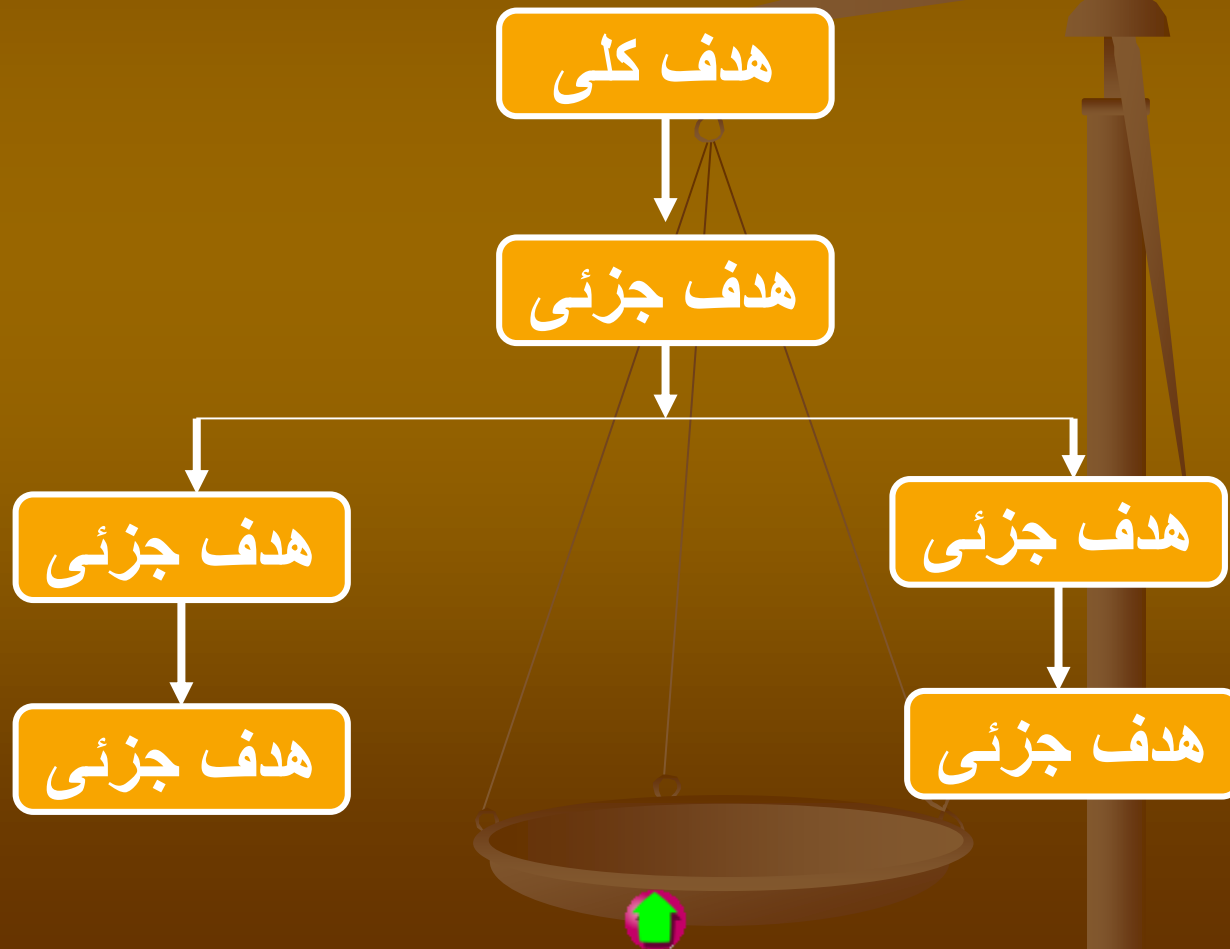
انتقاد از هدفهای رفتاری

- ۱- منجر به مهارتهای جزئی و بی اهمیت می شوند
- ۲- خلاقیت و ابتکار را محدود می سازند
- ۳- تمرکز بر رفتار یا امور معلوم و عدم توجه به رفتارهای عالی
- ۴- غیر قابل انعطاف و غیر انسانی ساختن آموزشی

مراحل تحلیل آموزش

(۱) تبدیل هدفهای کلی (نهایی) به هدفهای جزئی

مراحل تحلیل آموزش

(۲) تبدیل هدفهای جزئی به هدفهای رفتاری

برای تحقق بخشیدن به هدفهای جزئی باید آنها را به وظایف و فعالیتهای مشخص و هدف رفتاری تقسیم کرد

(۲-۱) هدف رفتاری دو نوعند

(۲-۱-۱) هدفهای اجرایی نهایی

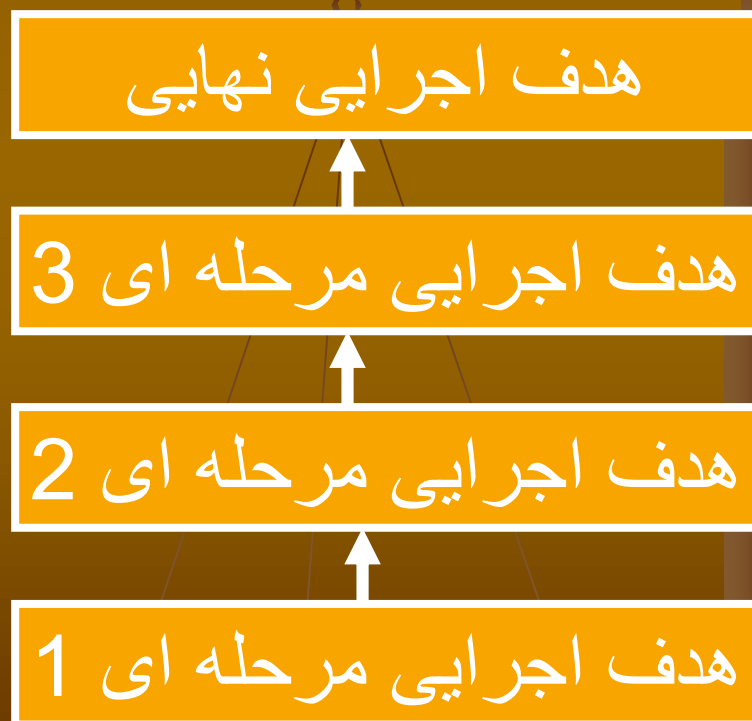
(۲-۱-۲) هدفهای اجرایی مرحله ای

مراحل تحلیل آموزش

(۳) تعیین روابط هدف های اجرایی با هدف های مرحله ای

هدف های اجرایی نهایی با هدف های مرحله ای و هدف های مرحله ای با همدیگر به سه شکل ،متوالی ،متوازی و ترکیبی با هم ارتباط دارند

نمودار ارتباط تسلسلی هدفها

هدف اجرایی نهایی

هدف
اجرایی
مرحله ای

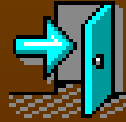
هدف
اجرایی
مرحله ای

هدف
اجرایی
مرحله ای

هدف
اجرایی
مرحله ای

هدف
اجرایی
مرحله ای

نمودار ارتباط همتراز هدفها

هدف اجرایی نهایی

هدف اجرایی مرحله ای

هدف اجرایی مرحله ای

هدف
اجرایی
مرحله ای

هدف
اجرایی
مرحله ای

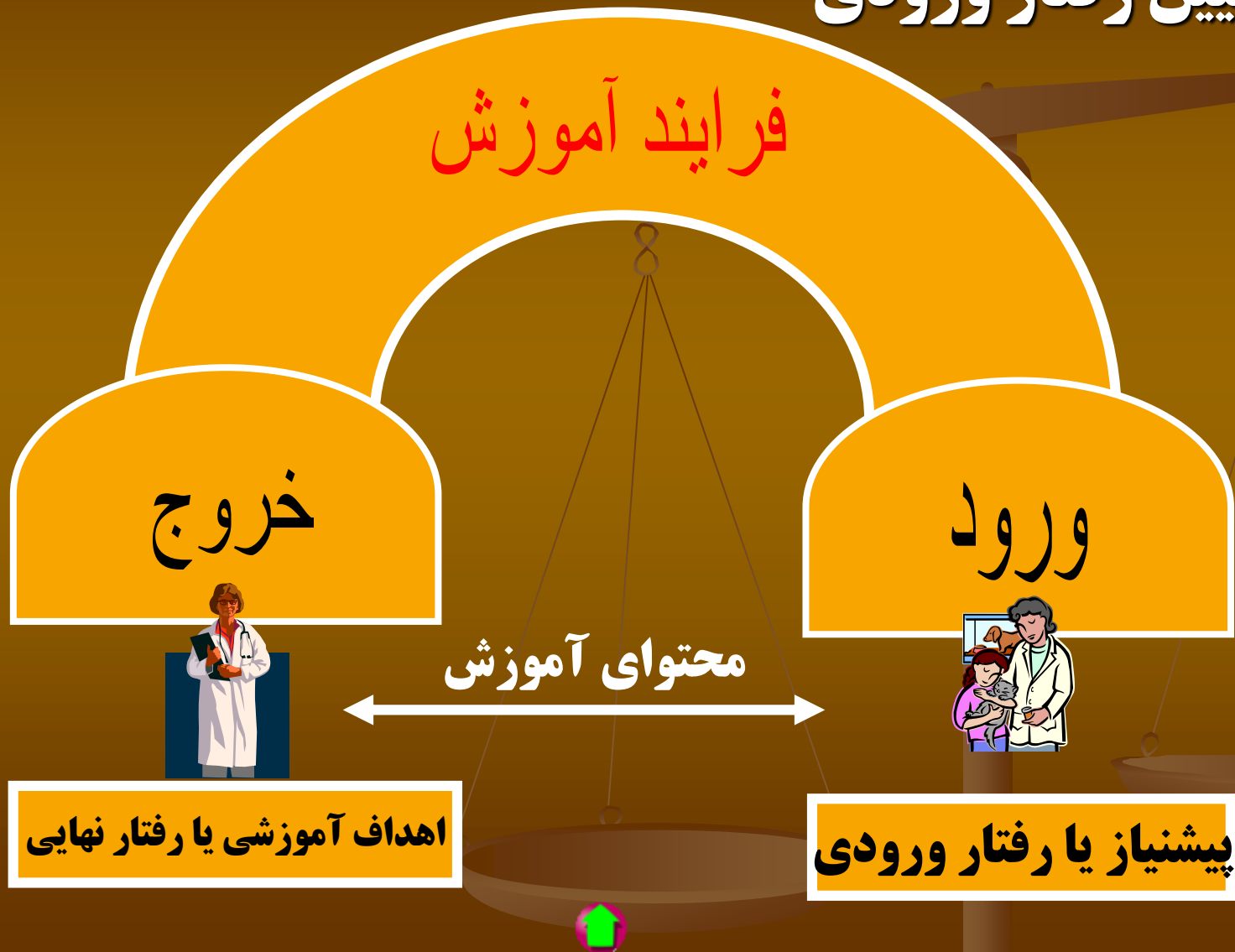
هدف
اجرایی
مرحله ای

هدف
اجرایی
مرحله ای

نمودار ارتباط ترکیبی هدفها

مراحل تحلیل آموزش

(۴) تعیین رفتار ورودی

مراحل تحلیل آموزش

(۵) ارزش تشخیصی

معیار رفتار سنجش ورودی شاگردان و وسیله ای است که به کمک آن
اولین گام آموزش را به دقت معین کرد
ارزشیابی تشخیصی از طریق سنجش آغازین یا آزمون های رفتار
ورودی انجام می گیرد

مراحل تحلیل آموزش

(۶) تعیین اولین گام آموزشی

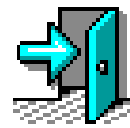
هدفهای رفتاری فصل هفتم

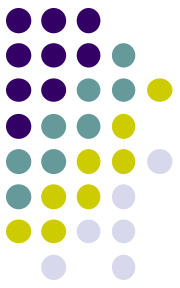

(۱) محتوای آموزشی را در دو سطر تعریف کنید و مبنای تهیه آن را بیان نمایید

(۲) مفهوم «تحلیل محتوا» را در یک سطر تعریف کنید و چهار خصلت آن را نام ببرید

(۳) خصلتهای مختلف «تحلیل محتوا» را با هم مقایسه کنید

هدفهای رفتاری فصل هفتم

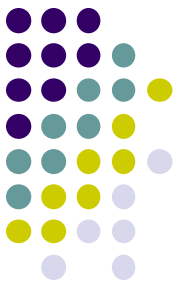
(۴) مراحل «تحلیل محتوا» را در نیم صفحه شرح دهید

**(۵) اصول مهمی که در تهیه و تنظیم محتوا باید رعایت شود بدقت ،
ولی به اختصار ، توضیح دهید**

(۶) مفهوم (وسیله آموزشی) را به درستی تحلیل و تعریف کنید

**(۷) دو نوع از وسایل را از نظر نقشی که در فرآیند آموزشی دارند ،
با هم مقایسه کنید**

هدفهای رفتاری فصل هفتم

۸) شش مورد از اهمیت های وسایل آموزشی را به اختصار باز گو کنید

۹) انواع وسایل آموزشی را نام ببرید و یک نوع وسیله نور تاب و یک نوع وسیله غیر نور تاب را به اختصار توضیح دهید

۱۰) معیار مختلف گزینش یک وسیله آموزشی را در نیم صفحه بنویسید

پیش سازمان دهنده فصل هفتم

– محتوا باید بر مبنای هدفهای آموزشی معین تهیه و تنظیم شود

– در تحلیل محتوا برای اینکه از جهت گیرها و غرض ورزیهای شخصی بر کنار باشیم ، باید چهار معیار عینی بودن ، منظم بودن ، آشکار بودن و مقداری بودن را همواره در نظر داشته باشیم

پیش سازمان دهنده فصل هفتم

– روش منطقی تحلیل ایجاب می کند که تحلیلگر ابتدا هدف از تحلیل را مشخص کند ، سپس به جمع آوری نمونه های مورد تحلیل بپردازد ، آنگاه مجموعه جمع آوری شده را به واحدهای مختلف تقسیم کند و واحدهای تقسیم شده را طبقه بندی کند تا بتواند با روش مطمئن به ارزیابی عینی محتوا بپردازد

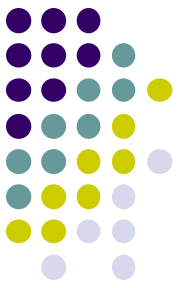

پیش سازمان دهنده فصل هفتم

– انتخاب وسیله مناسب مستلزم شناخت وسایل است معلم باید انواع وسایل را بشناسد و نحوه کاربرد آنها را بداند و از میزان تاثیر آنها در کیفیت یادگیری آگاه باشد.

– وسایل آموزشی را از نظر نقشی که در فرایند آموزش دارند می توان به دو دسته وسایل آموزشی تسهیل کننده آموزش را عینی و فهم مطالب را آسان می کنند

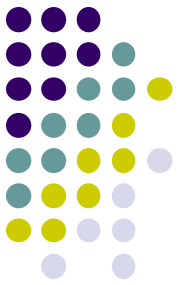

تحلیل و انتخاب محتوا

محتوا اصول و مفاهیمی است که به شاگردان ارائه می شود تا ورود آنها به فعالیتهای آموزش میسر و رسیدن آنها به هدف های اجرایی امکان پذیر سازد محتوای آموزشی باید بر اساس هدف های آموزشی معین تهیه و تنظیم شود.

شیوه های تحلیل محتوا

**تحلیل محتوا یک روش علمی برای ارزشیابی و تشریح عینی و منظم
پیامهای آموزشی است**

ویژگیهای ضروری برای تحلیل محتوا

- ۱- عینی بودن**
- ۲- منظم بودن**
- ۳- آشکار بودن**
- ۴- مقوایی بودن**

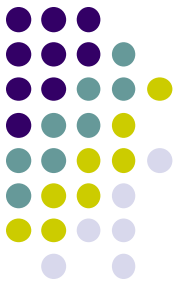

مراحل تحلیل محتوا

- ۱- مشخص ساختن هدف تحلیل
- ۲- جمع آوری نمونه های مورد تحلیل
- ۳- تقسیم مجموعه مورد بررسی به واحدهای مختلف
- ۴- طبقه بندی واحدها
- ۵- ارزیابی عینی طبقه ها

تهیه و تنظیم محتوای آموزشی

یکی از اصول مهم طراحی آموزشی ، تهیه و تنظیم محتوای آموزشی است

اصول و ضوابط لازم در تهیه و تنظیم محتوای آموزشی

۱- میزان علاقه ، رغبت و توانایی شاگردان

۲- مفاهیم ، اصول و قوانین هر علم

اصول و ضوابط لازم در تهیه و تنظیم محتوای آموزشی

۳- ساخت علوم مختلف

۴- توالی مطالب

۵- تازگی موضوع

۶- میراث فرهنگی

۷- پروراندن مفاهیم اساسی و روشها

اصول و ضوابط لازم در تهیه و تنظیم محتوای آموزشی

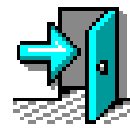

۸- ارتباط با مسائل روز

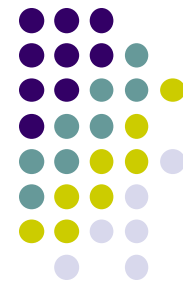
۹- انطباق با زمان آموزش

۱۰- پایه ای برای آموزش مداوم

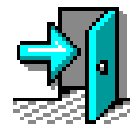
۱۱- فرصت مناسب برای فعالیت های یاد گیری چند گانه

تحلیل و انتخاب روش و وسیله

در فعالیتهای آموزشی معلم باید سعی کند با بهره جویی از روشها و وسایل مختلف ، شرایط لازم را برای کسب دانش نگرشهای مطلوب شاگردان کسب کند

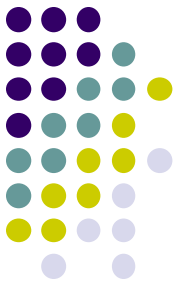
تحلیل مفهوم وسایل آموزشی

وسایل آموزشی به کلیه تجهیزات و امکانات اطلاق می شود که می توانند در محیط آموزشی شرایطی را به وجود آورند که در آن شرایط یادگیری سریعتر ، بهتر، آسانتر ، بادوام تر و موثرتر صورت بگیرد

انواع وسایل آموزشی

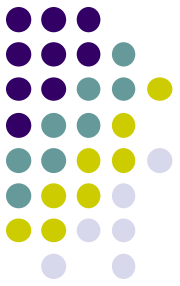

وسایل آموزشی با توجه به نقشی که در آموزش دارند به دو دسته تقسیم می شوند

الف) وسایل آموزشی معیاری = جزء فرایند یادگیری هستند و در هدفهای فعالیت آموزشی آورده شده اند (مانند ابزارهای آموزشی در رشته فنی و حرفه ای)

انواع وسایل آموزشی

ب) وسایل آموزشی تسهیل کننده = جزء معیارهای یادگیری نیستند و آموزش را عینی و فهم مطالب را آسانتر می کنند مانند فیلم و اسلاید

نقش وسایل آموزشی در فرایند آموزشی - یادگیری

- ۱- اساس قابل لمس برای تفکر و ساختن مفاهیم فراهم می کنند
- ۲- سبب ایجاد علاقه در امر یادگیری دانش آموزان می شود
- ۳- فراهم ساختن پایه های یادگیری تدریجی و تکمیلی

نقش وسایل آموزشی در فرایند آموزشی – یادگیری

۴- در اختیار قرار دادن تجارب واقعی و حقیقی

۵- فراهم نمودن پیوستگی افکار

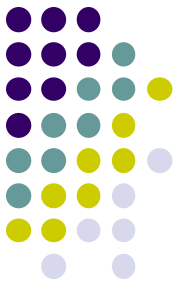
۶- گسترش دامنه لغات فراگیر

۷- انتقال سریع معنا و مفاهیم آموزشی

۸- افزایش عمق و میزان یادگیری

انواع وسایل آموزشی

(۱) تصاویر آموزشی

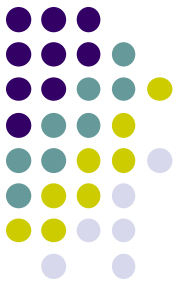
تصاویر آموزشی یا نور تابند و یا غیر نور تاب • ارزش آموزشی
تصاویر متحرک صدا دار معمولاً از سایر تصاویر آموزشی بیشتر است

۱-۱) تصاویر کاغذی

متداولترین و ارزان ترین وسیله آموزشی هستند مانند نقشه

انواع وسایل آموزشی

۲-۱) تابلوهای آموزشی

اگر به طور صحیح بکار گرفته شوند در کیفیت آموزش و یادگیری بسیار موثرند - مانند تابلوهای گچی - مغناطیسی

۲) پروژکتورها و ماشینهای آموزشی

پروژکتور اوپک ، فیلم استریپ

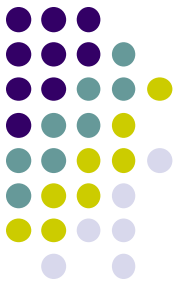

(۱) ویژگیهای آموزشی وسیله

وسایلی که انتخاب می شوند باید علاوه بر ارائه و انتقال مطالب و مفاهیم جدید ، در صورت لزوم امکان تکرار فرا گرفته های گذشته را فراهم آورند و توجه و علاقه شاگردان را نسبت به موضوع آموزش جلب کند

معیار وسایل آموزشی

(۲) ویژگیهای فنی وسیله

(۲-۱) توانایی انتقال پیام مورد نظر

(۲-۲) قابلیت عمل و نقل

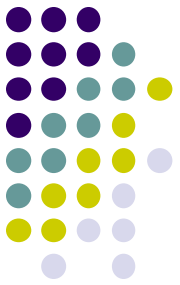
(۲-۳) سهولت کاربرد

(۲-۴) سهولت دستکاری و تعمیر

(۲-۵) قابلیت رجوع

معیار وسایل آموزشی

۳) شرایط و امکانات اجرایی

۱-۳) تعداد فراگیران

۲-۳) وضعیت و اندازه کلاس

۳-۳) زمان لازم

۴-۳) در دسترس بودن

۵-۳) اقتصادی بودن

هدفهای رفتاری فصل هشتم

۱- هدف از ارزشیابی را در چند جمله بیان کنید

۲- چگونگی تعیین شیوه ارزشیابی را در چند سطر توضیح دهید

۳- علل عدم موفقیت شاگردان را در ارزشیابی تحلیل کنید

۴- الگوی طراحی آموزشی بر اساس عوامل چهار گانه را ترسیم

کنید

هدفهای رفتاری فصل هشتم

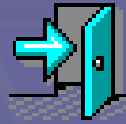
۵- مراحل الگوی طراحی آموزشی دانشگاه ایندیانا را با الگوی

عوامل چهار گانه مقایسه کنید

۶- برای یکی از کتابهای دوره ابتدایی طرح درس سالانه بنویسید

و برای یک جلسه از موضوع جلسات آن طرح درس روزانه تهیه

کنید

پیش سازمان دهنده فصل هشتم

- ارزشیابی صحیح، اطلاعاتی از قبیل وجوه قوت و ضعف موجود در طرح و همچنین میزان تحقق هدف های آموزشی را مشخص می نماید
- نتیجه ارزشیابی نمایا نگر موفقیت یا عدم موفقیت برنامه و فعالیتهای آموزشی است

پیش سازمان دهنده فصل هشتم

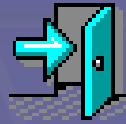
– عدم موفقیت یک برنامه ، تنها به ضعف یا بی توجهی شاگرد بستگی ندارد ، بلکه ممکن است هدف و وضعیت مشخص و مناسب نباشد یا امکانات و تجهیزات لازم به کار نرفته باشند یا ممکن است روش تدریس معلم مناسب نباشد و یا حتی ممکن است روش ارزشیابی غلط باشد در تحلیل نتایج ارزشیابی همه عوامل فوق باید مورد توجه قرار گیرد

پیش سازمان دهنده فصل هشتم

– در الگوی طرح درس روزانه ، تعیین مراحل و تنظیم ارائه محتوا از اهمیت خاصی برخوردار است ؛ زیرا مراحل کار معلم را در کلاس مشخص می کند

– مراحل ارائه محتوا شامل آمادگی ، آمادگی معلم ، آمادگی شاگرد و آماده کردن تجهیزات معرفی درس جدید و بیان هدفها ، ارائه درس ، و جمع بندی و ارزشیابی و تعیین تکلیف و پایان دادن درس است

تحلیل و تعیین نظام ارزشیابی

در تحلیل نظام ارزشیابی بازده فعالیت آموزشی بسیار اهمیت دارد
با استفاده از آن می توان درجه تحقق هدفهای آموزشی را تعیین و
در صورت نیاز به اصلاح و تقویت برنامه اقدام نمود

رعایت موارد ضروری در ارزشیابی

- ۱- تغییرات مورد نظر دقیقاً تعریف شود
- ۲- تعیین معیار موفقیت برای قضاوت
- ۳- مشخص نمودن نوع سوالات

تحلیل علل عدم موفقیت شاگردان در ارزشیابی

۱) صریح و مناسب نبودن هدفهای آموزشی

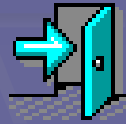
۲) خوب نبودن کیفیت محتوا

۳) عدم تناسب روشهای تدریس با محتوا و هدف

۴) فراهم نشدن شرایط لازم برای یادگیری

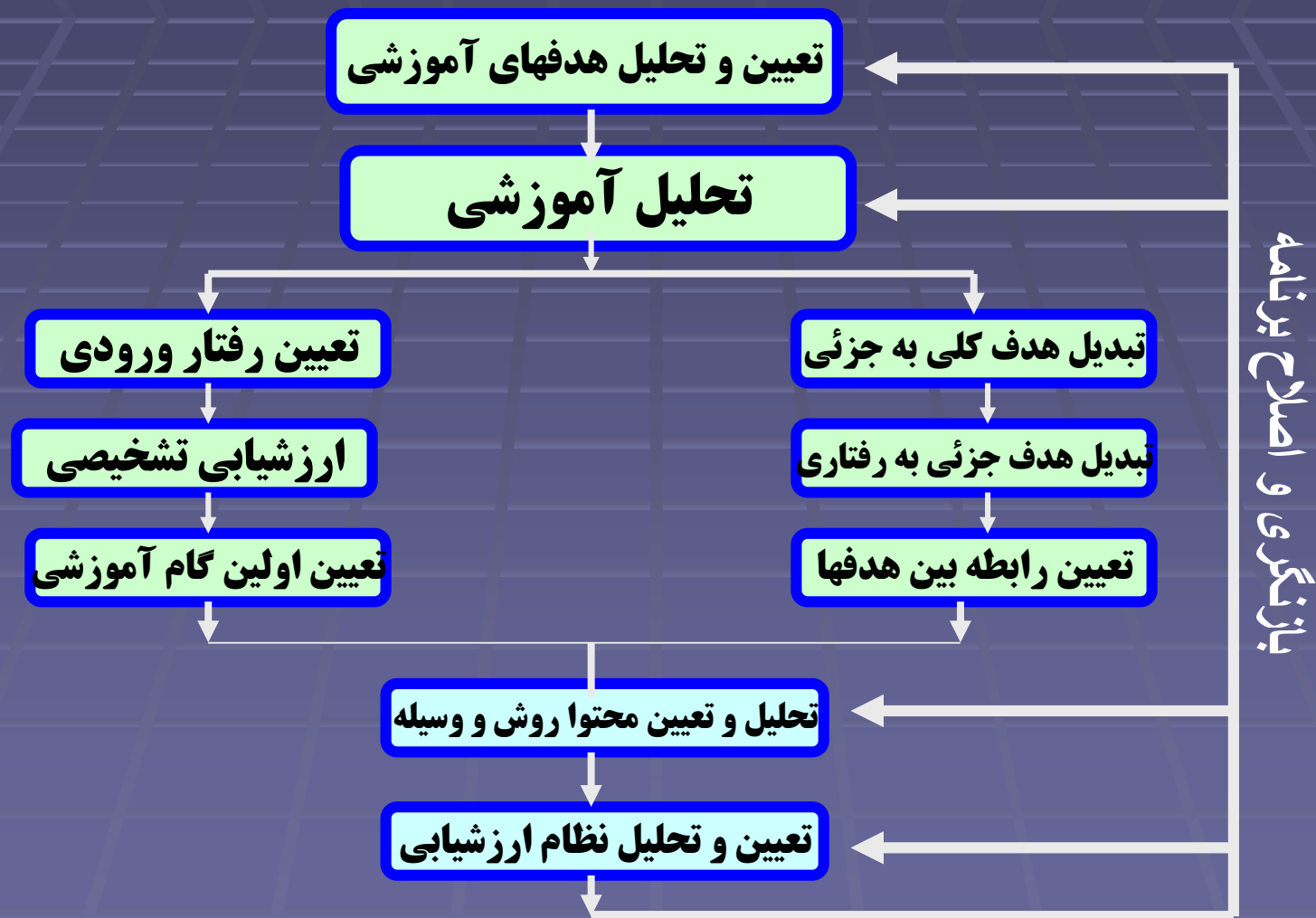
۵) ناتوانی شاگرد در انجام دادن فعالیت های آموزشی

۶) عدم تناسب نحوه ارزشیابی با فعالیت و هدف

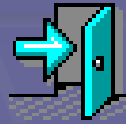
معرفی چند الگوی طراحی و کاربرد آنها در آموزش

۱- الگوی طراحی آموزش بر اساس عوامل چهار گانه

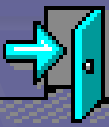
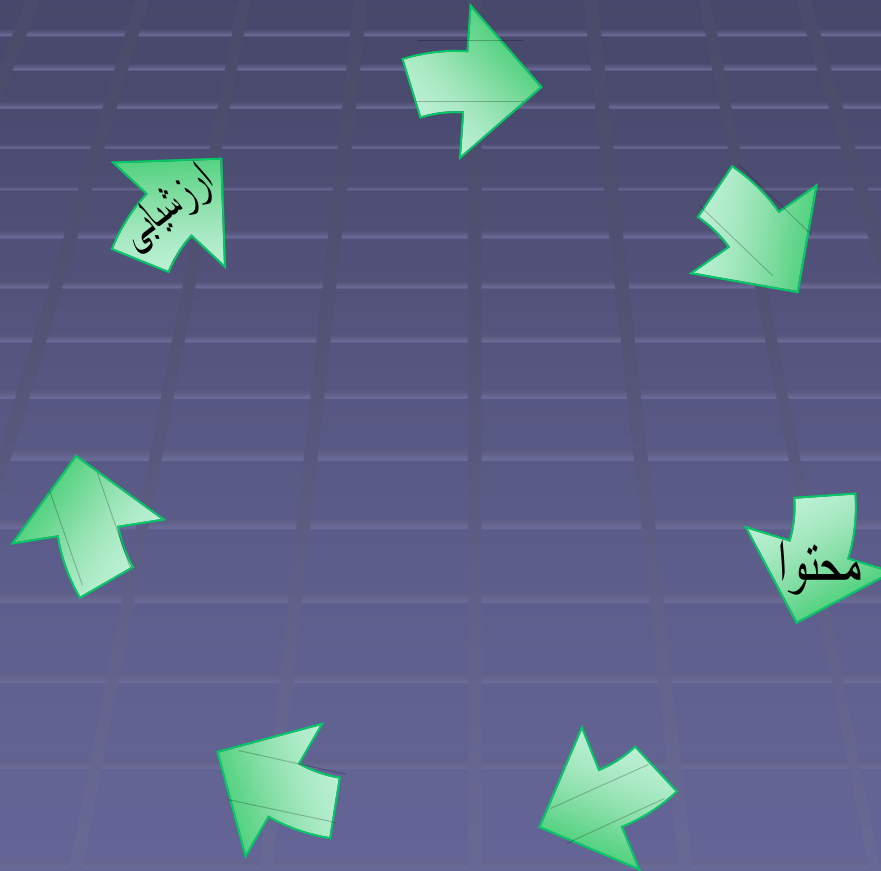
بازنگری و اصلاح برنامه

اجرا، بازنگری و اصلاح برنامه

معرفی چند الگوی طراحی و کاربرد آنها در آموزش

۲- الگوی طراحی آموزشی دانشگاه ایندیانا

(۳) الگوی طرح درس سالانه

بین هدفهای آموزشی و برنامه هفتگی بر اساس اصول معینی
تربیتی اتخاذ شود که مجموع فعالیت های آموزشی به موقع و
بدون وقفه در طول یک سال تحصیلی اجرا شود

مراحل تنظیم طرح درس سالانه

الف) تهیه تقویم طرح

ب) تقسیم محتوای درسی بر زمان خاص تدریس

ج) تعیین هدف ویژه تدریس در هر جلسه

د) تعیین و پیش بینی فعالیتهای دیگر آموزش خارج از مدرسه

الگوی طرح درس روزانه

طرح درس روزانه شامل پیش بینی و تنظیم مجموعه فعالیت های است که معلم از پیش برای رسیدن به یک یا چند هدف آموزشی ویژه در یک جلسه تدریس تدارک می بیند

مراحل تهیه طرح درس روزانه

۱- تعیین موضوع تدریس

۲- مشخص کردن هدف ویژه تدریس در یک جلسه

۳- تجزیه موضوع کلی درسی به مطالب و مفاهیم جزئی

۴- تهیه هدف بر اساس رئوس مطالب تعیین شده

۵- تهیه هدفهای رفتاری تدریس

مراحل تهیه طرح درس روزانه

۶- بررسی رفتار ورودی شاگردان

۷- تهیه سوالات لازم برای ارزشیابی

۸- تحلیل ارزشیابی و تعیین اولین گام آموزشی

مراحل تهیه طرح درس روزانه

۹- تنظیم مراحل ارائه محتوا

۱-۹ مرحله آمادگی

۲-۹ مرحله معرفی و بیان هدفهای آموزشی

۳-۹ مرحله ارائه درس

۴-۹ مرحله خلاصه کردن و نتیجه گیری

۵-۹ مرحله ارزشیابی

۶-۹ مرحله تعیین تکلیف و پایان دادن درسی

مراحل تهیه طرح درس روزانه

۱۰) تعیین روش مناسب برای ارائه محتوا

۱۱) انتخاب مواد آموزشی متناسب با روش و محتوا

۱۲) مشخص کردن فعالیتهای خارج از مدرسه برای تقویت

یادگیری

۱۳) تعیین زمان لازم برای اجرای هر مرحله

۱۴) پیش بینی نحوه ارزشیابی بعد از تدریس

هدفهای رفتاری فصل نهم

۱- مفهوم الگوی تدریس را در چند سطر شرح دهید

۲- الگوی ماشین نگری را با الگوی سازمان نگری بیان کنید

۳- مراحل الگوی عمومی تدریس را با زبانی ساده ، ولی به ترتیب

توضیح دهید

۴- علل عدم کاربرد الگوی ماشین نگری و سازمان نگری و همچنین

الگوی عمومی تدریس را در چند سطر تحلیل و تشریح کنید

هدفهای رفتاری فصل نهم

۵- الگوی پیش سازمان دهنده را در چند جمله توضیح دهید و اساس

نظری آن را به طور صحیح بیان کنید

۶- ویژگیهای الگوی پیش سازمان دهنده را در نیم صفحه توضیح دهید

۷- الگوی حل مساله را در چند سطر تعریف کنید

۸- مراحل تدریس در الگوی حل مساله را به ترتیب توضیح دهید

هدفهای رفتاری فصل نهم

۹- ویژگیهای الگوی حل مساله را با الگوی پیش سازمان دهنده مقایسه کنید

۱۰- یک فصل از کتاب ریاضی کلاس پنجم ابتدایی یا هر کتاب آموزشی دیگر را انتخاب کنید و الگوی مناسب تدریس آن را با ذکر دلیل مشخص کنید

پیش سازمان دهنده فصل نهم

– تدریس یک فرایند است عوامل متعددی در آن نقش دارند همه عوامل قابل مطالعه و کنترل نیستند

– الگوهای تدریس متعددند و آنها عبارتند از : الگوی ماشین نگری ، الگوی سازمانی نگری ، الگوی عمومی تدریس ، الگوی پیش سازمان دهنده و الگوی حل مسئله

عوامل موثر در تدریس

- شخصیت معلم و زمینه های علمی و تجربی او
- زمینه های علمی و ویژگیهای فردی شاگردان
- اهمیت موضوع تدریس
- قوانین و مقررات نظام آموزشی و ♦♦♦

الگوی تدریس چیست

چهار چوب ویژگی‌های است که عناصر مهم تدریس در درون آن قابل مطالعه است شناخت و آگاهی از این عناصر می‌توان معلم را در اتخاذ روش مناسب تدریس کمک کند

الگوی ماشین نگری و الگوی سازمان نگری

– الگوی ماشینی نگری ((معلم مداری))

طبق این الگو دانش آموز موجود اتمی و غیر فعال و ذاتاً تنبل است و
فعالیت‌های او بر اثر نیروهای خارجی انجام می‌گیرد

– الگوی سازمانی نگری

توجه شاگرد و توانایی‌های او اهمیت ویژه‌ای دارد – هدف آموزش
و پرورش بهبود و پرورش مداوم افراد در جهت به منظور رسانیدن
توانایی‌های بالقوه آنان است

الگوی پیش سازمان دهنده

یک مفهوم کل است که در مقدمه تدریس می آید تا مبحثی را که به شاگردان ارائه داده می شود با مباحث پیشین همان درس مربوط سازد و در عین حال پایه ای برای ارتباط مفاهیم بعدی با مفاهیم پیشین شود تا شاگرد بتواند مباحث درسی را به صورت یک ساختار منظم و سازمان یافته در ذهن خود جای دهد

اساس نظری الگوی پیش سازمان دهنده

اساس نظری الگوی پیش سازمان دهنده از ساختار رشته های مختلف
درسی شکل گرفته است

ساخت شناختی

مجموعه اطلاعات و مفاهیمی که در زمینه یک رشته درسی در ذهن
فرد به وجود می آید

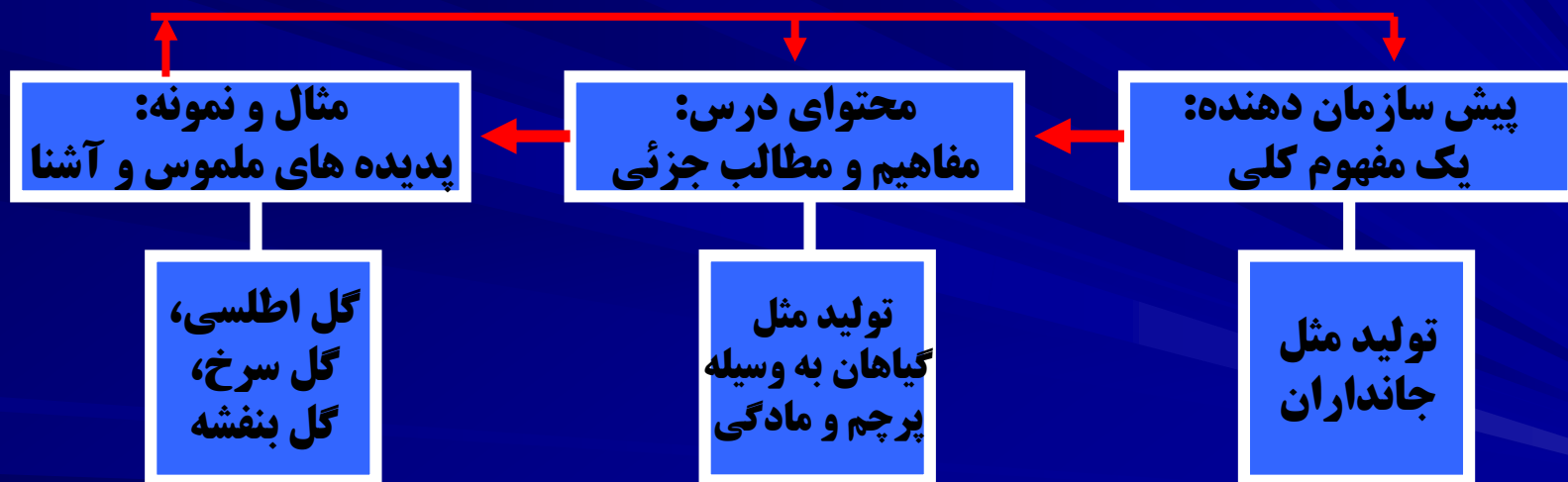
یادگیری معنادار

ارتباط مفاهیم جدید با ساخت شناختی شاگرد

ویژگیهای الگوی پیش سازمان دهنده

۱- مراحل اجرای الگوی پیش سازمان دهنده

ویژگیهای الگوی پیش سازمان دهنده

۲- چگونگی کنش و واکنش معلم نسبت به شاگردان در الگوی

پیش سازمان دهنده

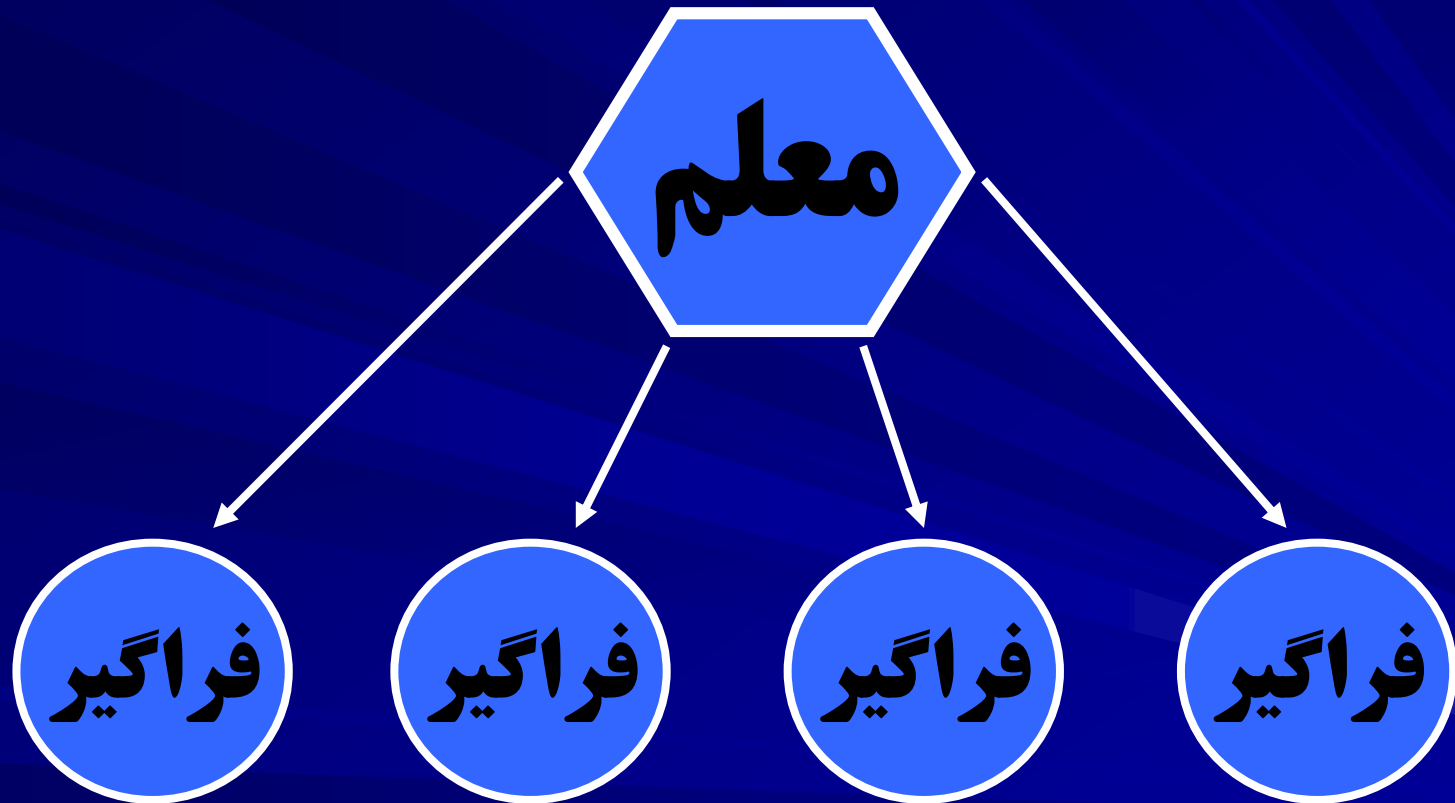
معلم ارائه کننده مفاهیم درسی و دانش آموز پذیرنده مطالب درسی

هستند

ویژگیهای الگوی پیش سازمان دهنده

۳- ماهیت روابط میان گروهی

طرح ارتباط میان گروهی در الگوی پیش سازمان دهنده

ویژگیهای الگوی پیش سازمان دهنده

۴- شرایط و منابع لازم در الگوی پیش سازمان دهنده

معلم ، کتاب و کلاس درس

محاسن الگوی پیش سازمان دهنده :

۱- حداکثر استفاده از زمان و آموزشی گروه کثیری از شاگردان

۲- متناسب دروس نظری است

معایب الگوی پیش سازمان دهنده

- ۱- تمام تصمیمات توسط معلم گرفته می شود و شاگردان در انتخاب موضوع نوع فعالیت و سر انجام در طرح و اجرای برنامه های آموزشی نقشی ندارند
- ۲- به علایق و نیازهای شاگردان توجهی نمی شود
- ۳- به مسائل روانی، عاطفی و اجتماعی شاگردان کمتر توجه می شود

الگوی حل مسأله

– شاگرد محور است

– شاگردان با بهره گیری از تجارب و دانسته های پیشین خود

در باره رویدادهای محیط می اندیشند تا مشکلی که با آن

مواجه هستند حل کنند

ویژگی های الگوی حل مسئله

۱- مراحل اجرا در حل مسئله

۱-۱) طرح مسئله یا بازنمایی مشکل

مسئله از نظر زمان ، مکان و محتوا با خصوصیات شاگرد هماهنگ باشد
و مطابق با زمینه های علمی ، اقتصادی و اجتماعی او باشد و همچنین
مسئله باید پاسخ پذیر و حل آن برای شاگرد ممکن باشد

ویژگی های الگوی حل مسأله

۲-۱) جمع آوری اطلاعات

- منابع گردآوری اطلاعات از نظر علمی باید معتبر باشند
- منابع اطلاعات مانند کتابهای درسی ، مجلات

۳-۱) ساختن فرضیه

- پیش بینی راه حل های احتمالی و درسی برای حل مساله

ویژگی های الگوی حل مسأله

۴-۱) آزمایش فرضیه

فعالیتی آگاهانه برای تحلیل، ترکیب و ارزشیابی اطلاعات جمع آوری شده

۵-۱) نتیجه گیری تعمیم و کاربرد

فرایند حل مساله به نتیجه منتهی می شود شاگرد باید بتواند نتایج به دست آمده را برای تحلیل اطلاعات و داده های مشابه بکار ببرد

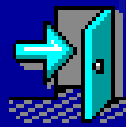

ویژگی های الگوی حل مسأله

۲) چگونگی کنش و واکنش معلم نسبت به شاگردان در الگوهای حل مسأله

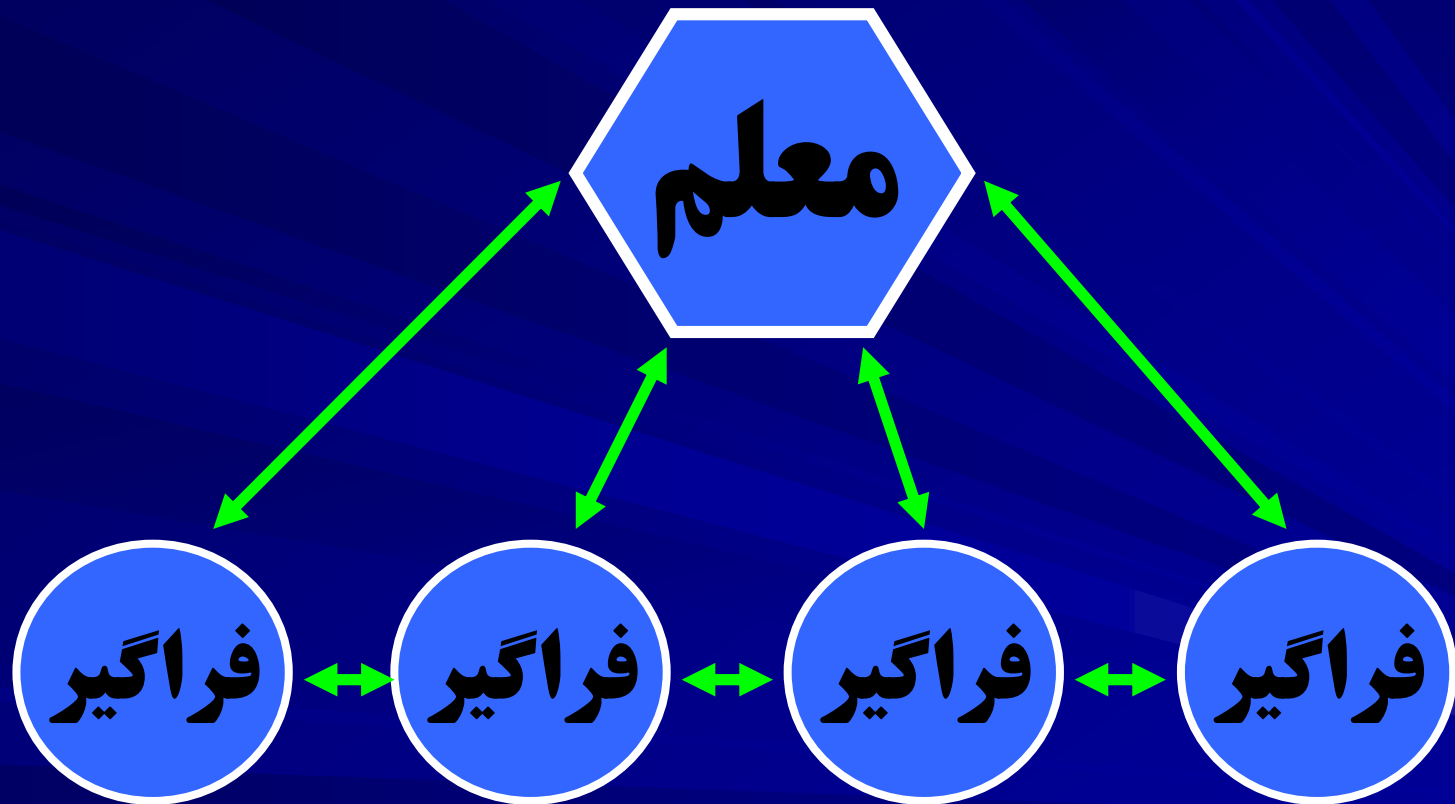
– معلم نقش راهنما را در فرایند آموزش بازی می کند و روش
کسب اطلاعات را به شاگرد می آموزد

– ارتباط شاگرد و معلم دو جانبه است شاگرد در طرح و اجرای
برنامه سهم و شریک است

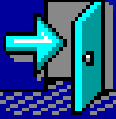
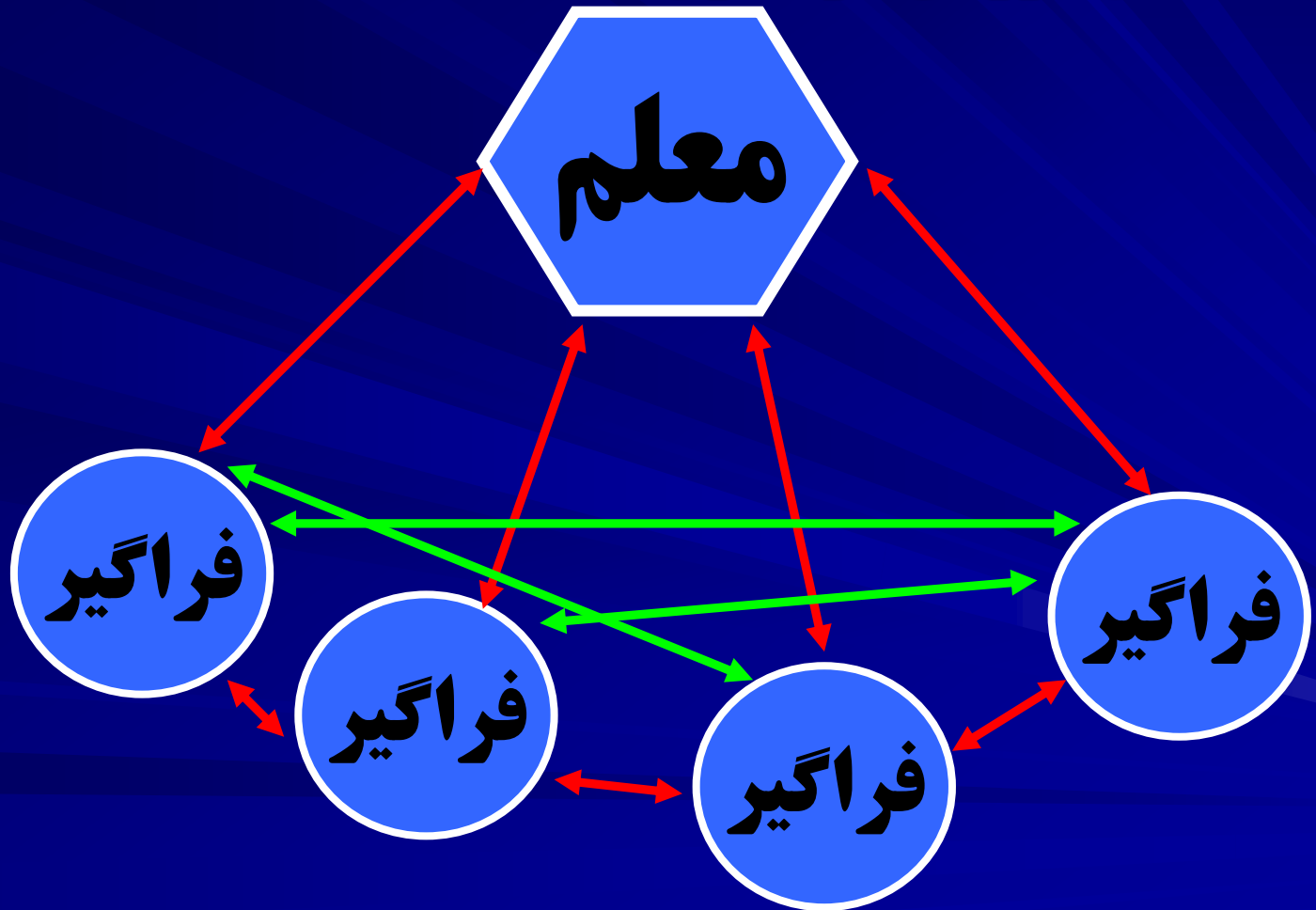
ویژگی های الگوی حل مسأله

۳- روابط میان گروهی در الگوی حل مسأله

ویژگی های الگوی حل مسأله

۳- روابط میان گروهی در الگوی حل مسأله

ویژگی های الگوی حل مسأله

۴- منابع و موقعیت در الگوی حل مسأله

- معلم تنها منبع اطلاعات نیست
- محیط آموزشی تنها مدرسه نیست

محاسن الگوی حل مساله

الف) محاسن

- ۱- شاگردان در فرایند آموزش فعال است
- ۲- شاگرد هدف است نه محتوا و مفاهیم
- ۳- کل شخصیت شاگردان مورد توجه قرار می گیرد
- ۴- روح پژوهشی و انتقاد در آنان پرورش می یابد

معایب الگوی حل مساله

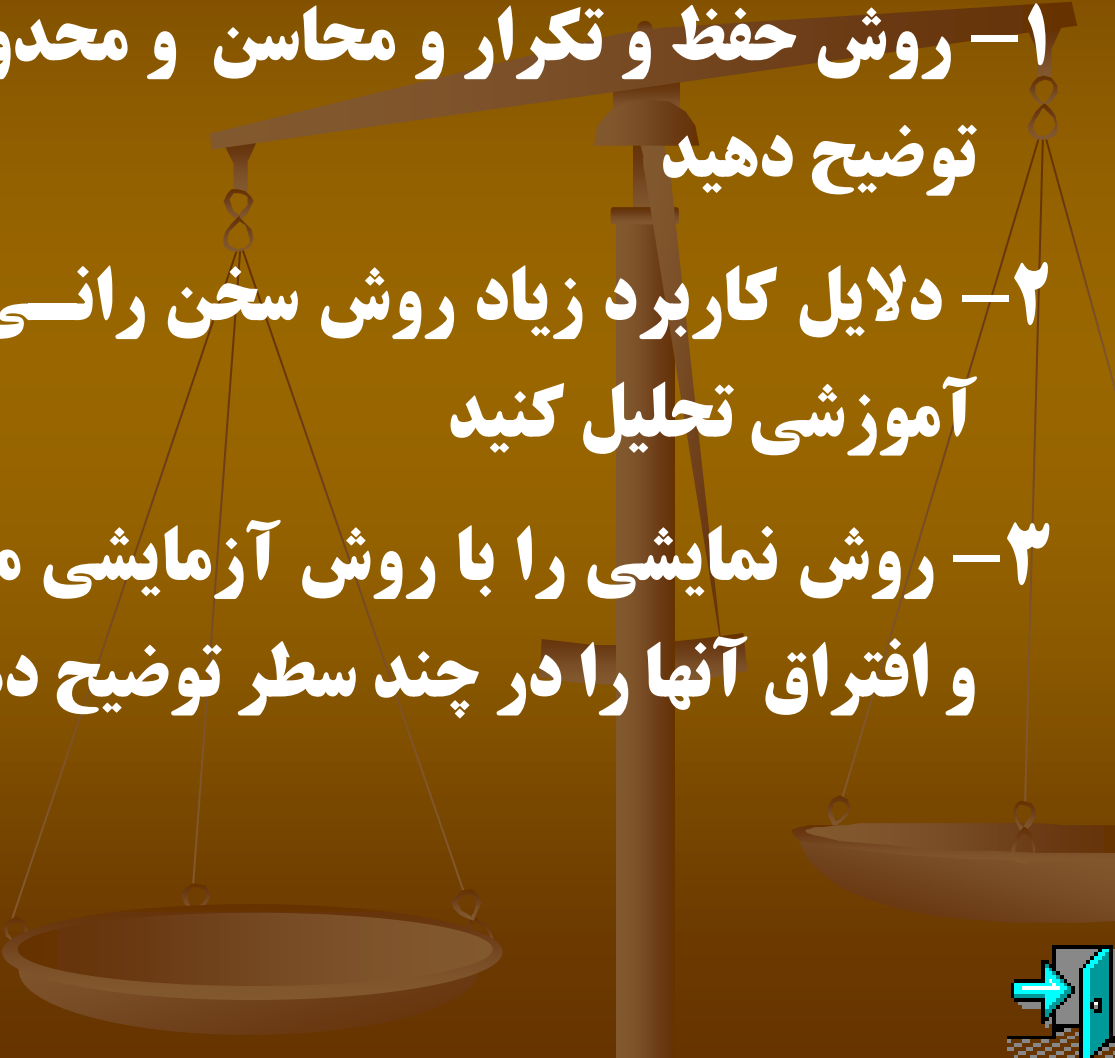
(ب) معایب

۱- به معلمان قوی و با تجربه و پژوهشگر نیاز می باشد

۲- به فضا ، امکانات و زمان زیاد نیاز دارد

هدف‌های رفتاری فصل دهم

-
- ۱- روش حفظ و تکرار و محاسن و محدودیتها آن را در چند سطر توضیح دهید
 - ۲- دلایل کاربرد زیاد روش سخن رانی را در نظامهای مختلف آموزشی تحلیل کنید
 - ۳- روش نمایشی را با روش آزمایشی مقایسه کنید و نکات اشتراک و افتراق آنها را در چند سطر توضیح دهید

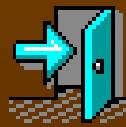

هدف‌های رفتاری فصل دهم

۴- روش ایفای نقش را توضیح دهید و محاسن و محدودیتهای آن را ذکر کنید

۵- روش ایفای نقش را با روش نمایشی مقایسه کنید

۶- روش بحث گروهی و محاسن و محدودیت آن را در یک صفحه بنویسید

هدف‌های رفتاری فصل دهم

۷- روش بحث گروهی را با روش سخنرانی مقایسه و با بیانی مستدل قضاوت کنید که در تدریس دروسی همچون علوم اجتماعی، کدام روش مؤثرتر است

۸- فصلی از یک محتوای آموزشی را انتخاب و پی از طراحی، روش یا روشهای مناسب تدریس آن را با ذکر دلایل مشخص کنید

روش تدریس

مجموعه تدابیر منظمی که معلم برای رسیدن به هدف با توجه به شرایط و امکانات اتخاذ می کند روش تدریس می گویند

روشهای سنتی متداول

(۱) روش حفظ و تکرار

به حافظه سپردن مطالب و تکرار و پس دادن آن اساس این روش می باشد هدف اصلی این روش پرورش نیروهای مجرد ذهنی است

محاسن روش حفظ و تکرار

۱- مناسب برای به خاطر سپردن اصول قواعد و قوانین علوم مختلف

۲- مفید برای تربیت و تعلیم جمعی

۳- مناسب برای تقویت و پرورش صفات همچون احترام و ...

۴- عدم نیاز به معلمان با تجربه

۵- ارزان بودن

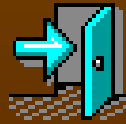
محدودیت‌های روش حفظ و تکرار

۱- عدم همکاری و ارتباط متقابل بین معلم و شاگرد

۲- وجود انضباط خشک

۳- نامناسب بودن برای برانگیختن حس کنجکاوی

۴- پرورش ندادن تفکر و انتقاد در شاگردان

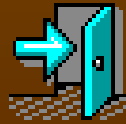
محدودیت های روش حفظ و تکرار

۵- توجه نکردن به تفاوت های فردی

۶- توجه نکردن به علاقه و رغبت شاگردان

۷- عدم ارتباط معلومات کسب شده با زندگی

۸- تربیت نکردن افراد شایسته برای زندگی اجتماعی و ...

۲- روش سخنرانی

در این روش انتقال پیام یک جریان فکری یک طرفه از طرف معلم به شاگردان است و تمام عوامل تحت کنترل معلم هستند

مراحل اجرای روش سخنرانی

۱- مرحله اول: آمادگی برای سخنرانی

کمیت و کیفیت یک سخنرانی تعیین کننده نوع آمادگی معلم برای سخنرانی است

۱-۱) آمادگی از نظر تجهیزات

۱-۲) آمادگی عاطفی

۱-۳) آمادگی زمان

مراحل اجرای روش سخنرانی

۲) مرحله دوم: مقدمه سخنرانی

۱-۲) ایجاد رابطه بین معلم و شاگرد

۲-۲) جلب توجه شاگرد

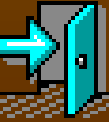
۱-۲-۲) شناخت علایق و خواسته های شاگردان

۲-۲-۲) ایجاد انگیزش

۳-۲-۲) بیان صریح هدف ها و نکات مهم سخنرانی

۴-۲-۲) استفاده از پیش سازمان دهنده

۵-۲-۲) پیش آزمون و فعال کردن آگاهی و اطلاعات شاگردان

مراحل اجرای روش سخنرانی

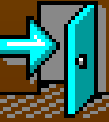
(۳) مرحله سوم: متن و محتوای سخنرانی

قسمت اصلی و بسیار مهم سخنرانی می باشد

۱-۳) جامع بودن محتوا: (تمام هدفهای آموزشی را در بر داشته باشد)

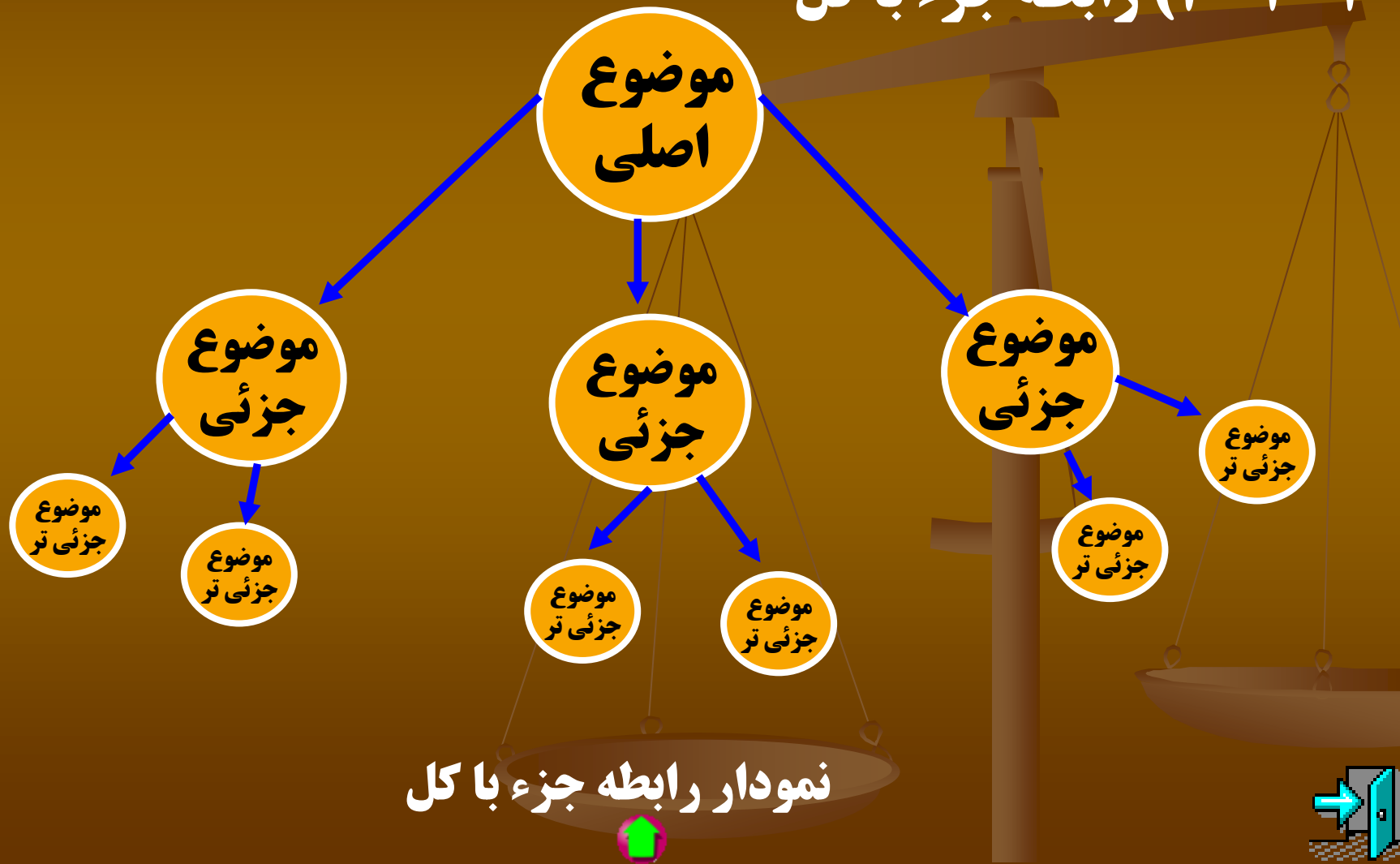
۲-۳) سازماندهی منطقی محتوا (سازماندهی قدرت درک و فهم را

افزایش می دهد)

مراحل اجرای روش سخنرانی

۱-۲-۳) رابطه جزء با کل

مراحل اجرای روش سخنرانی

۲-۲-۳ همبستگی تسلسلی

مراحل اجرای روش سخنرانی

۳-۲-۳) ایجاد رابطه میان محتوا و هدف

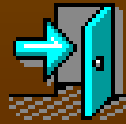
مشخص و بر جسته کردن مفهوم اصلی و دوری جستن از مطالب و مفاهیمی است که با مطلب اصلی سنخیتی ندارد

مراحل اجرای روش سخنرانی

۴-۲-۳ سازماندهی بر اساس همبستگی کلمات یا عبارات

سخنرانی کلمات و عبارات را به طور آشکار در ساخت سازماندهی اش بکار می گیرد و به شاگردان امکان می دهد که کاملاً از آن آگاه شوند

مراحل اجرای روش سخنرانی

۵-۲-۳ سازمان دهی بر اساس مقایسه

معیاری برای مقایسه مشخص می شود سپس یکایک موضوعات بر اساس آن معیار تحلیل و پس از تحلیل با هم مقایسه می شوند

مراحل اجرای روش سخنرانی

۳-۳) استمرار توجه شاگرد در طول ارائه محتوا

۳-۳-۱) تغییر دادن محرک (مانند تغییر دادن آهنگ صدا)

۳-۳-۲) تغییر کانالهای ارتباطی (استفاده از فیلم و ۰۰۰)

۳-۳-۳) فعالیت جسمی (مانند زنگ تفریح کوتاه مدت و ۰۰۰)

۳-۳-۴) استفاده از طنز (شوخیهای مربوط به درس و ۰۰۰)

۳-۳-۵) شور و حرارت سخنران (فعال بودن)

۳-۳-۶) پرسش و پاسخ در عین سخنرانی (تاثیرات پرسش و پاسخ مطلوب

عبارتند از تاکید، تمرین، خود آگاهی، توجه، استراحت و تکرار)

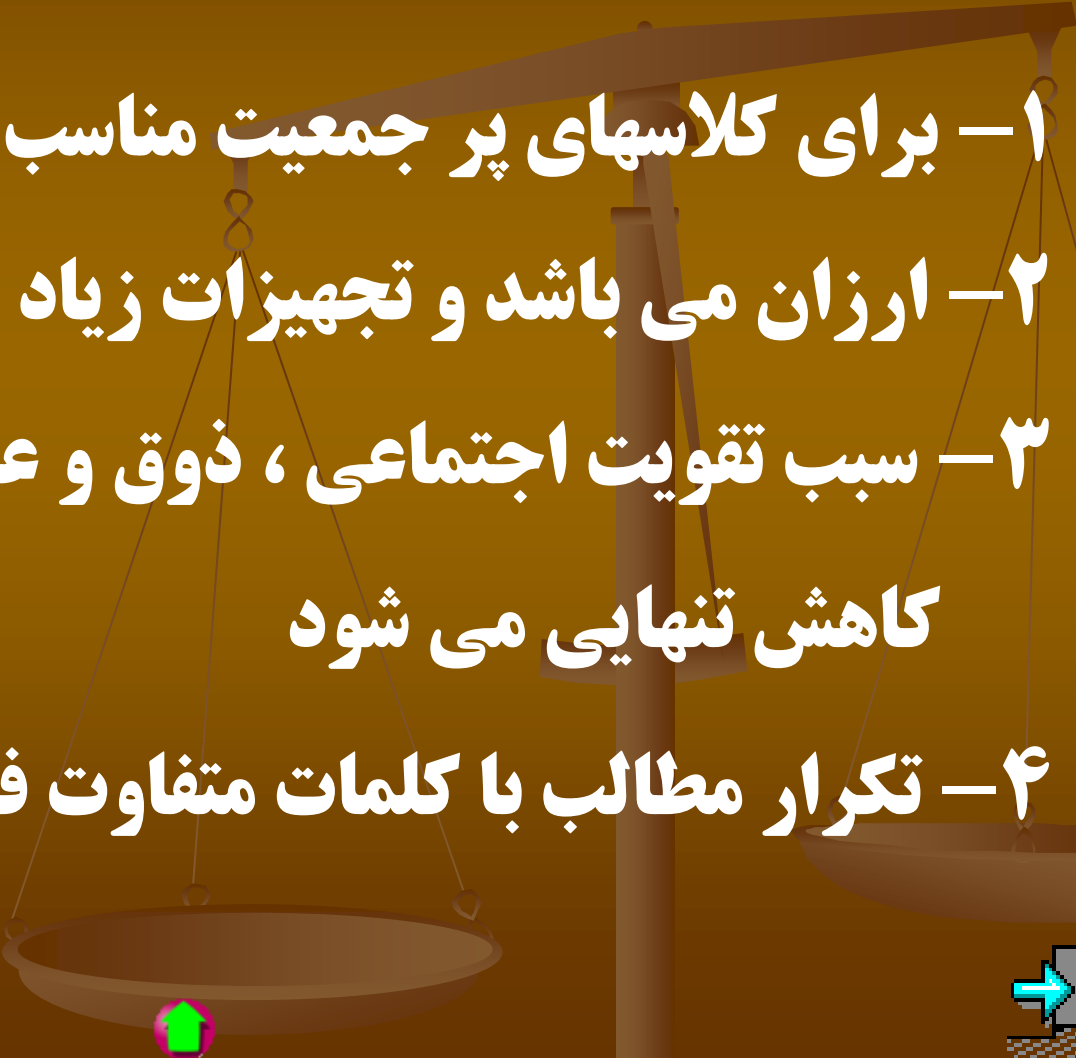
مراحل اجرای روش سخنرانی

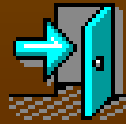
۴) جمع بندی و نتیجه گیری

- خلاصه و مرور کردن مطالب مهم درس
- تشکر و اظهار رضایت معلم از توجه شاگردان
- ایجاد موقعیت برای سوال کردن دانش آموزان
- ارتباط دادن درس با درسهای قبلی و بعدی

محاسن روش سخنرانی

-
- ۱- برای کلاسهای پر جمعیت مناسب است
 - ۲- ارزان می باشد و تجهیزات زیاد نیاز نمی باشد
 - ۳- سبب تقویت اجتماعی ، ذوق و علاقه ، اعتماد به نفس و کاهش تنهایی می شود
 - ۴- تکرار مطالب با کلمات متفاوت فراهم می باشد

معایب روش سخنرانی

۱- موجب انفعال شنونده می شود

۲- قدرت تکلم شاگردان تقویت نمی شود و به تفاوت‌های فردی توجه نمی شود

۳- استفاده از آن مستلزم وجود معلمان با تجربه است

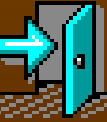

روش پرسش و پاسخ (سقراطی)

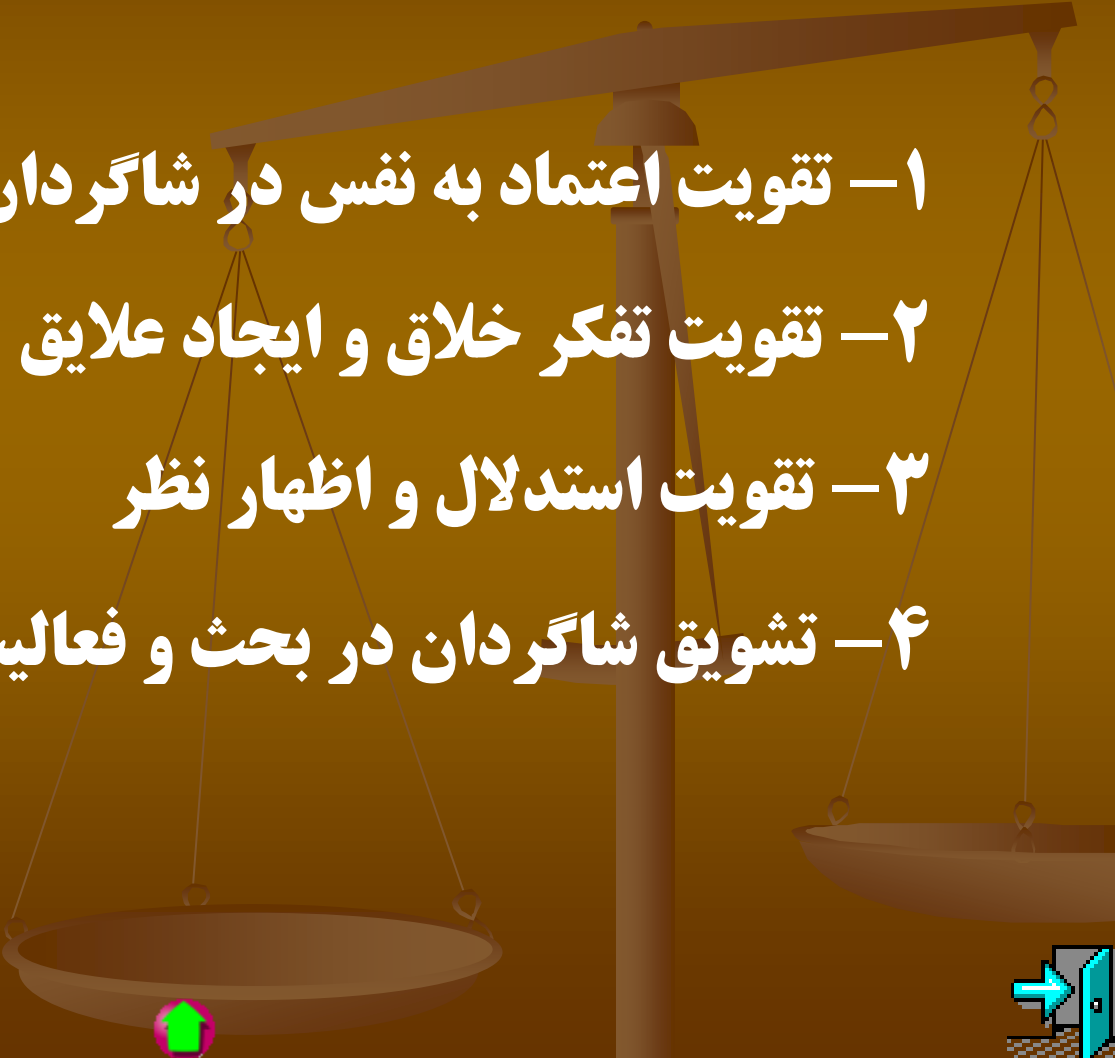
معلم در این روش شاگرد را به تفکر در باره مطلبی تشویق می کند تا شاگرد با کوششهای ذهنی از معلوم به مجهول حرکت کند

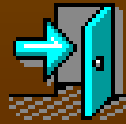
هدف از روش پرسش و پاسخ

تشخیص و تحرک تفکر، توانایی ها و علایق ، تقویت قدرت استدلال ،
سنجش و قضاوت ، استفاده از تجارب و دانسته های گذشته و ایجاد
اعتماد به نفس در شاگردان

محاسن روش پرسش و پاسخ

-
- ۱- تقویت اعتماد به نفس در شاگردان
 - ۲- تقویت تفکر خلاق و ایجاد علایق
 - ۳- تقویت استدلال و اظهار نظر
 - ۴- تشویق شاگردان در بحث و فعالیت آموزش

محدودیت‌های روش پرسش و پاسخ

۱- نامناسب بودن برای کلاسهای پرجمعیت

۲- وقت گیر بودن

۳- نیاز به معلمان با تجربه

۴- قابل اجرا نبودن در تمام دروس

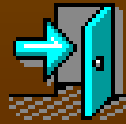

روش نمایشی (نمایش علمی)

بر مشاهده و دیدن استوار است برای درسهای که جنبه ی عملی و فنی دارند می توان از آن استفاده کرد

مراحل انجام روش نمایشی

- ۱- مرحله ی آمادگی
- ۲- مرحله ی توضیح
- ۳- مرحله ی نمایشی
- ۴- مرحله ی آموزش و سنجش

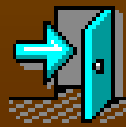
محاسن و محدودیت های روش نمایشی

الف) محاسن

- ۱- بکارگیری اشیاء حقیقی و واقعی در آموزش
- ۲- در مدارس فنی روش مناسبی است

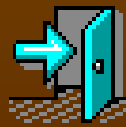
ب) محدودیتها

شاگردان نمی توانند از راه عمل و تمرین و تکرار مهارت لازم را کسب کنند

روش ایفای نقش

برای تجسم عینی بعضی از موضوعات درسی به کار می رود از ویژگیهای بارز آن ارتباط عاطفی بین ایتارگران نقشی و سایر شاگردان است که در یاد گیری به ویژه یادگیری در سطوح مختلف حیطه عاطفی بسیار موثر است

مراحل اجرای روش ایفای نقش

۱- تعیین موضوع و نوشتن آن به صورت نمایشنامه

۲- فراهم نمودن وسایل لازم

۳- تعیین نقش

۴- آماده کردن فراگیران برای ایفای نقش

۵- توضیح هدفهای نمایشی

۶- اجرای نمایش

۷- بحث درباره چگونگی نمایش

محاسن روش ایفای نقش

۱- ایجاد شور و شوق در دانش آموزان برای دنبال

کردن جریان نمایشی

۲- ایجاد ارتباط عاطفی

۳- فراهم ساختن زمینه بحث گروهی

۴- رفع کم رویی

۵- مناسب بودن برای دروس تاریخ و اجتماعی

محدودیت‌های روش ایفای نقش

۱- نامناسب بودن برای هدفهای پیچیده آموزشی

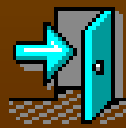
۲- جدی تلقی نشدن آموزشی

۳- وقت گیر بودن

روش گردش علمی

- برای مطالعه جامعه است که با توجه به هدفهای معین آموزشی از طرف معلم و شاگرد طراحی و تنظیم می شود
- آموزش را از درون کلاس به بیرون کلاس سوق می دهد و زمینه ارتباط مدرسه با جامعه را فراهم می کند

روش گردش علمی از نظر زمان

(۱) گردش علمی کوتاه مدت و سریع

یک یا چند نفر از شاگردان برای کسب کردن تجربه ای از محیط خارج از مدرسه انتخاب می شوند

(۲) گردش علمی یک یا دو ساعته

از دقایق یک جلسه تدریس در خارج از مدرسه استفاده می شود

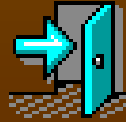
روش گردش علمی از نظر زمان

(۳) گردش علمی روزانه

این نوع گردش شامل موضوعاتی مانند بازدید از یک نمایشنامه یا کارخانه می باشد

(۴) گردش علمی هفتگی یا ماهانه

در دوره های دبیرستان و دانشگاه بیشتر از این نوع گردش استفاده می کنند

گردش علمی از نظر برنامه ریزی

الف) فعالیتهای قبل از رفتن به گردش علمی

- ۱- مشخص نمودن محل
- ۲- در میان گذاشتن موضوع گردش با مدیر مدرسه
- ۳- اخذ اجازه کتبی
- ۴- مشخص کردن هدف گردش
- ۵- مشخص کردن تاریخ بازدید

گردش علمی از نظر برنامه ریزی

الف) فعالیتهای قبل از رفتن به گردش علمی

- ۶- فراهم کردن وسایل و بودجه
- ۷- تنظیم و تکثیر سوالات دانش آموزان
- ۸- مشخص کردن وظایف شاگردان
- ۹- گوشزد کردن نکات ایمنی
- ۱۰- مشخص کردن وسایل

گردش علمی از نظر برنامه ریزی

(ب) فعالیت ضمن گردش علمی

معلم باید بازدید از طبق برنامه زمانی پیش ببرد و شاگردان را در یافتن پاسخ سوالاتشان یاری کند و همه شاگردان را در جمع آوری اطلاعات فعالانه شرکت دهد

(ج) فعالیتهای پس از گردش علمی

شاگردان نتایج گردش علمی خود را به صورت نثر ، نظم ، داستان و نمایشنامه تهیه کنند و در اختیار مدرسه قرار دهند

روش بحث گروهی

گفتگویی است سنجیده و منظم در باره موضوعی خاص که مورد علاقه
مشترک شرکت کنندگان در بحث است شاگردان در این روش فرصت
می یابند تا عقاید و تجربیات خود را با دلایل مستند بیان کنند

چه دروس و موضوعاتی را می توان با روش بحث گروهی تدریس کرد

۱- مورد علاقه شرکت کننده گان در بحث باشد

۲- شاگردان در باره ان اطلاعات لازم را داشته باشند تا بتوانند
کسب کنند

۳- در باره آن بتوان نظرهای مختلف و متفاوتی اظهار داشت

در چه موقعیتی و برای چه هدفی می توان از
روش بحث گروهی استفاده کرد

۱- ایجاد علاقه و آگاهی مشترک

۲- ایجاد پرورش تفکر انتقادی

۳- ایجاد توانایی اظهار نظر در جمع

۴- تقویت توانایی انتقاد پذیری

۵- ایجاد و تقویت توانایی مدیریت و رهبری در گروه

در چه موقعیتی و برای چه هدفی می توان از
روش بحث گروهی استفاده کرد

۶- تقویت قدرت بیان و استدلال

۷- تقویت قدرت تحلیل و تصمیم گیری

۸- آشنایی با روش کسب اطلاعات و حل مسائل

۹- ایجاد رابطه مطلوب اجتماعی

مراحل اجرای روش بحث گروهی

1) مرحله آمادگی و برنامه ریزی

معلم باید نیازها و معلومات و علایق و تجارب قبلی شاگردان را بررسی و سپس بر اساس آن هدف ها را مشخص کند

۱-۱) انتخاب موضوع

۱-۱-۱) موضوع مباحثه ای

۱-۱-۲) موضوع غیر مباحثه ای

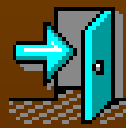
مراحل اجرای روش بحث گروهی

۱-۲) فراهم کردن زمینه های مشترک

سطح اطلاعات شاگردان در زمینه عمومی موضوع مورد بحث لازم است یکسان شود

۱-۳) تعیین نحوه آرایشی شبکه های ارتباطی

کمیت و کیفیت ارتباط بین شرکت کننده گان در یک مباحثه تحت تاثیر نحوه آرایشی شبکه ارتباطی است

مراحل اجرای روش بحث گروهی

۱-۳-۱) انواع شبکه های ارتباطی

۱-۳-۱-۱) متمرکز = یک فرد محور و مرکز ارتباط است

۱-۳-۱-۱) غیر متمرکز = همه افراد فرصت و امکان مساوی

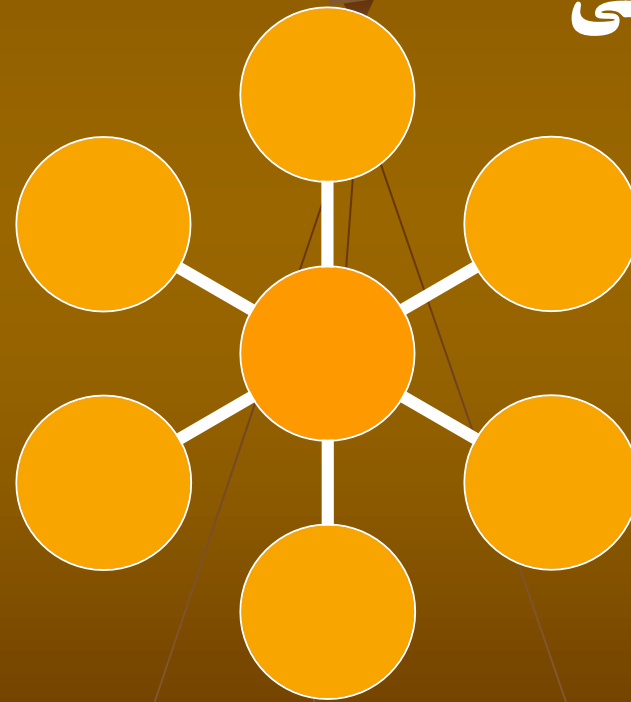
ارتباطی دارند

مراحل اجرای روش بحث گروهی

۱-۳-۱) انواع شبکه های متمرکز

الف) شبکه ارتباط چرخي

آرایش چرخي

مراحل اجرای روش بحث گروهی

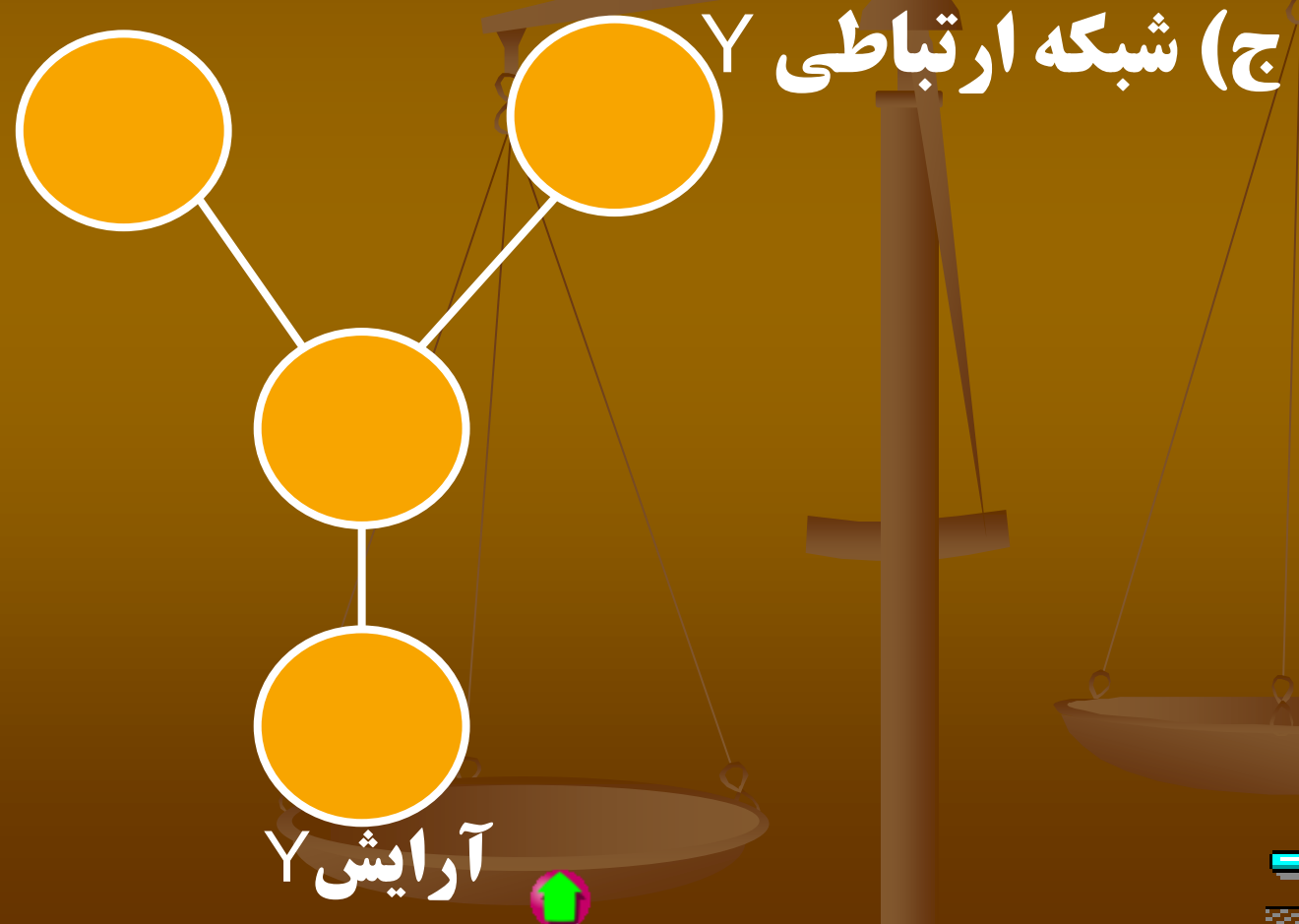
۱-۳-۱) انواع شبکه های متمرکز

(ب) شبکه ارتباط زنجیره ای

مراحل اجرای روش بحث گروهی

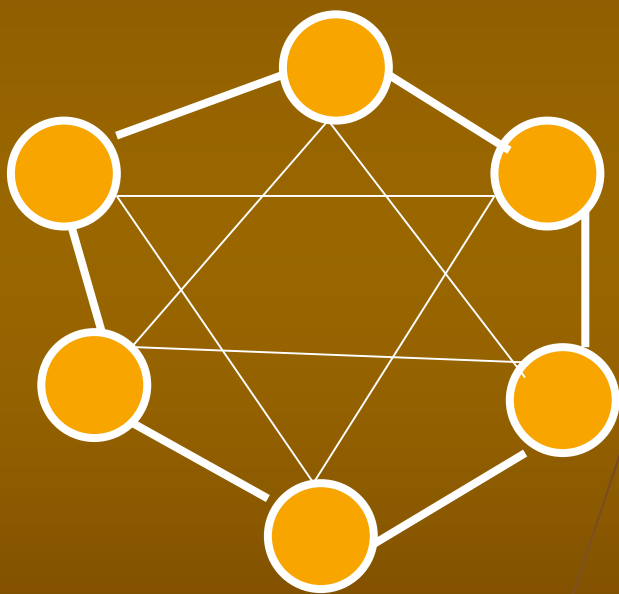
۱-۳-۱) انواع شبکه های متمرکز

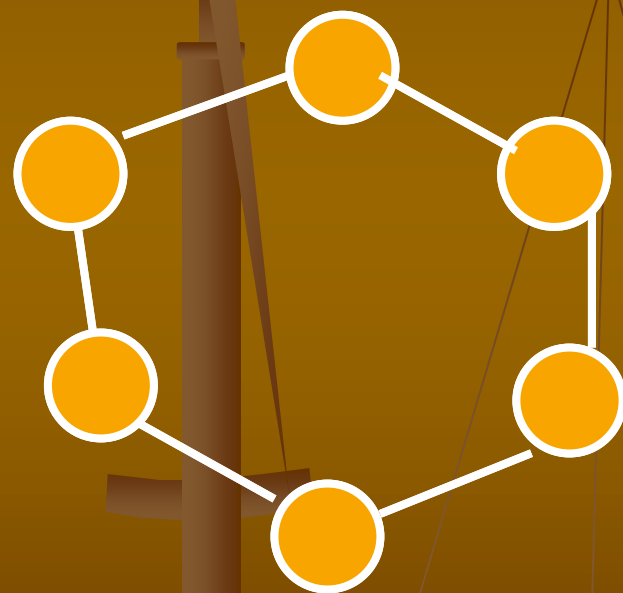
مراحل اجرای روش بحث گروهی

۲-۳-۱-۱) انواع شبکه های غیر متمرکز

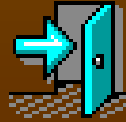
الف) شبکه ارتباطی دایره ای و چند کانالی

آرایش چند کانالی

آرایش دایره ای

مراحل اجرای روش بحث گروهی

۴- انتخاب افراد و تعیین نقش آنان

- ۱- اعضای بحث گروهی را افراد زیر تشکیل می دهند
- ۲- اداره کننده یا رهبر گروه
- ۳- شاگردان
- ۴- منشی گروه
- ۵- شخصی مطلع
- ۶- ناظر یا ارزیاب

مراحل اجرای روش بحث گروهی

(۲) مرحله دوم – روش اجرای بحث گروهی

مهمترین مساله در اجرای روش بحث گروهی مشخص کردن وظایف
اعضاء شرکت کننده در بحث است

مراحل اجرای روش بحث گروهی

(۲-۱) وظایف معلم در روش بحث گروهی

(۲-۱-۱) فراهم کردن امکانات

معلم باید امکانات لازم را تدارک ببیند و وظایف هر یک از شاگردان را مشخص و منابع را ارزیابی کند و از شاگردان بخواهد در زمینه مورد بحث مطالعه و جستجو کند

مراحل اجرای روش بحث گروهی

۲-۱-۲) شرکت در بحث

معلم در شروع بحث باید تحت عنوان مقدمه هدف و ضوابط بحث گروهی را شرح دهد و وظایف اعضا را مجدداً گوشزد کند و وظایف خود را تا حد یک شنونده کاهش دهد

مراحل اجرای روش بحث گروهی

۳-۱-۲) کنترل و هدایت بحث

معلم باید مراقب باشد که بحث از موضوع خارج نشود و چنانچه بی
نظمی در بحث مشاهده کرد باید مداخله کند و بحث را به مسیر
اصلی برگرداند

مراحل اجرای روش بحث گروهی

۲-۲) وظایف شاگردان در جریان بحث گروهی

۱- تفکر و مطالعه در ارتباط با موضوع مورد بحث

۲- مطرح کردن عقاید و نظرات

۳- گوش دادن به بحث و گفتگو

۴- توضیح خواستن در صورت عدم توجه

مراحل اجرای روش بحث گروهی

۲-۲) وظایف شاگردان در جریان بحث گروهی

۵- صحبت نکردن با همکلاسی ها به صورت خصوصی

۶- انتظار نداشتن در مورد پذیرش نظریاتشان

۷- بیان کردن پیشنهادات به طور سریع

۸- تصمیم گیری در باره برنامه آینده

محاسن روش بحث گروهی

۱- سهم شدن در عقاید و تجربیات یکدیگر

۲- ارزیابی خود

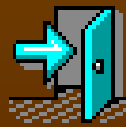
۳- تقویت حس همکاری و دوستی

۴- تقویت اعتماد به نفس و روحیه انتقادی

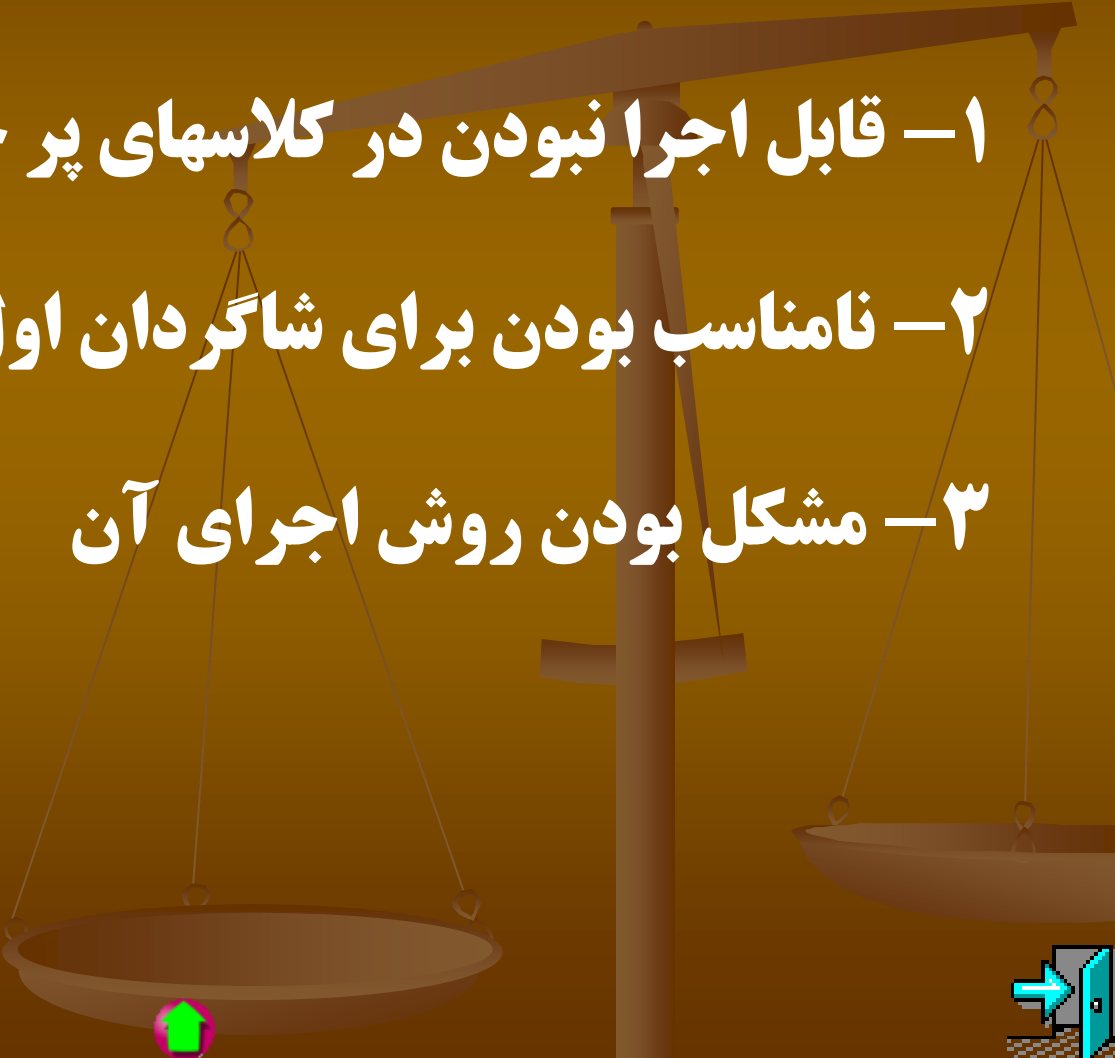
۵- کاهش کم رویی

۶- تقویت استدلال و اندیشه

۷- تقویت قدرت مدیریت فراگیران

محدودیت‌های روش بحث گروهی

-
- ۱- قابل اجرا نبودن در کلاسهای پر جمعیت
 - ۲- نامناسب بودن برای شاگردان اول ابتدایی
 - ۳- مشکل بودن روش اجرای آن

روش آزمایشی (آزمایشگاهی)

اساس این روش بر اصول یادگیری اکتشافی است در این روش شاگردان از طریق آزمایش به کسب تجربه مستقیم می پردازد قبل از آزمایش معلم باید نحوه آزمایش، نکات ایمنی و چگونگی تنظیم گزارش را به شاگرد بیاموزد در مواقعی که ابزار و مواد آزمایشی خطرناک است بهتر است معلم خود آزمایش را انجام دهد

محاسن روش آزمایشی

۱- یادگیری با ثبات و موثر است

۲- شاگردان روش آزمایشی کردن را یاد می گیرند

۳- تقویت انگیزه مطالعه و تحقیق

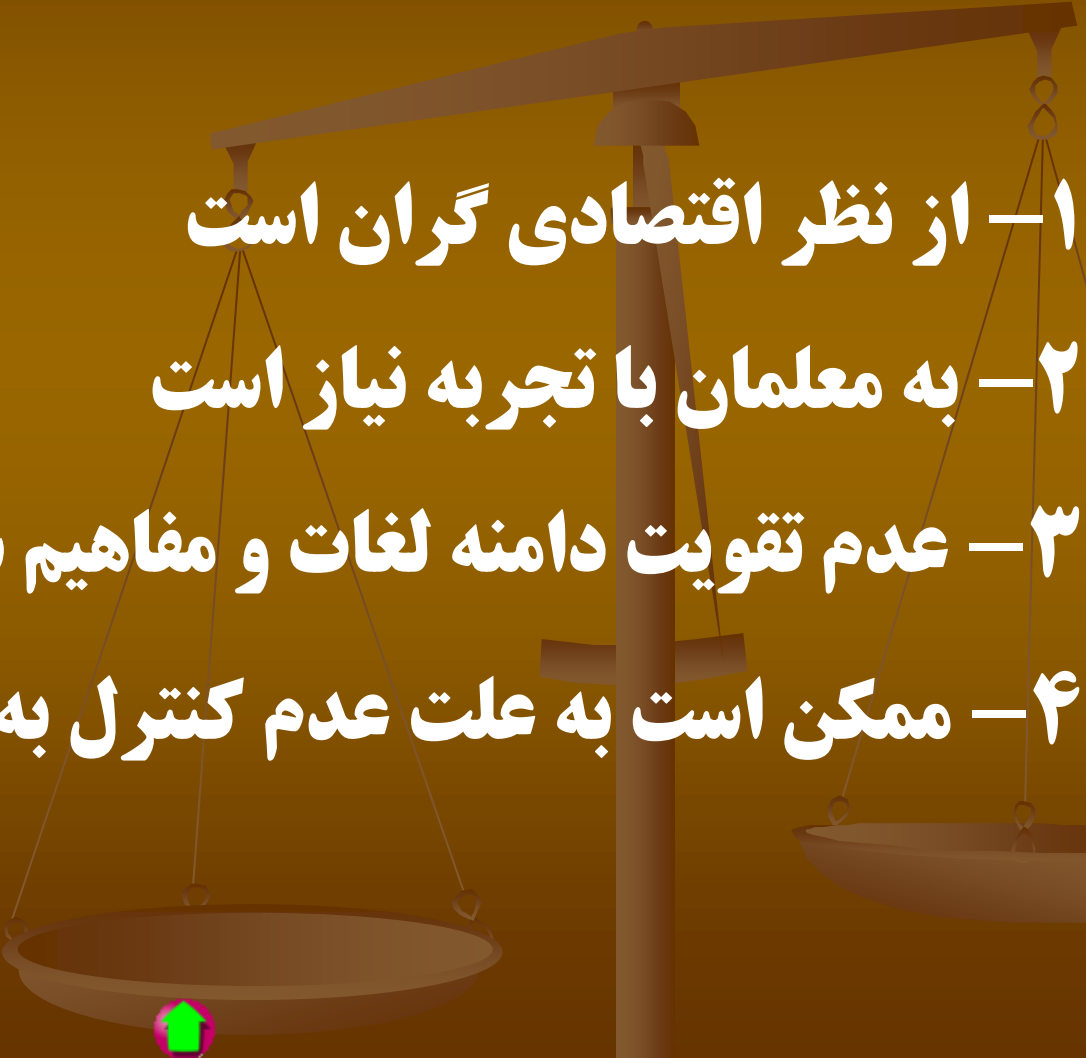
۴- ایجاد اعتماد به نفس

۵- تقویت نیروی اکتشاف و اختراع

۶- جالب و شیرین نمودن فعالیتهای آموزشی

محدودیت‌های روش آزمایشی

-
- ۱- از نظر اقتصادی گران است
 - ۲- به معلمان با تجربه نیاز است
 - ۳- عدم تقویت دامنه لغات و مفاهیم شاگردان
 - ۴- ممکن است به علت عدم کنترل به صورت غلط اجرا شود

هدف‌های رفتاری فصل یازدهم

- ۱- روش جدید آموزشی را با روش سنتی مقایسه کنید
- ۲- معایب و محاسن روش آموزش انفرادی را بیان کنید
- ۳- طرح کلا و سطوح مختلف آن را تشریح کنید
- ۴- روش یادگیری تا حد تسلط را در چند سطر توضیح دهید

هدف‌های رفتاری فصل یازدهم

۵- روش تدریس خصوصی را در چند سطر بیان کنید

۶- روش آموزش برنامه‌ای را با روش آموزش به وسیله رایانه مقایسه کنید و وجوه افتراق و اشتراک آنها را بیان نمایید

۷- روش آموزش انفرادی تجویز شده و چگونگی فرایند اجرای آن را تشریح و تحلیل کنید

۸- روش آموزش انفرادی هدایت شده و چگونگی فرایند اجرای آن را تشریح و تحلیل کنید

هدف‌های رفتاری فصل یازدهم

۹- به اجرای روشهای نامبرده در مدارس علاقه و رغبت نشان دهید

۱۰- دو روش را از روشهای نامبرده را برای اجرا در مدارس ایران طراحی کنید

۱۱- روش مساله و مراحل آن را توضیح دهید

۱۲- روش واحدها را تحلیل کنید و مزایای آن را نسبت به روشهای سنتی بیان کنید

هدف‌های رفتاری فصل یازدهم

۱۳- یکی از موضوعات آموزشی را بر اساس ((روش واحد موضوع)) در مدرسه طراحی و در صورت امکان اجرا کنید

۱۴- واحد تجربی را با ذکر مثالی تعریف و تحلیل کنید

۱۵- روش واحد موضوع ، واحد تجربی و واحد طرح را با هم مقایسه کنید

۱۶- مطالب و موضوعاتی را به صورت ((واحد طرح)) طراحی و اجرا کنید

روشهای آموزش انفرادی

– آموزش انفرادی به معنای آموزش شاگردان بر حسب توانایی شان می باشد

– آموزش انفرادی لزوماً به معنای آموزش یک شاگرد توسط یک معلم با برنامه خاص نیست

روشهای آموزش انفرادی از نظر نحوه اجرا و مواد آموزشی

۱- آموزش برنامه ای

۲- آموزش به وسیله رایانه

۳- آموزش انفرادی تجویز شده

۴- آموزش انفرادی هدایت شده

هدفهای آموزش انفرادی

- ۱- رعایت تفاوت‌های فردی
- ۲- رشد استقلال در عمل و یادگیری
- ۳- عادت به مطالعه
- ۴- ایجاد مهارت در مطالعه
- ۵- مطالعه خود هدایت شده و مستقل

طرح کلر و سطوح مختلف آن

طرح کلر یک واحد درسی را به ۱۵ الی ۳۰ بخش تقسیم می کند در صورت موفقیت شاگرد در هر بخش ، بخش بعدی را ادامه می دهد

اساس کار در طرح کلر

(۱) پیشرفت بر اساس توان فردی

شاگرد بر اساس توانایی خود در یادگیری پیشرفت می کند

۲- یادگیری تا حد تسلط

شاگرد باید یک بخش را تا حد تسلط یاد بگیرد تا بتواند مطالب جدید را شروع کند

۳- تدریس خصوصی

بسیاری از شاگردان قادرند در زمینه های همچون مساله و ۰۰۰ به شاگردان مبتدی کمک کنند

اساس کلر در طرح کلر

۴-راهنمایی

راهنمای مطالب هدف واحدهای مختلف را بیان می کنند و پیشنهادهای را برای مطالعه ارائه می دهد

۵-تکنیک ها و روش های مکمل همراه با آموزش سنتی

فیلم ها ، تلویزیون و ... ممکن است برای تحریک و تشریح مطالب آموزشی طراحی شوند اما به اندازه ی روش های سنتی به کار نمی روند

معایب روش انفرادی

- ۱- شاگردان بیش از حد متعارف نمره‌ی مورد نظر را اخذ کنند
- ۲- در شروع کار در دادن امتحان مسامحه و تعلل ورزند
- ۳- بر اثر عقب ماندگی درس را حذف کنند

روش های مختلف آموزش انفرادی

۱- یادگیری تا حد تسلط

در این روش شاگرد قبل از این که به پیشرفت خود ادامه دهد باید محتوای آموزشی را تا حد تسلط یاد گرفته باشد

$$F = \text{میزان یادگیری} \left[\frac{\text{انگیزش} * \text{زمان منظور شده برای یادگیری}}{\text{توانایی فهم آموزش} * \text{کیفیت تدریس} * \text{زمان مورد نیاز برای یادگیری}} \right]$$

روش های مختلف آموزش انفرادی

(۲) تدریس خصوصی

اساس کار این روش توجه به علایق و توانایی شخصی شاگردان است محیط آموزشی باید راحت، همراه با تفریح و مناسب با سن شاگرد باشد به جای معلم می توان از شاگردان ممتاز در این روش استفاده کرد

آموزش برنامه‌ای (PI)

- در این روش مواد آموزشی به گامهای کوچک تقسیم می شود در هر گام تکلیفی مشخص شده است که باید از طریق انجام دادن آن به هدف رفتاری آن چهارچوب دست یافت
- این روش کاربردی از روانشناسی یادگیری در تدریس است

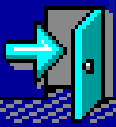
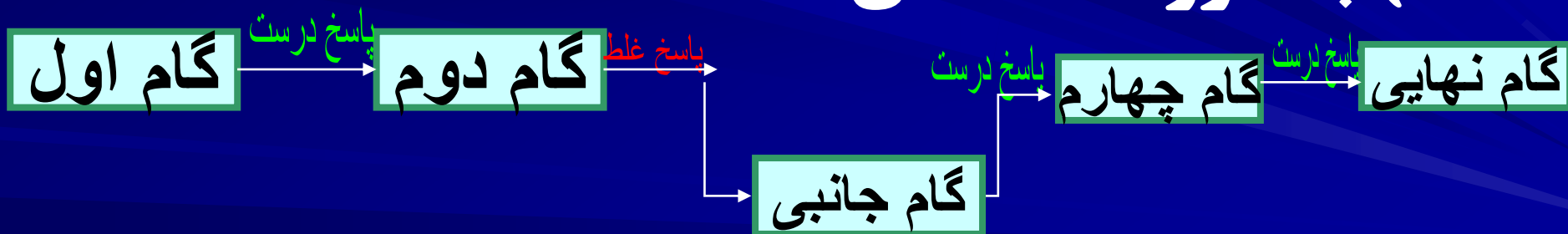

آموزش برنامه‌ای از نظر تنظیم مطالب

(۱) به صورت خطی

(۲) به صورت شاخه‌ای

آموزش به وسیله رایانه (CAI)

- در این آموزش رایانه ای پیشرفت در مطالعه تحت کنترل ماشین است تا شاگرد مطالب طرح شده را یاد بگیرد ماشین اجازه رفتن به گام بعدی را به او نمی دهد
- ماشینهای آموزشی فقط نقش آموزش را دارند و نمی توانند رابطه عاطفی با شاگرد برقرار کنند

آموزش انفرادی تجویز شده (IPI)

- هر موضوع درسی به واحدهای کوچکتر تقسیم می شود و هر واحد برای یک جلسه تدریس برنامه ریزی می شود
- در آغاز ارزشیابی تشخیصی به عمل می آید
- بعد از یادگیری هر واحد از شاگرد ارزشیابی به عمل می آید تا در صورت موفقیت واحد درسی به او ارائه شود
- رقابت بین شاگرد وجود ندارد
- معیار ارزشیابی در سطح بالا است

نقش معلم در زمان انفرادی تجویز شده

– نقش معلم متغیر است

– نقش معلم بیشتر به عنوان تحلیلگر داده ها و نتایج

آزمونهای ارزشیابی و تعیین کننده سطوح درسی

شاگردان مطرح است

آموزش انفرادی هدایت شده (ICE)

این روش برای آموزش معلمان ، هدایت برنامه های شاگردانی که در آینده معلم می شوند و آزمایش نو آوریهایشان و هدایت و تحقیقات و پیشرفت شاگردان به کار می رود

ویژگیهای آموزش انفرادی هدایت شده

1) کلاسهای بدون پایه

شاگردان با توجه به سطح خودشان فعالیت در مدرسه را ادامه می دهند

۲) آموزش گروهی

چندین معلم برای بهبود کار انفرادیشان با هم همکاری می کنند

ویژگیهای آموزش انفرادی هدایت شده

۳) تدریس گروهی با نقشهای متفاوت

در تیم آموزشی همه اعضا با هم تصمیم می گیرند اما ممکن است نقش و وظایف مختلفی را عرضه کنند

ویژگیهای آموزش انفرادی هدایت شده

(۴) گروههای سنی متفاوت

این روش ترکیبی از گروههای سنی متفاوت و آموزش خصوصی می باشد

(۵) تفاوتهای فردی

فعالتهای برنامه های آموزشی بر اساس تفاوت های فردی برنامه ریزی می شوند

ارزشیابی (IGE) (CAI) (I PI) و سایر روشها

– هر روش ممکن است در یک جنبه نسبت به سایر برنامه ها
رجحان داشته باشد

– هر روشی می تواند در شرایط خاص با محتوا خاص موفق و
موثر باشد

روش مسأله‌ای

در این روش فعالیت های آموزشی به گونه ای تنظیم می شود
که در ذهن فراگیر مسأله‌ای ایجاد شود و او علاقه مند شود که
با تلاش خود راه حلی را برای آن مسأله پیدا کند

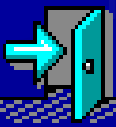
شرایط اجرای روش مساله‌ای

۱- توجه به مساله

۲- قدرت شناخت و درک مساله

۳- آمادگی برای حل مساله

۴- تشخیص ویژگیهای مساله

شرایط اجرای روش مساله‌ای

۵- قدرت تنظیم راه‌های احتمالی

۶- قدرت انجام دادن آزمایش

۷- قضاوت در مورد آزمایش انجام شده

۸- تعمیم و کاربرد مساله

چگونگی اجرای روش مساله‌ای

الف) روش قیاسی (از کل به جزء)

مراحل روش قیاسی

۱- شناسایی مسأله

۲- جستجو و کشف راه حل

۳- تنظیم نظریه‌ی موقت

۴- سنجش اعتبار و صحت نظریه

چگونگی اجرای روش مساله‌ای

ب) روش استقرایی (از جزء به کل)

۱- شناسایی مساله

۲- تشکیل فرضیه

۳- جستجوی اطلاعات یا انجام دادن آزمایش

چگونگی اجرای روش مساله‌ای

(ب) روش استقرار (از جزء به کل)

۴- تحلیل اطلاعات یا نتیجه آزمایش

۵- پذیرش فرضیه درست و رد فرضیه غیر معتبر

۶- تکرار آزمایشی و تعمیم

محاسن و محدودیت ها روش مساله ای

الف) محاسن

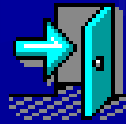
- ۱- ارتباط فعالیت های مدرسه با زندگی
- ۲- ایجاد تفکر علمی
- ۳- برانگیختن علاقه طبیعی
- ۴- قابل انطباق با وضع کلاسهای متداول

محاسن و محدودیت های روش مساله ای

ب) محدودیتها

- ۱- احتیاج به زمان زیاد
- ۲- احتیاج به معلمان با تجربه
- ۳- وقت گیر بودن نسبت به برنامه های جاری

روش واحدها

یک رشته فعالیتهای که در اطراف یک دسته مفاهیم کلی
دور می زند و به منظور یک هدف کلی در نظر گرفته
می شود می باشد

ویژگی های روش واحدها

۱- دارا بودن هدف مشخص

۲- تشابه هدف با زندگی واقعی

۳- داشتن وحدت

ویژگی های روش واحدها

۴- استفاده از تجارب مستقیم در اجرای واحد

۵- داشتن آغاز و پایان

۶- داشتن جامعیت

۷- محور فعالیت بودن شاگرد

۸- درک کامل و تسلط به موضوع مساله

ویژگی های روش واحدها

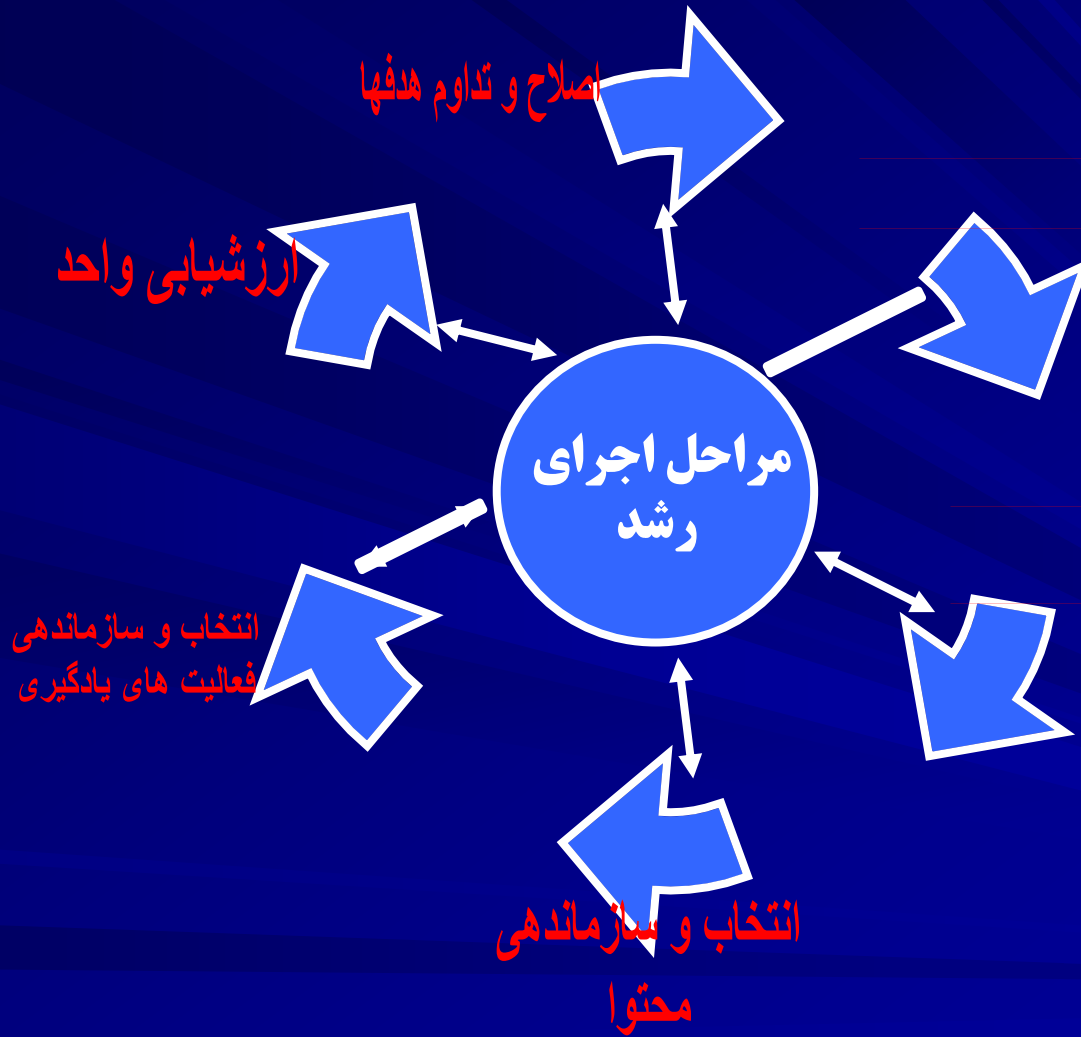
۹- مشخص بودن روش کار

۱۰- دادن فرصت برای انتخاب و قضاوت و سنجش

۱۱- هر واحد منتج به واحدهای دیگر باشد

مراحل اجرای روش واحدها

روش واحد موضوع

- موضوعات مورد مطالعه به صورت واحدهای بزرگ مورد مطالعه قرار می گیرد
- ارتباط موضوعات و رشته های مختلف افقی است

ویژگی های روش واحد موضوع

۱- هدف

۲- انواع تجارب آموزشی

۳- تنظیم تجارب آموزشی (سخنرانی و کار جمعی و ...)

۴- طرح ریزی (طرح ریزی توسط معلم و شاگرد)

ویژگی های روش واحد موضوع

۵- نظریه یادگیری (فهم کلی موضوعات)

۶- انگیزه (علاقه به فعالیت و لذت بردن از آن)

۷- انضباط (انضباط درونی)

۸- ارزشیابی (بررسی تجارب یادگیری و طبقه بندی آنها)

محاسن روش واحد موضوع

(الف) به هم پیوسته بودن موضوعات درس

(ب) محور فعالیت شاگرد است

(ج) یادگیری با ثبات و پایه دار است

(د) انگیزه درونی

(و) احساس مسئولیت و انضباط جنبه مثبتی به خود می گیرد

(ه) یادگیری معنادار

محدودیت‌های روش واحد موضوع

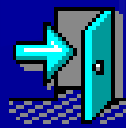
۱- به معلمان کار آزموده نیاز است

۲- امکان مخالفت اولیاء مدرسه و شاگردان وجود دارد

۳- انطباق نبودن با برنامه های موجود مدارس

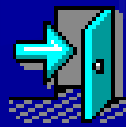
۴- همکاری معلمان نیاز است

۵- انجام دادن کار در اوایل کار مشکل است

روش واحد تجربی

در این روش ارتباط موضوع و فعالیتها افقی و عمودی است و
نقطه اصلی و مرکز فعالیت رغبت و تجارب قبلی فراگیران
است بین فراگیر و معلم و معلمان همکاری نزدیکی موجود
است

ویژگی های روش واحد تجربی

۱- هدف

تربیت انسانهای لایق برای زندگی

۲- انواع تجارب آموزشی

کسب تجارب مربوط به هدف ها و فعالیتها

۳- تنظیم تجارب آموزشی

سازماندهی به صورت عمودی و افقی متکی بر ادامه تجارب

ویژگی های روش واحد تجربی

۴- طرح ریزی

همکاری معلم و شاگرد در طرح ریزی

۵- نظریه یادگیری

پیرو نظریه گشتالت

ویژگی های روش واحد تجربی

۶- انگیزه

علاقه درونی

۷- انضباط

انضباط درونی

۸- ارزشیابی

سنجش دائم با وسایل مختلف

روش واحد طرح

در موقعیت های طبیعی این روش تربیتی دارد و جنبه تجربی آن زیاد است در این روش تقسیمات تصنعی دروس و ارتباط غیر منطقی آنها از میان می رود و یادگیری عمیق و پایدار است

ویژگی های روش طرح واحد

- ۱- باید جنبه مساله داشته باشد
- ۲- باید اندازه ای بزرگ باشد
- ۳- طرح ریزی باید به مسئولیت شاگرد انجام گیرد
- ۴- فعالیت شاگرد محور طرح باشد

ویژگی های روش طرح واحد

۵- شاگرد داوطلبانه آن را بپذیرد

۶- مستلزم تلاش شاگرد باشد

۷- قابل درک برای شاگرد باشد

۸- میل و اراده شاگرد مبنا باشد

۹- معلم ناظر فعالیتها و ایجاد کننده محیط مناسب است

محاسن روش واحد طرح

- ۱- رابطه مناسب بین معلم و شاگرد
- ۲- فعالیت شاگرد در طرح و تمایل او به یادگیری
- ۳- تقویت اعتماد به نفس
- ۴- افزایش رغبت شاگردان
- ۵- تقویت حسن همکاری
- ۶- تقویت احساس مسئولیت و انضباط

محاسن روش واحد طرح

۷- یادگیری عمیق و پایدار

۸- تقویت روش مطالعه و استفاده از منابع

۹- از بین رفتن نقایص فردی

۱۰- ایجاد همکاری بین معلم و شاگرد

۱۱- متناسب بودن مطالب با استعداد و نیازهای شاگردان

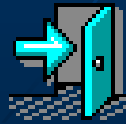
محدودیت‌های روش واحد طرح

- ۱- تقسیمات رسمی مباحث درسی را از بین می‌برد
- ۲- وقت گیر است
- ۳- مستلزم امکانات فراوان است
- ۴- فرصت زیادی برای تمرین و فعالیت نخواهد بود
- ۵- طرح‌های مناسب با وضعیت رسمی مدارس کم هستند

هدفهای رفتاری فصل دوازدهم

- ۱- مفهوم امتحان ، آزمون ، اندازه گیری و ارزشیابی را به تفکیک تعریف کنید و رابطه آنها را با یکدیگر توضیح دهید
- ۲- انواع ارزشیابی را از نظر هدف ، نحوه اجرا تفسیر نام ببرید
- ۳- ارزشیابی تشخیصی ، تکوینی و پایانی را با هم مقایسه کنید و موارد کاربرد هر کدام را در چند سطر توضیح دهید

هدفهای رفتاری فصل دوازدهم

- ۴- انواع ارزشیابی بر حسب تفسیر نتایج را با هم مقایسه کنید و کاربرد هر کدام را در فرایند آموزش توضیح دهید
- ۵- نقش ارزشیابی را در بهبود کیفیت یادگیری و اصلاح روش تدریس در چند سطر تحلیل کنید

ارزشیابی

– ملاک رسیدن یا نرسیدن به هدفهای آموزشی می باشد

– اشکالات ، نقایص موجود در هدف ها ، محتوا، شیوه ها و وسایل آموزشی و روش تدریس و ... را مشخص می کند

اصلاحات و مفاهیم فعالیت های آموزشی بعد از تدریس

۱- امتحان

– مفهوم امتحان با ارزشیابی یکی است

– امتحان یعنی اندازه گیری ، میزان تغییرات انجام شده در رفتار شاگردان بر اساس اهداف تعیین شده

۲- اندازه گیری

– بدست آوردن اطلاعات مربوط به یک رفتار خاص به صورت کمیت

اصلاحات و مفاهیم فعالیت های آموزشی بعد از تدریس

۳- آزمون چیست و چه فرقی با اندازه گیری دارد ؟

– سوالات امتحانی که شاگرد آنها را پاسخ می دهد

– آزمون از مفهوم اندازه گیری محدودتر است

اصلاحات و مفاهیم فعالیت های آموزشی بعد از تدریس

۴- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

فرایندی منظم برای تعیین و تشخیص میزان پیشرفت شاگردان در رسیدن به هدف های آموزشی

۵- علت ترس شاگردان از ارزشیابی

۱-۵) عملکرد غلط معلمان

۲-۵) روشهای نادرست ارزشیابی

هدف ارزشیابی

- ۱- وسیله ای برای شناخت توانایی و زمینه علمی شاگردان و تصمیم گیری برای انجام دادن فعالیتهای بعدی آموزشی
- ۲- وسیله شناساندن هدف های آموزشی در فرایند تدریس
- ۳- وسیله ای برای بهبود و اصلاح فعالیت آموزشی

هدف ارزشیابی

- ۴- وسیله ای برای شناخت نارسایی آموزش شاگردان و ترمیم آنها
- ۵- وسیله ای برای ایجاد رغبت و کسب عادت صحیح در شاگردان
- ۶- وسیله ای برای ارتقاء شاگردان

اهمیت و ضرورت ارزشیابی

(۱) اهمیت و ضرورت از نظر معلم

۱-۱) اشکالات موجود در طرح آموزش را در اختیار معلم قرار می دهد

۱-۲) میزان آمادگی و پیشرفت تحصیلی شاگردان را تشخیص می دهد

۱-۳) کارایی تدریس و کفایت ابزارها را نشان می دهد

اهمیت و ضرورت ارزشیابی

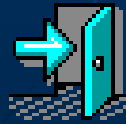
۲) اهمیت و ضرورت از نظر شاگرد

۱-۲) آگاه یافتن از میزان پیشرفت تحصیل و جلب دقت

۲-۲) پی بردن به جنبه های مثبت و منفی در یادگیری

۳-۲) مرور و تکرار مطالب

۴-۲) خودشناسی

انواع ارزشیابی

۱- ارزشیابی تشخیصی

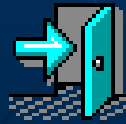
رفتار ورودی شاگردان را می‌سنجد و علل مشکلات یادگیری آنها را در رسیدن به هدف‌های آموزشی کشف می‌کند

انواع ارزشیابی

۱-۱) وظایف ارزشیابی تشخیصی

- ۱- تعیین رفتار ورودی
- ۲- کشف دلایل اصلی مشکلات یادگیری
- ۳- تعیین رفتار ورودی و کشف علل مشکلات شاگردان در یادگیری

انواع ارزشیابی

۲- ارزشیابی تکوینی

به طور مستمر در پایان هر بخش از مطالب تدریس شده به منظور اندازه گیری پیشرفت تحصیلی شاگردان و رفع نقایص به کار می رود

انواع ارزشیابی

۲-۱) موارد استفاده از ارزشیابی تکوینی

الف) گام به گام پیش رفتن در یادگیری

نتایج آزمون تکوینی پاداش و انگیزه بسیار موثر برای یادگیری مطالب جدید است

ب) اصلاح روش تدریس

ارزشیابی تکوینی وسیله ای برای اصلاح روش تدریس مواد آموزشی و محتوا است

انواع ارزشیابی

۳- ارزشیابی پایانی (ترا کمی)

در پایان یک ترم تحصیلی انجام می گیرد به منظور تعیین مقدار
آموخته ها شاگردان جهت نمره دادن و صدور گواهینامه یا قضاوت
در باره اثر بخش معلم

انواع ارزشیابی بر حسب نحوه اجرا

۱- ارزشیابی انفرادی

آزمایش کننده و شنونده رو در روی هم قرار می گیرند و آزمونهای شفاهی و عملی از این نوع هستند

۲- ارزشیابی گروهی

آزمایش کننده موقعیت یکسانی را برای ارزشیابی گروه فراهم می کند هزینه اجرای آن کم ، زمان ارزشیابی محدود است

انواع ارزشیابی بر حسب تغییر نتایج

۱- ارزشیابی معیاری

آزمون بر اساس معیار و ملاک مطلق تهیه می شود

۲- ارزشیابی هنجاری

آزمون بر اساس معیار و ملاک نسبی تهیه می شود در این آزمون عملکرد یک شاگرد با شاگردان دیگر مقایسه می شود مانند آزمون کنکور

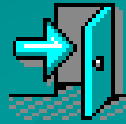
هدفهای رفتاری فصل سیزدهم

۱- تحلیل کنید که چرا در فرایند ارزشیابی معلم نباید از یک روش خاص استفاده کند

۲- روش ارزشیابی موقعیتی و مزایای آن را در ارزشیابی آموخته های شاگردان در چند جمله توضیح دهید

۳- روش ارزشیابی را از طریق مشاهده را با ذکر مثال توضیح دهید

۴- روشهای مختلف ارزشیابی را تعریف و با هم مقایسه کنید

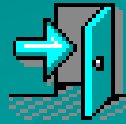
هدفهای رفتاری فصل سیزدهم

۵- انواع مشاهده را نام ببرید و مزایا و محدودیتهای روش ارزشیابی از طریق مشاهده را توضیح دهید

۶- ارزشیابی از طریق انجام دادن کار را با ارزشیابی از طریق آزمون شفاهی مقایسه کنید و وجوه افتراق و اشتراک آنها را بنویسید

۷- آزمونهای میزان شده و آزمونهای معلم ساخته را تعریف کنید و موارد استفاده آنها را در تصمیم گیریهای آموزش و پرورش توضیح

دهید

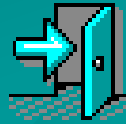
هدفهای رفتاری فصل سیزدهم

۸- ویژگیهای سوالات عینی را در چند جمله بیان کنید

۹- انواع آزمونهای عینی را نام ببرید و کاربرد آنها را در جریان ارزشیابی توضیح دهید

۱۰- موارد استفاده از سوالهای انشایی و محاسن و معایب آن را توضیح دهید

۱۱- برای $\frac{1}{3}$ یکی از کتابهای ابتدایی جدول طرح ارزشیابی تنظیم کنید و در صد سوالات هر بخش را معین سازید

روشهای مختلف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

۱- ارزشیابی از طریق مشاهده

از طریق مشاهده چشم در باره رفتار یا عمل معین یک فرد داوری و یا ارزشیابی می شود

۱-۱) انواع مشاهده

۱-۱) مشاهده از لحاظ تعمق و دقت

مشاهده به صورت سطحی و عمقی انجام می گیرد

- سطحی = جنبه های آشکار فرد

- عمقی = حقایق و واقعیت های درونی فرد

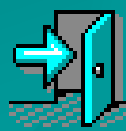
روشهای مختلف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

۱- ارزشیابی از طریق مشاهده

۲-۱) مشاهده از لحاظ خارجی یا داخلی بودن

- خارجی = مشاهده رفتار فرد در حین عمل

- داخلی = نوشتن خصوصیات و ویژگیهای یک فرد توسط خودش

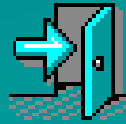
روشهای مختلف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

۱- ارزشیابی از طریق مشاهده

۳-۱) مشاهده از لحاظ موقعیت

– موقعیت طبیعی = بررسی شاگرد در وضع طبیعی و عادی

– موقعیت تصنعی = بررسی شاگرد در موقعیتی که بر ایشان فراهم شده است

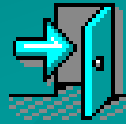
روشهای مختلف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

۱- ارزشیابی از طریق مشاهده

۴-۱) مشاهده مستقیم یا غیر مستقیم

– مشاهده مستقیم = مشاهده کننده مستقیماً افراد را زیر نظر می گیرد

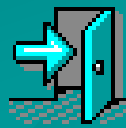
– مشاهده غیر مستقیم = مشاهده کننده رفتار افراد را در موقعیت طبیعی یا مصنوعی مورد بررسی قرار می دهد

محاسن روش مشاهده

الف) محاسن

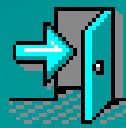
- ۱- نشان دهنده فعالیت های طبیعی شاگرد می باشد
- ۲- به تفاوت های فردی توجه می شود
- ۳- تصنعی نبودن رفتار مشاهده شونده
- ۵- قابل اجرا بودن برای همه گروه ها

محدودیت‌های روش مشاهده

ب) محدودیتها

- ۱- نیاز به دقت و هوشیاری مداوم
- ۲- امکان بررسی همه جانبه وجود ندارد
- ۳- امکان ایجاد موقعیت مناسب برای همه شاگردان وجود ندارد
- ۴- تعبیر یک رفتار برای همگان یکسان نیست
- ۵- با هم آمیختگی رفتارها

روشهای مختلف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

(۲) ارزشیابی از طریق انجام دادن کار

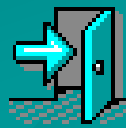
این نوع ارزشیابی بیشتر در حیطه روانی حرکتی مورد استفاده قرار می گیرد در این روش مهارت ، دقت ، قدرت و سرعت عمل شاگرد ارزشیابی می شود

روشهای مختلف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

۳) ارزشیابی از طریق آزمون شفاهی

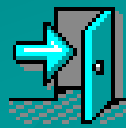
نوعی مصاحبه است پرسیدن و پاسخ دادن هر دو به صورت شفاهی است - وسیله بسیار مناسب برای سنجش قدرت بیان و شناخت حالت درونی می باشد

محاسن و محدودیت های روش ارزشیابی شفاهی

الف) محاسن

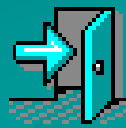
- ۱- داشتن ارزش تشخیص قوی
- ۲- بازخورد فوری
- ۳- سنجش مهارت شاگردان در رویاروی با واقعیت ها
- ۵- تقویت قدرت بیان و استدلال
- ۶- مناسب برای شاگردان مبتدی

محاسن و محدودیت‌های روش ارزشیابی شفاهی

(ب) محدودیت‌ها

- ۱- شاگردان ممکن است واهمه داشته باشند
- ۲- مستلزم وقت بسیار است
- ۳- مشاهده ثبت همه پاسخها دشوار است
- ۴- از نظر عینیت و اعتبار مزایای کمتری دارند

انواع آزمون های پیشرفت تحصیلی

۱- آزمون میزان شده

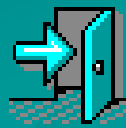
- به وسیله موسسات یا مراکز آموزشی علمی برای اندازه گیری پیشرفت تحصیلی گروه بزرگی از شاگردان تهیه می شود
- ملاک و معیار نسبی اندازه گیری مورد استفاده قرار می گیرد
- دارای پایان و اعتبار می باشد مانند آزمون هوش

روشهای مختلف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

۴- ارزشیابی از طریق آزمون کتبی

پرسشها به شاگرد داده می شود تا کتباً آنها را پاسخ گوید

انواع آزمون‌های پیشرفت تحصیلی

۲- آزمون معلم ساخته

در طول دوره تحصیلی برای ارزشیابی میزان پیشرفت تحصیلی شاگردان توسط معلم طراحی می‌شوند و ملاک و معیار مطلق در آنها به کار می‌رود

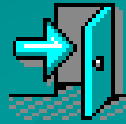

تفاوت آزمون های میزان شده با آزمونهای معلم ساخته

۱- طراحی آزمونهای میزان شده نسبت به آزمونهای معلم ساخته به زمان تخصص و هزینه بیشتری نیاز دارند

۲- حاصل و نتایج آزمونهای میزان شده مشخص قطعی و قابل بررسی مجدد است

۳- آزمونهای میزان شده برای استفاده در مناطق مختلف و مقایسه شاگردان مدارس مختلف تهیه می شوند ولی آزمونهای معلم ساخته برای هدف خاصی تهیه می شوند

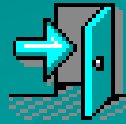
تنظیم طرح و جدول دو بعدی ارزشیابی

مرحله اول – تعیین و تعریف هدف ها بر اساس عملکرد دانش آموزان

مرحله دوم – مشخص کردن محتوا

مرحله سوم – در کنار هم قرار دادن دو بعد و بررسی ارتباط بین آنها

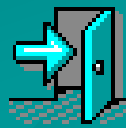
مرحله چهارم – توزیع سوالات در بین دو بعد

تفاوت آزمون های میزان شده با آزمونهای معلم ساخته

۴- آزمون میزان شده به داده های هنجاری نیاز است ولی در آزمون معلم ساخته هنجار ضروری نیست

۵- آزمون میزان شده صورت علمی دارند و دارای قدرت اجرای و پیش بینی هستند ولی آزمون معلم ساخته چنین خصایصی ندارند

۲) انواع آزمون معلم ساخته

۱-۲) آزمون عینی

– نمره گذاری در آنها مستقل از نظرات و قضاوت شخصی
تصحیح کننده می باشد

– شاگرد پاسخ درست را از میان گزینه پاسخها انتخاب می
کند

۲) انواع آزمون معلم ساخته

۱-۱-۲) انواع آزمونهای عینی

الف) پرسشهای چند گزینه ای

ب) پرسشهای صحیح – غلط

ج) پرسشهای جور کردنی

د) پرسشهای کامل کردنی

و) پرسشهای کوتاه پاسخ

۲) انواع آزمون معلم ساخته

۲-۲) آزمون انشایی یا تشریحی

- رایجترین نوع آزمون معلم ساخته هستند
- برای اندازه گیری سطوح بالای هدفهای آموزشی در حیطه شناختی بسیار مفید هستند

۲) انواع آزمون معلم ساخته

۲-۲) آزمون انشایی یا تشریحی

- دانش آموز برای پاسخ گویی آزادی عمل بیشتری دارد
- در این آزمون ممکن است نظر تصحیح کننده در قضاوت دخالت کند

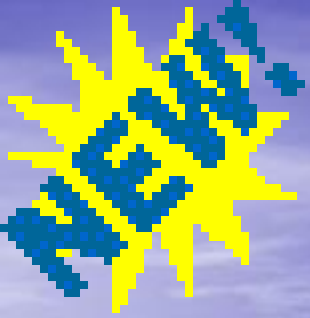

پایان

پایان

آیا می‌خواید از برنامه خارج شوید؟

